

	PLN'000		EUR'000	
	za rok zakończony 31.12.2013	za rok zakończony 31.12.2012 (dane przekształcone)	za rok zakończony 31.12.2013	za rok zakończony 31.12.2012 (dane przekształcone)
Przychody ze sprzedaży	26.697.179	31.071.896	6.339.867	7.444.867
Zysk/(Strata) operacyjny/(a)	(352.799)	558.637	(83.780)	133.850
Zysk/(Strata) przed opodatkowaniem	(77.525)	968.808	(18.410)	232.128
Zysk/(Strata) netto	(14.774)	836.431	(3.508)	200.410
Całkowite dochody ogółem	83.242	1.218.911	19.768	292.053
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	733.621	468.311	174.215	112.208
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	51.026	68.335	12.117	16.373
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(597.916)	(747.851)	(141.989)	(179.186)
Przepływy pieniężne netto razem	186.731	(211.205)	44.343	(50.605)
Podstawowy/(a) zysk/(strata) netto na jedną akcję (w złotych/EUR)	(0,11)	6,44	(0,03)	1,54
Rozwodniony/(a) zysk/(strata) netto na jedną akcję (w złotych/EUR)	(0,11)	6,44	(0,03)	1,54

	PLN'000		EUR'000	
	Stan na 31.12.2013	Stan na 31.12.2012 (dane przekształcone)	Stan na 31.12.2013	Stan na 31.12.2012 (dane przekształcone)
Aktywa razem	15.559.412	15.978.614	3.751.787	3.908.472
Kapitał własny	7.135.595	7.052.353	1.720.581	1.725.051

W celu przeliczenia pozycji wykazanych w tabeli "Wybrane dane finansowe" na EUR zastosowano następujące kursy wymiany:

Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej przeliczono stosując średni kurs NBP obowiązujący w dniu kończącym okres sprawozdawczy:

na dzień 31.12.2013	na dzień 31.12.2012
1 EUR = 4,1472 PLN	1 EUR = 4,0882 PLN

Pozycje sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych przeliczono stosując kurs stanowiący średnią arytmetyczną średnich kursów NBP ustalonych na ostatni dzień każdego miesiąca kalendarzowego okresu sprawozdawczego:

za rok zakończony 31.12.2013	za rok zakończony 31.12.2012
1 EUR = 4,2110 PLN	1 EUR = 4,1736 PLN

GRUPA LOTOS S.A.

**SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2013
SPORZĄDZONE WEDŁUG MIĘDZYNARODOWYCH STANDARDÓW
SPRAWOZDAWCZOŚCI FINANSOWEJ W WERSJI ZATWIERDZONEJ
PRZEZ UNIĘ EUROPEJSKĄ
WRAZ Z OPINIĄ NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA**

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW.....	4
SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ.....	5
SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH.....	6
SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM.....	7
DODATKOWE INFORMACJE I OBJAŚNIENIA.....	8
1. Informacje ogólne.....	8
2. Wskazanie, czy Spółka jest jednostką dominującą lub znaczącym inwestorem oraz czy sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe.....	8
3. Podstawa sporządzania sprawozdań finansowych.....	8
4. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, ale nie mają zastosowania.....	9
5. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach.....	9
6. Zmiana danych prezentowanych we wcześniejszych okresach sprawozdawczych, zmiana zasad rachunkowości oraz korekty błędów.....	11
7. Zasady rachunkowości.....	11
7.1 Przychody ze sprzedaży.....	11
7.2 Przychody z tytułu dywidend.....	11
7.3 Przychody z odsetek.....	11
7.4 Podatki.....	12
7.4.1 Podatek dochodowy.....	12
7.4.2 Podatek od towarów i usług (VAT), podatek akcyzowy i opłata paliwowa.....	12
7.5 Transakcje w walucie obcej.....	13
7.6 Rzeczowe aktywa trwałe.....	13
7.7 Aktywa niematerialne.....	14
7.8 Leasing.....	14
7.9 Udziały i akcje.....	14
7.10 Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych.....	14
7.11 Zapasy.....	15
7.12 Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe.....	15
7.13 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty.....	15
7.14 Aktywa przeznaczone do sprzedaży.....	16
7.15 Kapitały własne.....	16
7.16 Kredyty.....	16
7.17 Świadczenia pracownicze.....	16
7.17.1 Odprawy emerytalne, nagrody jubileuszowe i inne świadczenia.....	16
7.17.2 Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne.....	17
7.18 Koszty finansowania zewnętrznego.....	17
7.19 Aktywa i zobowiązania finansowe.....	17
7.20 Utrata wartości aktywów finansowych.....	20
7.21 Pochodne instrumenty finansowe.....	20
7.22 Rachunkowość zabezpieczeń.....	21
7.23 Rezerwy.....	21
7.24 Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe.....	21
7.25 Dotacje.....	22
7.26 Zobowiązania i aktywa warunkowe.....	22
7.27 Prawa do emisji dwutlenku węgla (CO ₂).....	22
8. Segmenty działalności.....	22
9. Przychody i koszty.....	23
9.1 Przychody ze sprzedaży.....	23
9.2 Koszty według rodzaju.....	24
9.3 Koszty świadczeń pracowniczych.....	24
9.4 Pozostałe przychody operacyjne.....	25
9.5 Pozostałe koszty operacyjne.....	25
9.6 Przychody finansowe.....	26
9.7 Koszty finansowe.....	26
10. Podatek dochodowy.....	27
10.1 Obciążenia podatkowe.....	27
10.2 Podatek dochodowy według efektywnej stawki podatkowej oraz uzgodnienie zysku przed opodatkowaniem do podstawy opodatkowania.....	27
10.3 Odroczony podatek dochodowy.....	28
11. Zysk/(Strata) netto przypadający na jedną akcję.....	29
12. Dywidendy.....	29
13. Rzeczowe aktywa trwałe.....	29
14. Aktywa niematerialne.....	32
15. Aktywa przeznaczone do sprzedaży.....	33
16. Udziały i akcje.....	34
16.1 Udziały i akcje w jednostkach powiązanych.....	34
17. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe aktywa.....	36
17.1 Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności.....	37
18. Zapasy.....	38
18.1 Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość zapasów.....	38
18.2 Zapasy obowiązkowe.....	38
19. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty.....	38
20. Kapitał podstawowy.....	39
21. Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji.....	39
22. Kapitał rezerwowy z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych.....	39
23. Zyski zatrzymane.....	39

24.	Kredyty	40
25.	Pochodne instrumenty finansowe	43
26.	Świadczenia pracownicze	44
26.1	Zobowiązania z tytułu przyszłych świadczeń pracowniczych	44
26.2	Wartość bieżąca zobowiązań z tytułu przyszłych wypłat świadczeń pracowniczych	45
26.3	Łączna kwota kosztów ujętych w sprawozdaniu z całkowitych dochodów z tytułu przyszłych wypłat świadczeń pracowniczych	45
26.4	Założenia aktuarialne	45
26.5	Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	45
26.6	Analiza wrażliwości zmian założeń aktuarialnych na świadczenia pracownicze	46
27.	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania i rezerwy	47
27.1	Dotacje	47
28.	Instrumenty finansowe	48
28.1	Wartość bilansowa	48
28.2	Hierarchia wartości godziwej	49
28.3	Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w podziale na kategorie instrumentów finansowych	50
29.	Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	54
29.1	Ryzyko cen surowców i produktów naftowych	54
29.1.1	Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami cen surowców i produktów naftowych	55
29.2	Ryzyko cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO ₂)	55
29.2.1	Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO ₂) ...	58
29.3	Ryzyko walutowe	58
29.3.1	Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut	61
29.4	Ryzyko stopy procentowej	64
29.4.1	Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami stóp procentowych	66
29.5	Ryzyko płynności	67
29.6	Ryzyko kredytowe	70
30.	Zarządzanie kapitałem	71
31.	Uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (CO ₂)	71
32.	Zobowiązania i aktywa warunkowe	72
32.1	Informacje o istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej i innych ryzykach	72
32.2	Pozostałe zobowiązania warunkowe	72
33.	Informacje o podmiotach powiązanych	72
33.1	Informacje o transakcjach z jednostkami powiązanymi, w których Grupa LOTOS S.A. posiada udziały i akcje	72
33.2	Podmiot sprawujący kontrolę nad Spółką	73
33.2.1	Transakcje z jednostkami powiązanymi, w których Skarb Państwa sprawuje kontrolę, współkontrolę lub ma na nie znaczący wpływ	74
33.3	Wynagrodzenie Zarządu i Rady Nadzorczej oraz informacje o pożyczkach i świadczeniach o podobnym charakterze udzielonych osobom wchodzącym w skład organów zarządzających i nadzorujących	74
33.4	Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej	75
34.	Istotne zdarzenia następujące po dniu kończącym okres sprawozdawczy	75
35.	Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	76

GRUPA LOTOS S.A.
SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW
za rok 2013

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2013	za rok zakończony 31 grudnia 2012 (dane przekształcone)
Przychody ze sprzedaży	9.1	26.697.179	31.071.896
Koszt własny sprzedaży	9.2	(26.214.651)	(29.706.948)
Zysk na sprzedaży		482.528	1.364.948
Koszty sprzedaży	9.2	(614.354)	(595.797)
Koszty ogólnego zarządu	9.2	(224.935)	(218.004)
Pozostałe przychody operacyjne	9.4	12.125	18.520
Pozostałe koszty operacyjne	9.5	(8.163)	(11.030)
Zysk/(Strata) operacyjny/(a)		(352.799)	558.637
Przychody finansowe	9.6	412.140	523.259
Koszty finansowe	9.7	(144.528)	(165.145)
Zysk ze zbycia inwestycji	16.1	7.662	52.057
Zysk/(Strata) przed opodatkowaniem		(77.525)	968.808
Podatek dochodowy	10.1	62.751	(132.377)
Zysk/(Strata) netto		(14.774)	836.431
Inne całkowite dochody			
<i>Pozycje, które w przyszłości mogą zostać zreklasifikowane do wyniku:</i>		97.820	382.480
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	22	120.765	472.197
Podatek dochodowy od innych całkowitych dochodów	10.1	(22.945)	(89.717)
<i>Pozycje, które w przyszłości nie zostaną zreklasifikowane do wyniku:</i>		196	-
Zyski/(Straty) aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	26.1	242	-
Podatek dochodowy od innych całkowitych dochodów	10.1	(46)	-
Inne całkowite dochody (netto)		98.016	382.480
Całkowite dochody ogółem		83.242	1.218.911
Zysk/(Strata) netto na jedną akcję (w złotych)			
Średnia ważona liczba akcji w tysiącach sztuk	11	129.873	129.873
- podstawowy	11	(0,11)	6,44
- rozwodniony	11	(0,11)	6,44

GRUPA LOTOS S.A.
SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ
na dzień 31 grudnia 2013 roku

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012 (dane przekształcone)	1 stycznia 2012 (dane przekształcone)
AKTYWA				
Aktywa trwałe				
Rzeczowe aktywa trwałe	13	6.572.705	6.799.992	7.078.991
Aktywa niematerialne	14	114.448	90.196	83.354
Udziały i akcje	16	910.649	910.520	857.016
Pozostałe aktywa długoterminowe	17	439.537	342.948	355.421
Aktywa trwałe razem		8.037.339	8.143.656	8.374.782
Aktywa obrotowe				
Zapasy	18	5.544.460	5.705.717	5.637.321
- w tym zapasy obowiązkowe	18.2	4.247.822	4.350.326	4.425.263
Należności z tytułu dostaw i usług	17	1.584.750	1.668.427	2.175.302
Należności z tytułu podatku dochodowego		10.296	9.429	73.512
Pochodne instrumenty finansowe	25	73.956	121.334	37.202
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	17	84.580	327.165	95.276
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	19	224.031	2.886	3.598
Aktywa obrotowe razem		7.522.073	7.834.958	8.022.211
Aktywa przeznaczone do sprzedaży		-	-	25.943
Aktywa razem		15.559.412	15.978.614	16.422.936
KAPITAŁ WŁASNY I ZOBOWIĄZANIA				
Kapitał własny				
Kapitał podstawowy	20	129.873	129.873	129.873
Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji	21	1.311.348	1.311.348	1.311.348
Kapitał rezerwowy z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych	22	61.019	(36.801)	(419.281)
Zyski zatrzymane	23	5.633.355	5.647.933	4.811.502
Kapitał własny razem		7.135.595	7.052.353	5.833.442
Zobowiązania długoterminowe				
Kredyty	24	3.538.779	4.069.561	4.786.893
Pochodne instrumenty finansowe	25	52.876	88.325	127.364
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego	10.3	206.817	246.144	23.182
Świadczenia pracownicze	26	53.300	45.262	41.036
Zobowiązania długoterminowe razem		3.851.772	4.449.292	4.978.475
Zobowiązania krótkoterminowe				
Kredyty	24	1.327.536	1.462.557	1.682.149
Pochodne instrumenty finansowe	25	28.297	102.524	129.434
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	27	2.436.614	2.161.910	2.801.979
Świadczenia pracownicze	26	33.582	35.857	31.210
Pozostałe zobowiązania i rezerwy	27	746.016	714.121	966.247
Zobowiązania krótkoterminowe razem		4.572.045	4.476.969	5.611.019
Zobowiązania razem		8.423.817	8.926.261	10.589.494
Kapitał własny i zobowiązania razem		15.559.412	15.978.614	16.422.936

GRUPA LOTOS S.A.
SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH
za rok 2013
 sporządzone metodą pośrednią

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2013	za rok zakończony 31 grudnia 2012 (dane przekształcone)
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk/(Strata) netto	11	(14.774)	836.431
Korekty:		757.299	(357.704)
Podatek dochodowy	10.1	(62.751)	132.377
Amortyzacja	9.2	391.069	411.494
(Zyski)/Straty z tytułu różnic kursowych		(5.467)	(83.238)
Odsetki i dywidendy		(156.829)	(164.645)
(Zyski)/Straty z tytułu działalności inwestycyjnej		(7.007)	(64.099)
Rozliczenie i wycena pochodnych instrumentów finansowych	9.6	(101.728)	(93.054)
Zmniejszenie stanu należności z tytułu dostaw i usług		83.743	508.811
Zmniejszenie/(Zwiększenie) stanu pozostałych aktywów		190.086	(85.952)
Zmniejszenie/(Zwiększenie) stanu zapasów		161.257	(68.396)
Zwiększenie/(Zmniejszenie) stanu zobowiązań z tytułu dostaw i usług		274.704	(640.069)
(Zmniejszenie) stanu pozostałych zobowiązań i rezerw		(15.783)	(219.806)
Zwiększenie stanu świadczeń pracowniczych		6.005	8.873
Podatek dochodowy zapłacony		(8.904)	(10.416)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		733.621	468.311
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Dywidendy otrzymane		269.051	287.328
Odsetki otrzymane		6.518	11.331
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych		29	14.686
Sprzedaż udziałów i akcji w jednostkach powiązanych		14.907	78.537
Splata pożyczek udzielonych podmiotom powiązanym		-	62.282
Zakup rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych		(204.735)	(110.549)
Zakup udziałów i akcji w jednostkach powiązanych		-	(513)
Podwyższenie kapitału w jednostkach powiązanych	16.1	(6.945)	-
Pożyczki udzielone podmiotom powiązanym		(30.220)	(218.579)
Lokaty zarezerwowane na remont postojowy		-	(45.721)
Depozyt zabezpieczający		134	586
Wydatki w ramach systemu cash pool		(37)	(1)
Rozliczenie pochodnych instrumentów finansowych		2.324	(11.052)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		51.026	68.335
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu zaciągniętych kredytów	24	189.965	262.803
Wydatki z tytułu spłaty kredytów	24	(708.975)	(840.400)
Zapłacone odsetki		(118.637)	(136.375)
Rozliczenie pochodnych instrumentów finansowych		39.731	(33.879)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(597.916)	(747.851)
Przepływy pieniężne netto razem		186.731	(211.205)
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		(609)	(29.167)
Zmiana stanu środków pieniężnych netto		186.122	(240.372)
Środki pieniężne na początek okresu		(406.359)	(165.987)
Środki pieniężne na koniec okresu	19	(220.237)	(406.359)

GRUPA LOTOS S.A.
SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM
za rok 2013

w tysiącach złotych	Nota	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji	Kapitał rezerwowý z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych	Zyski zatrzymane	Kapitał własny razem
1 stycznia 2013		129.873	1.311.348	(36.801)	5.647.933	7.052.353
<i>Strata netto</i>	<i>11</i>	-	-	-	(14.774)	(14.774)
<i>Inne całkowite dochody (netto)</i>		-	-	97.820	196	98.016
Całkowite dochody ogółem		-	-	97.820	(14.578)	83.242
31 grudnia 2013		129.873	1.311.348	61.019	5.633.355	7.135.595
1 stycznia 2012		129.873	1.311.348	(419.281)	4.811.502	5.833.442
<i>Zysk netto</i>	<i>11</i>	-	-	-	836.431	836.431
<i>Inne całkowite dochody (netto)</i>		-	-	382.480	-	382.480
Całkowite dochody ogółem		-	-	382.480	836.431	1.218.911
31 grudnia 2012		129.873	1.311.348	(36.801)	5.647.933	7.052.353

DODATKOWE INFORMACJE I OBJAŚNIENIA

1. Informacje ogólne

Grupa LOTOS Spółka Akcyjna („Grupa LOTOS S.A.”, „Spółka”) została utworzona 18 września 1991 roku. Siedziba Spółki mieści się w Polsce pod adresem: 80-718 Gdańsk, ul. Elbląska 135.

Grupa LOTOS S.A. prowadzi działalność produkcyjną, usługową i handlową. Podstawowym przedmiotem działalności Spółki jest wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej. Według klasyfikacji Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie, Grupa LOTOS S.A. zakwalifikowana jest do sektora paliwowego.

2. Wskazanie, czy Spółka jest jednostką dominującą lub znaczącym inwestorem oraz czy sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Grupa LOTOS S.A. jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS Spółki Akcyjnej („Grupa Kapitałowa Grupy LOTOS S.A.”, „Grupa Kapitałowa LOTOS”, „Grupa Kapitałowa”, „Grupa”), w skład której na dzień 31 grudnia 2013 roku wchodzi: Grupa LOTOS S.A. („Jednostka Dominująca”) oraz 34 podmioty o profilu produkcyjnym, usługowym i handlowym w tym:

- 13 spółek zależnych od Grupy LOTOS S.A.,
- 21 spółek pośrednio zależnych od Grupy LOTOS S.A.

Grupa LOTOS S.A. sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe uwzględniając dane finansowe jednostek zależnych konsolidowanych metodą pełną, jednostek wycenianych metodą praw własności i jednostki konsolidowanej metodą proporcjonalną.

Sprawozdanie skonsolidowane Grupy Kapitałowej LOTOS za rok 2013 zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Spółki w dniu 3 marca 2014 roku.

3. Podstawa sporządzania sprawozdań finansowych

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez Unię Europejską, opublikowanymi i obowiązującymi na dzień 31 grudnia 2013 roku. Biorąc pod uwagę toczący się w Unii Europejskiej proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Spółkę działalność, w zakresie stosowanych przez Spółkę zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez Unię Europejską dla roku 2013 za wyjątkiem pakietu nowych standardów: MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, MSSF 11 „Wspólne przedsięwzięcia”, MSSF 12 „Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach”, MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe” oraz MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”, które Spółka zastosuje dla okresów rocznych rozpoczynających się od 1 stycznia 2014 roku.

W okresach rozpoczynających się po 1 stycznia 2013 roku obowiązują nowe standardy, zmiany w obowiązujących standardach oraz interpretacje, które zostały przyjęte przez Unię Europejską („UE”):

- MSSF 13 „Wycena według wartości godziwej” (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później),
- Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych: Prezentacja pozycji pozostałych całkowitych dochodów” (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2012 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 7 „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji: kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych” (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później),
- Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze” (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później),
- KIMSF 20 „Koszty usuwania nadkładu w fazie produkcyjnej w kopalni odkrywkowej” (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później),
- Zmiany do MSR 12 „Podatek dochodowy: Realizacja podatkowa aktywów” (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2012 roku lub później - w UE najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy: Pożyczki rządowe” (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później),
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF opublikowane w maju 2012 roku (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku).

Spółka dokonała weryfikacji powyższych zmian i oceniła, iż nie mają one istotnego wpływu na zasady (polityki) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego. Wpływ zmian wprowadzonych przez MSR 19 „Świadczenia pracownicze” został zaprezentowany w nocie 6.

Walutą funkcjonalną i walutą prezentacji sprawozdania finansowego jest złoty polski. Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w tysiącach polskich złotych, a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach złotych.

4. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, ale nie mają zastosowania

Nowe standardy, zmiany w obowiązujących standardach oraz interpretacje, które zostały przyjęte przez Unię Europejską („UE”):

- MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – w UE najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później),
- MSSF 11 „Wspólne przedsięwzięcia” (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – w UE najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później),
- MSSF 12 „Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach” (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – w UE najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później),
- MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe” - wersja z 2011 roku (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – w UE najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później),
- MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach” - wersja z 2011 roku (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – w UE najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później),
- Zmiany do MSR 32 „Instrumenty finansowe: prezentacja: kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych” (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 10, MSSF 11 i MSSF 12 „Przepisy przejściowe” (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – w UE najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 10, MSSF 12 oraz MSR 27 „Jednostki inwestycyjne” (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później),
- Zmiany do MSR 39 „Odnowienie instrumentów pochodnych i kontynuacja rachunkowości zabezpieczeń” wydane w dniu 27 czerwca 2013 roku (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później),
- Zmiany w MSR 36 „Ujawnienia dotyczące wartości odzyskiwalnej aktywów niefinansowych” wydane 29 maja 2013 roku (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później).

Spółka stosuje pakiet standardów dla okresów rocznych rozpoczynających się od 1 stycznia 2014 roku: MSSF 10, MSSF 11, MSSF 12, MSR 27 oraz MSR 28.

Nowe standardy, zmiany w obowiązujących standardach oraz interpretacje, które nie zostały przyjęte przez Unię Europejską:

- MSSF 9 „Instrumenty finansowe”: Klasyfikacja i Wycena z późniejszymi zmianami (wejście w życie zostało odroczone przez Radę ds. MSSF bez wskazania planowanego terminu zatwierdzenia),
- Interpretacja KIMSF 21 „Opłaty” wydana w dniu 20 maja 2013 roku (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później),
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF cykl 2010 - 2012 wydane w dniu 12 grudnia 2013 roku (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2014 roku lub później),
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF cykl 2011 - 2013 wydane w dniu 12 grudnia 2013 roku (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2014 roku lub później),
- Zmiany do MSR 19 „Programy określonych świadczeń: Składki pracownicze” (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2014 roku lub później),
- MSSF 14 „Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe” wydany w dniu 30 stycznia 2014 roku (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później).

Spółka nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego ze standardów, interpretacji lub zmian, które nie weszły dotychczas w życie. Zarząd Spółki jest w trakcie analizy i oceny ich wpływu na stosowane przez Spółkę zasady (polityki) rachunkowości oraz przyszłe sprawozdania finansowe Spółki.

5. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga przyjęcia pewnych założeń oraz dokonania szacunków i osądów, które wpływają na wielkości wykazane w sprawozdaniu finansowym.

Założenia i szacunki są oparte na najlepszej wiedzy kierownictwa na temat bieżących i przyszłych zdarzeń oraz działań, jednak rzeczywiste wyniki mogą się różnić od przewidywanych.

Szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącej weryfikacji. Zmiana szacunków księgowych jest rozpoznawana w okresie, w którym zostały one zmienione, jeśli dotyczy to wyłącznie tego okresu, lub w okresie bieżącym i przyszłym, jeśli zmiany dotyczą zarówno okresu bieżącego jak i przyszłego. Przyjęte istotne założenia przy dokonywaniu szacunków przedstawione zostały w odpowiednich notach do sprawozdania.

Przyjmując założenia, dokonując szacunków i osądów zarząd Spółki (Zarząd) może kierować się własnym doświadczeniem i wiedzą a także opiniami, analizami i rekomendacjami niezależnych ekspertów.

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, istotne znaczenie, oprócz szacunków, miał profesjonalny osąd kierownictwa.

Świadczenia pracownicze

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych. Założenia aktuarialne i wycena zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych opisana została w nocie 26.

Amortyzacja

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz aktywów niematerialnych. Spółka corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ich ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków. Aktualizacja szacunków w tym zakresie, która miała wpływ na sprawozdanie finansowe Spółki za rok 2013 spowodowała zmniejszenie amortyzacji z tego tytułu o 8.619 tys. zł.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek wyceny się wykorzystując odpowiednie techniki wyceny. Przy doborze odpowiednich metod i założeń do wyceny Spółka kieruje się profesjonalnym osądem.

Założenia dotyczące wyceny wartości godziwej instrumentów finansowych opisano w nocie 7.19.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Spółka rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty dochód podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione. Zarząd Spółki weryfikuje przyjęte szacunki dotyczące prawdopodobieństwa odzyskania aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w oparciu o zmiany czynników branych pod uwagę przy ich dokonywaniu, nowe informacje oraz doświadczenia z przeszłości.

Informacje dotyczące aktywów z tytułu podatku odroczonego przedstawiono w nocie 10.3.

Utrata wartości ośrodków wypracowujących środki pieniężne oraz pojedynczych składników rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych

Każdorazowo na dzień kończący okres sprawozdawczy, zgodnie z postanowieniami standardu MSR 36 „Utrata wartości aktywów”, przeprowadza się analizę pod kątem przesłanek, które mogłyby wskazywać na ewentualną utratę wartości ośrodków wypracowujących środki pieniężne oraz pojedynczych składników aktywów. Przesłanki mogą pochodzić z zewnątrz i dotyczyć na przykład zmiennych rynkowych (w tym: zmiany cen, notowań kursów walut, notowań giełdowych, stóp procentowych, innych zmiennych związanych z bieżącymi trendami gospodarczymi), jak również wynikać z planów, działań i zdarzeń mających miejsce w Spółce, związanych na przykład z decyzjami o zmianie, zaniechaniu, ograniczaniu, czy rozwoju działalności, a także zmianie technologii, działaniach efektywnościowych i inwestycyjnych.

Stwierdzenie utraty wartości wymaga oszacowania wartości odzyskiwalnej składników aktywów lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne. Do istotnych założeń uwzględnianych przy szacunkach tej wartości należą takie zmienne jak: stopy dyskontowe, stopy wzrostu, wskaźniki cenowe.

Przeprowadzona analiza przepływów pieniężnych dla poszczególnych ośrodków wypracowujących środki pieniężne nie wykazała przesłanek, które w opinii Zarządu wymagałyby dokonania testów na utratę wartości aktywów Spółki, w wyniku których konieczne byłoby dokonanie korekt.

Informacje dotyczące składników rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych przedstawiono w notach 13, 14.

Prawa do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

Handel emisjami to jeden z instrumentów polityki ekologicznej, służący ograniczaniu emisji zanieczyszczeń. Obowiązek udziału Polski w systemie EU ETS (z ang. European Union Emissions Trading System/Scheme) wynika z realizacji postanowień tzw. protokołu z Kioto. Protokół z Kioto jest to prawnie wiążące strony porozumienie międzynarodowe, w którym nakreślony został długofalowy scenariusz redukcji całkowitej emisji sześciu gazów cieplarnianych, w tym dwutlenku węgla (CO₂). Mechanizm handlu emisjami zapoczątkowany został w 2005 roku na podstawie z Dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu i Rady Europy. Postanowienia przepisów unijnych wprowadzono w Polsce Ustawą z 22 grudnia 2004 roku „O handlu uprawnieniami do emisji do powietrza gazów cieplarnianych i innych substancji”, którą następnie zastąpiono Ustawą z dnia 28 kwietnia 2011 roku o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych. W latach 2012 i 2013 prowadzone były intensywne prace nad nowymi regulacjami w zakresie handlu emisjami a na przełomie grudnia 2013 roku i stycznia 2014 roku projekt nowej ustawy podlegał konsultacjom społecznym. Proponowane przepisy wprowadzają szereg zmian w systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych w okresie rozliczeniowym 2013 - 2020 (tzw. III faza Europejskiego Systemu Handlu Uprawnieniami do emisji CO₂). Na dzień 31 grudnia 2013 roku zmiany te nie są obowiązujące i nie wpływają na szacunki zawarte w niniejszym sprawozdaniu, jednakże Spółka monitoruje przebieg procesu legislacyjnego i uwzględni jego wynik w procesie zarządzania ryzykiem dotyczącym uprawnień do emisji dwutlenku węgla w okresach, w których zmiany wejdą w życie.

Prawa do emisji dwutlenku węgla (CO₂) są przez Spółkę prezentowane w sprawozdaniu finansowym zgodnie z metodą zobowiązań netto. Oznacza to, że w swoim sprawozdaniu finansowym Spółka rozpoznaje tylko zobowiązania wynikające z przekroczenia przez Spółkę przyznaných limitów praw do emisji, a zobowiązanie to jest rozpoznawane dopiero w momencie przekroczenia przyznanego Spółce limitu.

W związku z tym, iż przed dniem publikacji niniejszego sprawozdania finansowego, Komisja Europejska zatwierdziła limity uprawnień planowane dla ostatniej grupy krajów członkowskich, w tym Polski, Zarząd jest przekonany, iż Spółka będzie mogła wykorzystać uprawnienia na rok 2013 do rozliczenia emisji zgodnie z ustalonym harmonogramem rozliczenia emisji CO₂ za 2013 rok tj. w terminie do końca kwietnia 2014 roku.

Informacje dotyczące praw do emisji dwutlenku węgla (CO₂) opisano w notach 7.27, 29.2 oraz 31.

6. Zmiana danych prezentowanych we wcześniejszych okresach sprawozdawczych, zmiana zasad rachunkowości oraz korekty błędów

Zmiana polityki rachunkowości w związku z zastosowaniem zmienionego MSR 19 Świadczenia pracownicze oraz pozostałe zmiany prezentacyjne związane ze świadczeniami pracowniczymi

Spółka zastosowała zmieniony standard MSR 19 „Świadczenia pracownicze” w sprawozdaniu finansowym za rok 2013. Wprowadzone w Spółce zmiany dotyczyły ujęcia zysków/strat aktuarialnych z wyceny określonych świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia w innych całkowitych dochodach. Spółka nie korygowała danych porównawczych w tym zakresie, ponieważ zmiany zasad pozostają bez wpływu na prezentację pozycji Zyski zatrzymane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz w zestawieniu ze zmian w kapitale własnym, natomiast szacowany wpływ na sprawozdanie z całkowitych dochodów był nieistotny (104 tys. zł).

Od 2013 roku Spółka ujmuje koszty dyskonta od zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych w kosztach finansowych a nie jak dotąd w wyniku operacyjnym. Spółka skorygowała odpowiednio dane porównywalne w sprawozdaniu z całkowitych dochodów za 2012 rok. W wyniku korekty koszty finansowe i wynik operacyjny wzrosły o kwotę 2.339 tys. zł.

Pozostałe zmiany

Grupa LOTOS S.A. dokonała reklasyfikacji części kosztów (koszty amortyzacji, remontów, podatku od nieruchomości) wcześniej ujmowanych jako koszty ogólnego zarządu do kosztu własnego sprzedaży. W związku z powyższym Spółka dokonała zmiany danych porównywalnych za rok zakończony 31 grudnia 2012 roku. W wyniku tej zmiany koszty ogólnego zarządu zmniejszyły się odpowiednio o 17.481 tys. zł natomiast koszt własny sprzedaży zwiększył się odpowiednio o 17.481 tys. zł.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej Spółka dokonała zmian prezentacyjnych polegających na przeniesieniu wybranych pozycji rozrachunków ujmowanych dotychczas w ramach pozycji *Należności z tytułu dostaw i usług* do pozycji *Pozostałe aktywa krótkoterminowe*. Przekształcenie danych porównywalnych w wyniku tych zmian spowodowało, że wartość *Należności z tytułu dostaw i usług* spadła a wartość *Pozostałych aktywów krótkoterminowych* wzrosła o kwotę 2.082 tys. zł na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz o kwotę 1.936 tys. zł na dzień 1 stycznia 2012 roku.

Spółka dokonała skompensowania odpowiadających sobie czynnych rozliczeń międzyokresowych i zobowiązań z tytułu ubezpieczeń majątkowych, w związku z czym dane porównywalne na dzień 31 grudnia 2012 roku i 1 stycznia 2012 roku zaprezentowane zostały w formie przekształconej. W sprawozdaniu z sytuacji finansowej pozycje *Pozostałe aktywa krótkoterminowe* oraz *Pozostałe zobowiązania i rezerwy* uległy zmniejszeniu o kwotę 33.503 tys. zł na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz o kwotę 26.588 tys. zł na dzień 1 stycznia 2012 roku.

7. Zasady rachunkowości

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem instrumentów finansowych, które są wyceniane według wartości godziwej.

Najważniejsze zasady rachunkowości stosowane przez Spółkę przedstawione zostały poniżej.

7.1 Przychody ze sprzedaży

Przychody ze sprzedaży ujmowane są w wartości godziwej otrzymanych lub należnych wpływów z tytułu transakcji sprzedaży produktów, towarów lub usług dostarczonych odbiorcom w ramach normalnej działalności gospodarczej, po pomniejszeniu o rabaty, podatek od towarów i usług (VAT) i inne podatki związane ze sprzedażą (podatek akcyzowy, opłata paliwowa). Sprzedaż towarów i produktów ujmowana jest w momencie ich dostarczenia, kiedy znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności towarów i produktów zostały przekazane nabywcy.

7.2 Przychody z tytułu dywidend

Należne dywidendy zalicza się do przychodów finansowych na dzień powzięcia przez właściwy organ jednostki wypłacającej dywidendę uchwały o podziale zysku chyba, że w uchwale określono inny dzień prawa do dywidendy.

7.3 Przychody z odsetek

Przychody z tytułu odsetek są rozpoznawane w momencie ich naliczenia (przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej), jeżeli ich otrzymanie nie jest wątpliwe.

7.4 Podatki

7.4.1 Podatek dochodowy

Na obowiązkowe obciążenia wyniku składają się: podatek bieżący (CIT) oraz podatek odroczony. Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie wyniku podatkowego (podstawy opodatkowania) danego roku obrotowego. Zysk (strata) podatkowa różni się od księgowego zysku (straty) netto z powodu występowania tzw. różnic przejściowych między przychodami w ujęciu księgowym i podatkowym, tj. przychodów podlegających opodatkowaniu i kosztów stanowiących koszty uzyskania przychodów w innym okresie niż bieżący okres sprawozdawczy) oraz tzw. różnic trwałych wynikających z faktu, iż część z pozycji kosztów i przychodów, ujętych księgowo nigdy nie będzie uwzględniona w rozliczeniu podatkowym. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego jest tworzone metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do wszystkich różnic przejściowych występujących na dzień kończący okres sprawozdawczy między wartością podatkową aktywów i pasywów a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Zobowiązanie z tytułu podatku odroczonego ujmowane jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy zobowiązanie z tytułu podatku odroczonego powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych, współzależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych aktywów podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu podatku odroczonego dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych, współzależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu podatku odroczonego jest weryfikowana na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do jego częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz zobowiązania z tytułu podatku odroczonego wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów lub zobowiązań zostanie zrealizowany, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień kończący okres sprawozdawczy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień kończący okres sprawozdawczy. Wpływ podatku odroczonego dotyczący pozycji ujmowanych bezpośrednio w kapitale własnym jest ujmowany w kapitale własnym poprzez inne całkowite dochody.

Spółka kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ze zobowiązaniami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności z rezerwami z tytułu bieżącego podatku i odroczony podatek dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

7.4.2 Podatek od towarów i usług (VAT), podatek akcyzowy i opłata paliwowa

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług (VAT), podatku akcyzowego i opłaty paliwowej, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług (VAT) zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych (wtedy jest on ujmowany odpowiednio, jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej) oraz
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług (VAT), akcyzy i opłaty paliwowej.

Kwota netto podatku od towarów i usług (VAT), podatku akcyzowego i opłaty paliwowej możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, jako część należności lub zobowiązań.

7.5 Transakcje w walucie obcej

Wyrażone w walutach obcych operacje gospodarcze ujmowane są w walucie funkcjonalnej Spółki (polski złoty) na dzień ich zawarcia odpowiednio po kursie:

- faktycznie zastosowanym w tym dniu, wynikającym z charakteru operacji - w przypadku sprzedaży lub kupna walut,
- średnim ogłoszonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski („NBP”) z dnia poprzedzającego ten dzień - w przypadku zapłaty należności lub zobowiązań, jeżeli nie jest zasadne zastosowanie kursu, o którym mowa w punkcie powyżej, a także w przypadku pozostałych operacji.

Kursem dla faktur zakupu jest średni kurs NBP ogłoszony w ostatnim dniu roboczym poprzedzającym dzień wystawienia faktury, a dla faktur sprzedaży – średni kurs NBP ogłoszony w ostatnim dniu roboczym poprzedzającym datę sprzedaży.

Wszelkie zyski lub straty kursowe powstałe z tytułu przeliczenia są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, z wyjątkiem różnic kursowych traktowanych jako część kosztów finansowania zewnętrznego kapitalizowanych w wartości rzeczowych aktywów trwałych (różnice kursowe od odsetek i prowizji). Pozycje niepieniężne wyceniane według kosztu historycznego w walucie obcej są przeliczane po kursie wymiany z dnia początkowej transakcji. Pozycje niepieniężne wyceniane według wartości godziwej w walucie obcej są przeliczane po kursie wymiany z dnia ustalenia takiej wartości godziwej.

Spółka osobno ustala wynik z tytułu różnic kursowych dla różnic zrealizowanych i niezrealizowanych, prezentując ostatecznie wynik na łącznych różnicach kursowych w sprawozdaniu z całkowitych dochodów jako zyski lub straty:

- działalności operacyjnej: w odniesieniu do różnic kursowych dotyczących rozliczenia należności i zobowiązań handlowych,
- działalności finansowej: w odniesieniu między innymi do pozycji kredytów i pożyczek, zobowiązań inwestycyjnych, środków pieniężnych i ich ekwiwalentów.

Różnice kursowe powstałe w związku z wyceną na dzień kończący okres sprawozdawczy inwestycji krótkoterminowych (np. udzielonych pożyczek, środków pieniężnych i innych aktywów pieniężnych) oraz należności i zobowiązań w walutach obcych zalicza się do kosztów lub przychodów działalności finansowej i operacyjnej.

Dla potrzeb wyceny pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej zastosowano następujące kursy walut obcych ustalone na podstawie notowań ogłaszanych przez Narodowy Bank Polski (NBP):

Średni kurs NBP na dzień	31 grudnia 2013 ⁽¹⁾	31 grudnia 2012 ⁽²⁾
USD	3,0120	3,0996
EUR	4,1472	4,0882

⁽¹⁾ Tabela kursów średnich NBP obowiązująca na dzień 31 grudnia 2013 roku.

⁽²⁾ Tabela kursów średnich NBP obowiązująca na dzień 31 grudnia 2012 roku.

7.6 Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe, z wyjątkiem gruntów, są wyceniane według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Grunty wyceniane są w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. W przypadku prawa wieczystego użytkowania gruntu przez cenę nabycia rozumie się cenę nabycia tego prawa od osoby trzeciej. Spółka aktywuje otrzymane bezpłatnie prawo wieczystego użytkowania gruntów w wartości godziwej w księgach rachunkowych.

Wartość początkowa rzeczowych aktywów trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po wprowadzeniu rzeczowych aktywów trwałych do użytkowania, jak koszty napraw, przeglądów, opłaty eksploatacyjne, wpływają na wynik finansowy okresu sprawozdawczego, w którym zostały poniesione.

Rzeczowe aktywa trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, do których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności. Częścią składową są również koszty generalnych remontów.

Rzeczowe aktywa trwałe (w tym ich komponenty), z wyjątkiem gruntów, są amortyzowane liniowo w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi ich ekonomicznej użyteczności, który kształtuje się następująco:

Budynki, budowle	1 rok – 80 lat
Urządzenia techniczne i maszyny	1 rok – 25 lat
Środki transportu, pozostałe	1 rok – 15 lat

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta ze sprawozdania z pozycji finansowej po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Wartość końcowa, okres użytkowania oraz metoda amortyzacji składników aktywów poddawane są corocznej weryfikacji i w razie konieczności korygowane z efektem od początku następnego roku obrotowego.

Każdorazowo, przy wykonywaniu remontu, koszt remontu jest ujmowany w wartości bilansowej rzeczowych aktywów trwałych, jeżeli są spełnione kryteria ujmowania.

Rzeczowe aktywa trwałe w toku budowy są wyceniane w wysokości ogółu kosztów pozostających w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem, w tym kosztów finansowych, pomniejszonych o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Rzeczowe aktywa trwałe w toku budowy nie są amortyzowane do momentu osiągnięcia przydatności do użytkowania.

Rzeczowe aktywa trwałe w toku budowy dotyczą rzeczowych aktywów trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia.

Koszty finansowe aktywowane na rzeczowe aktywa trwałe w toku budowy obejmują koszty obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu ich sfinansowania zgodnie z zasadami opisanymi w nocie 7.18.

7.7 Aktywa niematerialne

Aktywa niematerialne są rozpoznawane, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości spowodują one wpływ do Spółki korzyści ekonomicznych, które mogą być bezpośrednio powiązane z tymi aktywami. Początkowe ujęcie aktywów niematerialnych następuje według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, jeśli są nabyte w ramach oddzielnej transakcji. Aktywa niematerialne nabyte w ramach transakcji przejęcia jednostki gospodarczej są aktywowane według wartości godziwej na dzień przejęcia. Po ujęciu początkowym aktywa niematerialne są wyceniane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Aktywa niematerialne inne niż wartość firmy, obejmują licencje na programy komputerowe, patenty, znaki towarowe oraz nabyte prawa do emisji CO₂.

Aktywa niematerialne są amortyzowane liniowo w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi ich ekonomicznej użyteczności. Przewidywany okres użytkowania posiadanych przez Spółkę aktywów niematerialnych wynosi od 2 do 40 lat.

Okres i metoda amortyzacji aktywów niematerialnych są weryfikowane na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Okresy użytkowania są poddawane corocznej weryfikacji, a w razie potrzeby, korygowane z efektem od początku następnego roku obrotowego.

Nakłady poniesione na aktywa niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

7.8 Leasing

Leasing jest klasyfikowany jako leasing finansowy, gdy warunki umowy przenoszą zasadniczo całe potencjalne korzyści oraz ryzyko wynikające z bycia właścicielem przedmiotu leasingu na leasingobiorcę. Wszystkie pozostałe rodzaje leasingu są traktowane przez Grupę jako leasing operacyjny.

Spółka jako leasingobiorca

Aktywa użytkowane na podstawie umowy leasingu finansowego są traktowane jak aktywa Grupy i są wyceniane w ich wartości godziwej ustalonej na moment ich nabycia, nie wyższej jednak niż wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych. Powstające z tego tytułu zobowiązanie wobec leasingodawcy jest prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji zobowiązania z tytułu leasingu finansowego. Płatności leasingowe są podzielone na część odsetkową oraz część kapitałową tak, by stopa odsetek od pozostającego do rozliczenia zobowiązania była wielkością stałą. Koszty finansowe są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Płatności z tytułu leasingu operacyjnego są odnoszone w sprawozdanie z całkowitych dochodów przy zastosowaniu metody liniowej w okresie wynikającym z umowy leasingu.

7.9 Udziały i akcje

Udziały i akcje wykazywane są według kosztu historycznego pomniejszonego o utworzone odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

7.10 Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy Spółka ocenia, czy istnieją jakiekolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników aktywów. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Spółka dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów odpowiada wartości godziwej tego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość tę ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej.

Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości niefinansowych składników majątkowych używanych w działalności ujmują się jako pozostałe koszty operacyjne.

Na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy Spółka ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Spółka szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej.

Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika niefinansowych aktywów trwałych ujmują się niezwłocznie jako pozostałe przychody operacyjne. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową. Spółka dokonuje kompensaty odpowiadających sobie tytułów pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zgodnie z MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” (pkt. 34) i wykazuje w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w wartości netto.

7.11 Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i ceny sprzedaży netto.

Koszty poniesione w celu doprowadzenia składników zapasów do ich aktualnego miejsca i stanu ujmowane są w następujący sposób:

- materiały i towary – według ceny nabycia ustalonej metodą średniej ważonej,
- produkty gotowe i produkty w toku – według kosztu bezpośrednich materiałów i robocizny oraz uzasadnionej części pośrednich kosztów produkcji, ustalonej przy normalnym wykorzystaniu zdolności produkcyjnych, ustalonych metodą średniej ważonej.

Wycena rozchodu zapasów dokonywana jest metodą średniej ważonej.

Cena sprzedaży netto jest to możliwa do uzyskania na dzień kończący okres sprawozdawczy cena sprzedaży bez podatku od towarów i usług, podatku akcyzowego i opłaty paliwowej, pomniejszona o rabaty, opusty i tym podobne oraz koszty związane z przystosowaniem składnika do sprzedaży i dokonaniem tej sprzedaży.

Spółka wykazuje zapasy obowiązkowe jako aktywa krótkoterminowe ze względu na rotację w krótkim okresie.

Dodatkowe informacje dotyczące charakterystyki zapasów obowiązkowych zostały przedstawione w nocie 18.2.

7.12 Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe

Należności z tytułu dostaw i usług, których termin zapadalności wynosi zazwyczaj od 7 do 60 dni, są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na wątpliwe należności. Odpis na należności oszacowywany jest wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne. Należności nieściągalne są odpisywane do sprawozdania z całkowitych dochodów w momencie stwierdzenia ich nieściągalności.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Spółka dokonuje czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów, jeżeli dotyczą one przyszłych okresów sprawozdawczych i wykazuje w pozostałych aktywach niefinansowych.

7.13 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe przechowywane do terminu zapadalności wyceniane są według wartości nominalnej.

Wykazana w sprawozdaniu z przepływu środków pieniężnych pozycja środki pieniężne i ich ekwiwalenty składa się z gotówki w kasie, kredytów w rachunku bieżącym oraz lokat bankowych o terminie zapadalności nie dłuższym niż 3 miesiące, które nie zostały potraktowane jako działalność lokacyjna.

7.14 Aktywa przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwałe i grupy do zbycia klasyfikuje się jako przeznaczone do sprzedaży, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana raczej w wyniku transakcji sprzedaży niż w wyniku ich dalszego użytkowania. Warunek ten uznaje się za spełniony wyłącznie wówczas, gdy wystąpienie transakcji sprzedaży jest bardzo prawdopodobne, a składnik aktywów (lub grupa do zbycia) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w swoim obecnym stanie. Klasyfikacja składnika aktywów jako przeznaczonego do zbycia zakłada zamiar kierownictwa spółki do dokonania transakcji sprzedaży w ciągu roku od momentu zmiany klasyfikacji.

Aktywa trwałe (i grupy do zbycia) zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się po niższej spośród dwóch wartości: pierwotnej wartości bilansowej lub wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane ze sprzedażą.

7.15 Kapitały własne

Kapitały własne ujmują się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami Statutu.

Kapitał podstawowy Grupy LOTOS S.A. stanowi kapitał Spółki i jest wykazywany według wartości nominalnej, w wysokości zgodnej ze Statutem Spółki oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego.

7.16 Kredyty

W momencie początkowego ujęcia wszystkie kredyty bankowe są ujmowane według ceny nabycia odpowiadającej wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty są następnie wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej. Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu oraz dyskonta lub premie uzyskane przy rozliczeniu zobowiązania. Zyski i straty są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów z chwilą usunięcia zobowiązania ze sprawozdania z sytuacji finansowej, a także w wyniku naliczania odpisu z tytułu utraty wartości.

7.17 Świadczenia pracownicze

7.17.1 Odprawy emerytalne, nagrody jubileuszowe i inne świadczenia

Zgodnie z obowiązującym Zakładowym Układem Zbiorowym Pracy, Spółka realizuje wypłaty nagród jubileuszowych, odpraw emerytalnych i rentowych oraz odpraw pośmiertnych.

Ponadto, objętym przez Spółkę opieką socjalną pracownikom, emerytom i rencistom, przysługują świadczenia w ramach odrębnego funduszu socjalnego, który tworzony jest zgodnie z obowiązującymi krajowymi przepisami ustawowymi w tym zakresie (Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, ZFŚS).

Według MSR 19 „Świadczenia pracownicze” odprawy emerytalne, rentowe oraz odpisy na fundusz socjalny tytułem przyszłych świadczeń dla pracowników, w związku z programem socjalnym dla emerytów i rencistów, Spółka kwalifikuje jako programy określonych świadczeń po okresie zatrudnienia, natomiast nagrody jubileuszowe, odprawy pośmiertne oraz świadczenia wypłacane obecnym emerytom i rencistom z funduszu socjalnego zaliczane są do pozostałych świadczeń pracowniczych. Wartość bieżąca zobowiązań z tytułu przyszłych wypłat świadczeń po okresie zatrudnienia na dzień kończący okres sprawozdawczy jest obliczana przez niezależnego aktuarium z zastosowaniem tzw. metody prognozowanych uprawnień jednostkowych i stanowi zdyskontowaną kwotę przewidywanych przyszłych płatności, których dokonanie jest wymagane celem wywiązania się pracodawcy z zobowiązań wynikających z pracy wykonywanej przez pracowników w okresach ubiegłych (do dnia kończącego okres sprawozdawczy), określoną dla każdego pracownika indywidualnie, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia (prawdopodobieństwo odejść pracowników), bez uwzględnienia osób, które zostaną w przyszłości przyjęte do pracy.

W ubiegłych latach wartość zobowiązania z tytułu przyszłych wypłat świadczeń pracowniczych obejmowała nagrody jubileuszowe, odprawy emerytalne i rentowe oraz świadczenia z funduszu socjalnego na rzecz emerytów i rencistów, natomiast wartość ustalona na dzień 31 grudnia 2013 roku obejmuje dodatkowo kwotę szacowanych wypłat z tytułu odpraw pośmiertnych - z uwagi na zwiększenie istotności tej pozycji w szacunkach aktuarialnych.

Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. Odprawy emerytalne i rentowe są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę lub rentę. Wysokość odpraw emerytalnych i rentowych oraz nagród jubileuszowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Wysokość odprawy pośmiertnej uzależniona jest od okresu zatrudnienia zmarłego pracownika, a wypłata przysługuje jego rodzinie, zgodnie z przepisami Kodeksu pracy.

W związku ze zmianami MSR 19 obowiązującymi dla okresów rocznych rozpoczynających się po 1 stycznia 2013 roku, Spółka dokonała zmiany ujęcia zysków i strat aktuarialnych z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia w sprawozdaniu z całkowitych dochodów. Dla okresów rocznych rozpoczynających się po 1 stycznia 2013 roku, zyski i straty aktuarialne rozpoznaje się w innych całkowitych dochodach a nie jak dotąd w wyniku operacyjnym. Spółka nie korygowała danych

porównawczych w tym zakresie, ponieważ zmiany zasad pozostają bez wpływu na prezentację pozycji *Zyski zatrzymane* w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz w zestawieniu ze zmian w kapitale własnym, natomiast szacowany wpływ na sprawozdanie z całkowitych dochodów jest nieistotny (patrz nota 6).

Pracownikom Spółki przysługuje ponadto prawo do urlopów na warunkach określonych w przepisach Kodeksu pracy. Spółka kalkuluje koszty urlopów pracowniczych memoriałowo, stosując metodę zobowiązań. Wartość szacowanego w ten sposób ekwiwalentu z tytułu niewykorzystanych urlopów pracowniczych ujmowana jest w księgach Spółki w oparciu o różnicę pomiędzy faktycznym stanem wykorzystania urlopów przez pracowników a stanem, jaki wynikałby z proporcjonalnego wykorzystania urlopu w czasie i wykazywana w sprawozdaniu finansowym odpowiednio jako krótkoterminowe lub długoterminowe zobowiązanie z tytułu pozostałych świadczeń pracowniczych w okresie zatrudnienia. Zobowiązania z tytułu pozostałych świadczeń pracowniczych w okresie zatrudnienia obejmują ponadto premie i nagrody, które wynikają z funkcjonujących w Spółce płacowych systemów motywacyjnych.

Szczegółowe informacje dotyczące świadczeń pracowniczych zawiera nota 26, gdzie poza ujawnieniami poszczególnych pozycji zobowiązań i kosztów z tytułu świadczeń pracowniczych, przedstawiono założenia aktuarialne, a także analizę wrażliwości szacunków na zmianę tych założeń. Spółka ujmuje koszty dyskonta od zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych w kosztach finansowych.

7.17.2 Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne

Zgodnie z polską praktyką gospodarczą akcjonariusze jednostek mogą dokonać podziału zysku na cele pracownicze w formie zasilenia funduszu socjalnego oraz na inne fundusze specjalne. W sprawozdaniu finansowym zgodnym z MSSF ta część podziału zysku jest zaliczana do kosztów działalności okresu, w którym podział zysku został zatwierdzony przez Zgromadzenie Akcjonariuszy.

7.18 Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego ujmuje się jako koszty w okresie, w którym je poniesiono, z wyjątkiem kosztów, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów (w tym różnice kursowe od odsetek i prowizji), które aktywuje się jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów. W zakresie, w jakim środki pożyczają się specjalnie w celu pozyskania dostosowywanego składnika aktywów, kwotę kosztów finansowania zewnętrznego, którą można aktywować jako część tego składnika aktywów, ustala się jako różnicę między rzeczywistymi kosztami finansowania zewnętrznego poniesionymi z tytułu danej pożyczki lub kredytu w danym okresie, a przychodami z tytułu tymczasowego zainwestowania pożyczonych środków.

W stopniu, w jakim środki pożyczają się bez ściśle określonego celu, a następnie przeznacza na pozyskanie dostosowywanego składnika aktywów, kwotę kosztów finansowania zewnętrznego, które mogą być kapitalizowane, ustala się poprzez zastosowanie stopy kapitalizacji do nakładów poniesionych na ten składnik majątku.

Politykę rachunkowości w zakresie aktywowania różnic kursowych opisano w notce 7.5 *Transakcje w walucie obcej*.

7.19 Aktywa i zobowiązania finansowe

Aktywa i zobowiązania finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- Udzielone pożyczki i należności własne,
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży
- Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności

Aktywa finansowe notowane na aktywnym rynku niebędące instrumentami pochodnymi, o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Spółka zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu, inne niż:

- wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyznaczone jako dostępne do sprzedaży,
- spełniające definicję pożyczek i należności.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia kończącego okres sprawozdawczy.

Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Składnikiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z poniższych warunków:

- a) jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:
 - nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
 - częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych łącznie i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie,

- instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń oraz umów gwarancji finansowych,
- b) został zgodnie z MSR 39 zakwalifikowany do tej kategorii w momencie początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany wartości tych instrumentów finansowych ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów jako przychody lub koszty finansowe. Jeżeli kontrakt zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, cały kontrakt może zostać zakwalifikowany do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Nie dotyczy to przypadków, gdy wbudowany instrument pochodny nie wpływa istotnie na przepływy pieniężne z kontraktu lub jest rzeczą oczywistą bez przeprowadzania lub po pobieżnej analizie, że gdyby podobny hybrydowy instrument byłby najpierw rozważany, to oddzielenie wbudowanego instrumentu pochodnego byłoby zabronione. Aktywa finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność w zakresie ujmowania lub wyceny (niedopasowanie księgowe); lub (ii) aktywa są częścią grupy aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe pierwotnie zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, chyba że są uznane za efektywne instrumenty zabezpieczające. Zobowiązania finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom; lub (ii) zobowiązania są częścią grupy zobowiązań finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) zobowiązania finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień kończący okres sprawozdawczy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w zysku lub stracie jako koszty lub przychody finansowe.

W oparciu o stosowane metody ustalania wartości godziwej, poszczególne składniki aktywów i zobowiązań finansowych Spółka klasyfikuje do następujących kategorii:

- Poziom 1: Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest bezpośrednio o ceny notowane (nieskorygowane) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów lub zobowiązań.
- Poziom 2: Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest za pomocą modeli wyceny, w przypadku, których wszystkie znaczące dane wejściowe są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośrednio (bazujące na cenach).
- Poziom 3: Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana za pomocą modeli wyceny, w przypadku, których dane wejściowe nie są oparte na możliwych do zaobserwowania danych rynkowych (dane wejściowe nieobserwowalne).

Spółka wykazuje transakcje pochodne o dodatniej wartości godziwej jako aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, a transakcje pochodne o ujemnej wartości godziwej wykazywane są jako zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu obejmują wycenę następujących rodzajów instrumentów pochodnych: swapy, futures, forward, opcje, swapy procentowe, forward procentowy.

Wartość godziwa swapów towarowych ustalana jest w oparciu o przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowanych w oparciu o różnicę między średnią ceną rynkową, a ceną transakcyjną. Do wyznaczenia wartości godziwej zostały przyjęte ceny notowane z aktywnych rynków przekazane przez firmę zewnętrzną. Według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 2.

Wartość godziwa spotów, forwardów oraz swapów walutowych ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowanych w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną. Cena terminowa kalkulowana jest w oparciu o fixing NBP i krzywą stóp procentowych implikowaną z transakcji fxswap. Według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 2.

Wartość godziwa transakcji terminowych na stopę procentową ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowanych w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną. Cena terminowa kalkulowana jest w oparciu o zerokuponową krzywą stóp procentowych opartą o LIBOR 6M lub 3M w zależności od zawartych transakcji. Według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 2.

W ramach zarządzania ryzykiem dotyczącym uprawnień do emisji dwutlenku węgla, Spółka ocenia każdorazowo ryzyko przewidywanego niedoboru uprawnień przyznawanych nieodpłatnie w ramach systemu ograniczenia emisji dwutlenku węgla, o którym mowa w nacie 5 i zarządza ryzykiem cen uprawnień do emisji notowanych na aktywnym rynku.

Dla celów zabezpieczenia ryzyka cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂) Spółka zawiera transakcje futures EUA, CER i ERU. Szacowana wartość godziwa tych instrumentów ustalana jest w oparciu o różnicę między ceną rynkową publikowaną na dzień wyceny przez ICE (Intercontinental Exchange). Według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 1.

W razie potrzeby Spółka decyduje o rozliczeniu zawartych, otwartych na dzień kończący okres sprawozdawczy transakcji terminowych na nabycie uprawnień do emisji CO₂ poprzez ich fizyczną dostawę z zamiarem ich ewentualnego umorzenia jako

rozliczenie rzeczywistej emisji. Wycena transakcji futures na zakup uprawnień do emisji dwutlenku węgla, planowanych do zrealizowania dostawą fizyczną nie podlega ujęciu w aktywach / zobowiązaniach finansowych w sprawozdaniu finansowym, niemniej jednak Spółka wewnętrznie monitoruje i przeprowadza wycenę takich otwartych transakcji futures w ramach ogólnej oceny efektywności zarządzania ryzykiem CO₂, pozabilansowo.

Informacje na temat limitu nieodpłatnych uprawnień do emisji dwutlenku węgla dla Spółki znajdują się w nocie 31, natomiast opis zarządzania ryzykiem znajduje się w nocie 29.2.

Spółka stosuje rachunkowość zabezpieczeń. Zmiany wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych wyznaczonych do zabezpieczenia przepływów pieniężnych w części stanowiącej efektywne zabezpieczenie odnosi się bezpośrednio na inne całkowite dochody.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej pochodne instrumenty finansowe prezentowane są jako odrębna pozycja bądź w ramach pozostałych aktywów i zobowiązań, jeśli ich wartość jest nieistotna.

Dodatkowe informacje na temat zasad ujmowania i wyceny pochodnych instrumentów finansowych oraz rachunkowości zabezpieczeń znajdują się w notach 7.21 i 7.22.

Pożyczki udzielone i należności własne

Do tej kategorii należą aktywa finansowe niezaliczane do instrumentów pochodnych o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia kończącego okres sprawozdawczy. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia kończącego okres sprawozdawczy zalicza się do aktywów trwałych.

Kategoria obejmuje: należności z tytułu dostaw i usług, środki pieniężne i ich ekwiwalenty, lokaty, depozyty zabezpieczające, udzielone pożyczki, należności inwestycyjne, należności z systemu cash pool oraz pozostałe. W sprawozdaniu z sytuacji finansowej są one prezentowane w pozycjach: *Należności z tytułu dostaw i usług*, *Środki pieniężne i ich ekwiwalenty*, *Pozostałe aktywa długoterminowe i krótkoterminowe*, a ich ujmowanie i wycena została opisana w notach 7.12 oraz 7.13.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej, powiększonej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych. W przypadku braku notowań giełdowych na aktywnym rynku i braku możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości. Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku regulowanym albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób) a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczonego ujmuje się w innych całkowitych dochodach. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany utratą wartości ujmuje się jako koszt finansowy.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanego jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy Spółka traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

Spółka zalicza do tej kategorii udziały i akcje w pozostałych jednostkach i prezentuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji *Udziały i akcje*. Ujmowanie i wycenę przedstawiono w nocie 7.9.

Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Zobowiązania finansowe niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu obejmują zaciągnięte kredyty, zobowiązania z tytułu dostaw i usług, zobowiązania inwestycyjne oraz pozostałe zobowiązania. Zobowiązania te wykazywane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycjach: *Kredyty*, *Zobowiązania z tytułu dostaw i usług*, *Pozostałe zobowiązania i rezerwy*. Wycena i ujmowanie wymienionych klas w tej kategorii instrumentów opisano w notach 7.16 i 7.24.

7.20 Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy Spółka ocenia czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej (tj. stopy procentowej ustalonej przy początkowym ujęciu). Wartość bilansową składnika aktywów obniża się bezpośrednio lub poprzez rezerwę. Kwotę straty ujmuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów. Spółka ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych składników aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Spółka włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

Aktywa finansowe wykazywane według kosztu

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wykazywany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, to kwotę odpisu z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnego do sprzedaży, to kwota stanowiąca różnicę pomiędzy ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i jego bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i przeniesiona do sprawozdania z całkowitych dochodów. Nie można ujmować w sprawozdaniu z całkowitych dochodów odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży. Jeżeli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych i ich odwrócenie ujmuje się jednostronnie (netto) jako zyski bądź straty odpowiednio w pozycjach pozostałych przychodów bądź kosztów operacyjnych lub przychodów bądź kosztów finansowych w zależności od klasy instrumentów finansowych.

7.21 Pochodne instrumenty finansowe

Instrumenty pochodne, z których korzysta Spółka w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward. Ponadto, Spółka w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym z ryzykiem cen surowców oraz produktów naftowych korzysta z transakcji full barrel swap oraz commodity swap. Spółka korzysta z transakcji typu futures w celu zarządzania ryzykiem cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂). Grupa LOTOS S.A. w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianą stóp procentowych korzysta z swapów procentowych (IRS) oraz terminowych transakcji stopy procentowej (FRA). Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Wartość godziwa walutowych kontraktów forward jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących kursów terminowych (forward) występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności. Wartość godziwa kontraktów na zamianę stóp procentowych jest ustalana poprzez odniesienie do wartości rynkowej podobnych instrumentów. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich

wartość jest ujemna. Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są bezpośrednio odnoszone na wynik finansowy netto roku obrotowego.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej instrumenty finansowe prezentowane są jako pozycje krótkoterminowe lub długoterminowe z uwzględnieniem przewidywanego okresu realizacji aktywów i zobowiązań zaklasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu.

7.22 Rachunkowość zabezpieczeń

Z dniem 1 stycznia 2011 roku Grupa LOTOS S.A. rozpoczęła stosowanie rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych w odniesieniu do kredytów walutowych przeznaczonych na finansowanie Programu 10+ wyznaczonych na instrument zabezpieczający dla przyszłych transakcji sprzedaży produktów naftowych denominowanych w USD.

Celem rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych jest zagwarantowanie określonego poziomu wartości złotej generowanych przez nią przychodów ze sprzedaży denominowanej w USD. Zabezpieczaną pozycją jest szereg wysoce prawdopodobnych, planowanych transakcji sprzedaży produktów rafineryjnych denominowanych w USD, w szczególności pierwszy wolumen przychodów (do wysokości desygnowanej raty kapitałowej) z tytułu sprzedaży denominowanej w USD, generowanych w trakcie danego miesiąca kalendarzowego lub w przypadku gdy kwota przychodów ze sprzedaży w danym miesiącu będzie niewystarczająca w stosunku do desygnowanej raty kapitałowej, pierwszy wolumen przychodów generowany w trakcie trzech kolejnych miesięcy. W przypadku desygnowania kolejnego wolumenu przychodów ze sprzedaży w danym miesiącu kalendarzowym, pozycją zabezpieczaną będzie pierwszy wolumen przychodów ze sprzedaży następujący po uprzednio desygnowanym wolumenie przychodów z tytułu sprzedaży denominowanej w USD w danym miesiącu lub w przypadku gdy kwota przychodów ze sprzedaży w danym miesiącu będzie niewystarczająca w stosunku do desygnowanej raty kapitałowej, kolejny wolumen przychodów generowany w trakcie trzech kolejnych miesięcy. Pozycja zabezpieczana zostanie przypisana odpowiednio do każdego instrumentu zabezpieczającego zgodnie z indywidualnym dokumentem ustanowienia powiązania zabezpieczającego.

Wyznaczone do rachunkowości zabezpieczeń instrumenty zabezpieczające obejmują zobowiązanie do spłaty zaciągniętego kredytu w walucie USD z datami rozliczenia przypadającymi w dniach roboczych określonego miesiąca kalendarzowego zgodnie z harmonogramem spłat rat kapitałowych.

Zmiany wartości godziwej finansowych instrumentów pochodnych wyznaczonych do zabezpieczenia przepływów pieniężnych w części stanowiącej efektywne zabezpieczenie odnosi się bezpośrednio na inne całkowite dochody. Zmiany wartości godziwej finansowych instrumentów pochodnych wyznaczonych do zabezpieczenia przepływów pieniężnych w części nie stanowiącej efektywnego zabezpieczenia zalicza się do pozostałych przychodów lub kosztów finansowych okresu sprawozdawczego.

W momencie ustanowienia zabezpieczenia Spółka formalnie wyznacza i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia.

Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób oceny efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej zabezpieczanej pozycji lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem. Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce skuteczne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka. Efektywność zabezpieczenia jest oceniana na bieżąco w celu sprawdzenia, czy jest wysoce efektywne we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zostało ustanowione.

7.23 Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Spółce ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Spółka spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów po pomniejszeniu o wszelkie zwroty. W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe. Utworzone rezerwy zalicza się odpowiednio do kosztów operacyjnych, pozostałych kosztów operacyjnych, kosztów finansowych, zależnie od okoliczności, z którymi przyszłe zobowiązania się wiążą.

7.24 Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Spółka wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Spółka ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Spółka ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstające z tytułu zamiany różnice odnośnych wartości bilansowych wykazuje się w zysku lub stracie.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania wobec urzędu skarbowego z tytułu podatku od towarów i usług, akcyzy i opłaty paliwowej oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub rzeczowych aktywów trwałych. Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów dokonywane są w wysokości prawdopodobnych zobowiązań przypadających na bieżący okres sprawozdawczy. Spółka wykazuje bierne rozliczenia międzyokresowe w pozycji pozostałych zobowiązań niefinansowych, bądź w przypadku rozliczeń dotyczących świadczeń pracowniczych w pozycjach zobowiązań wykazywanych w ramach tych świadczeń.

7.25 Dotacje

Jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki, wówczas dotacje są ujmowane według ich wartości godziwej.

Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować. Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana jako przychody przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, odpisywana do sprawozdania z całkowitych dochodów przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów.

7.26 Zobowiązania i aktywa warunkowe

Zgodnie ze stosowanymi przez Spółę zasadami określonymi standardem MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”, przez zobowiązania warunkowe rozumie się:

- możliwy obowiązek, który powstanie na skutek przeszłych zdarzeń, którego istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub braku wystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli jednostki, lub
- obecny obowiązek, który powstaje na skutek przeszłych zdarzeń, ale nie jest ujmowany w sprawozdaniu ponieważ:
 - (i) nie jest prawdopodobne, aby wypełnienie obowiązku spowodowało konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne, bądź
 - (ii) kwoty obowiązku (zobowiązania) nie można wycenić wystarczająco wiarygodnie.

Zobowiązania warunkowe nie są wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, jednakże ujawnia się informację o zobowiązaniu warunkowym, chyba, że prawdopodobieństwo wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne jest znikome.

Stosując się do zasad MSSF, Spółka definiuje warunkowy składnik aktywów jako możliwy składnik aktywów, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, którego istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub braku wystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych zdarzeń przyszłych, które nie w pełni podlegają kontroli jednostki.

Należności warunkowe nie są wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, jednakże ujawnia się informację o należności warunkowej, jeżeli wpływ środków uosabiających korzyści ekonomiczne jest prawdopodobny.

Przykładem aktywów i zobowiązań warunkowych są zobowiązania lub należności wynikające z prowadzonych sporów sądowych, których przyszły wynik nie jest przez jednostkę znany, ani w pełni kontrolowany. Spółka przedstawiła informacje na temat prowadzonych spraw sądowych w nocie 32.1 oraz informacje na temat pozostałych zobowiązań warunkowych w nocie 32.2.

7.27 Prawa do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

Prawa do emisji dwutlenku węgla (CO₂) są przez Spółkę prezentowane w sprawozdaniu finansowym zgodnie z metodą zobowiązań netto. Oznacza to, że w swoim sprawozdaniu finansowym Spółka rozpoznaje tylko zobowiązania wynikające z przekroczenia przez Spółkę przyznaných limitów praw do emisji. Spółka analizuje przyznane limity w okresach rocznych. Zobowiązanie to jest rozpoznawane dopiero w momencie przekroczenia przyznanego Spółce limitu. Przychody z tytułu sprzedaży niewykorzystanych przez Spółkę praw do emisji ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w momencie sprzedaży.

Zakupione dodatkowo uprawnienia do emisji wyceniane są w koszcie nabycia pomniejszonym o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości, uwzględniając wartość rezydualną tych praw i prezentowane, jako wartości niematerialne.

W przypadku wykorzystania zakupionych praw w celu pokrycia nimi niedoboru zaistniałego na dzień rozliczenia rocznego limitu, wykorzystane prawa według wartości księgowej rozliczane są ze zobowiązaniem wykazany uprzednio na pokrycie niedoboru.

8. Segmenty działalności

Wyniki segmentów operacyjnych za rok 2013 zostały zaprezentowane w Nocie 8 Dodatkowych informacji i objaśnień do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za rok 2013, z uwagi na identyfikację segmentów i alokację spółek do poszczególnych segmentów Grupy. Grupa LOTOS S.A. wchodzi w skład segmentu produkcji i handlu. Podstawą oceny wyników działalności jest wynik na działalności operacyjnej na poziomie Spółki.

9. Przychody i koszty

9.1 Przychody ze sprzedaży

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2013	za rok zakończony 31 grudnia 2012
Sprzedaż produktów	25.340.531	30.118.667
- w tym efekt rozliczenia rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych	(12.452)	(17.091)
Sprzedaż usług	125.248	115.804
Sprzedaż produktów i usług razem	25.465.779	30.234.471
Sprzedaż towarów	1.226.439	422.160
Sprzedaż materiałów	4.961	415.265 ⁽¹⁾
Sprzedaż towarów i materiałów razem	1.231.400	837.425
Razem	26.697.179	31.071.896
- w tym do jednostek powiązanych	12.906.993	14.800.023

⁽¹⁾ W tym sprzedaż ropy naftowej.

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2013	za rok zakończony 31 grudnia 2012
Sprzedaż krajowa:	19.264.209	23.242.552
produkty i usługi	18.033.031	22.405.127
towary i materiały	1.231.178	837.425
Sprzedaż zagraniczna:	7.432.970	7.829.344
produkty i usługi	7.432.747	7.829.344
towary i materiały	223	-
Razem	26.697.179	31.071.896

Benzyny	4.927.995	5.152.513
Benzyna surowa	824.241	1.097.071
Reformat	-	458.827
Olej napędowy	13.921.390	15.921.515
Lekki olej opałowy	928.000	1.129.026
Ciężki olej opałowy	1.962.997	2.140.840
Paliwo lotnicze	1.467.215	1.856.016
Paliwo bunkrowe	139.361	125.360
Komponenty do produkcji asfaltów	927.698	1.311.047
Oleje bazowe	610.817	698.124
Gaz płynny	398.124	354.351
Pozostałe produkty, towary i materiały rafineryjne	466.844	720.326
Pozostałe towary i materiały	9.701	8.167
Usługi	125.248	115.804
<i>Efekt rozliczenia rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych</i>	<i>(12.452)</i>	<i>(17.091)</i>
Razem	26.697.179	31.071.896

W roku 2013 i 2012 głównymi odbiorcami, których udział w przychodach ze sprzedaży ogółem Grupy LOTOS S.A. przekroczył 10% były: spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. (w 100% spółka zależna od Grupy LOTOS S.A.) oraz spółki grupy kapitałowej Shell. Udział spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. w przychodach ze sprzedaży ogółem Grupy LOTOS S.A. zarówno w roku 2013 jak i 2012 wynosił nieznacznie powyżej 40%. Udział spółek grupy kapitałowej Shell w przychodach ze sprzedaży ogółem Grupy LOTOS S.A. zarówno w roku 2013 jak i 2012 wynosił nieznacznie powyżej 10%.

9.2 Koszty według rodzaju

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2013	za rok zakończony 31 grudnia 2012 (dane przekształcone)
Amortyzacja		391.069	411.494
Zużycie materiałów i energii		24.514.794	28.411.595
- w tym różnice kursowe ⁽¹⁾	28.3	(77.257)	24.995
Usługi obce		919.451	834.428
Podatki i opłaty		103.169	106.445
Koszty świadczeń pracowniczych	9.3	206.416	194.763
Pozostałe koszty rodzajowe		76.676	89.985
Wartość sprzedanych towarów i materiałów		1.178.221	823.344
Razem koszty według rodzaju		27.389.796	30.872.054
Zmiana stanu produktów oraz korekty kosztu własnego		(335.856)	(351.305)
Razem		27.053.940	30.520.749
w tym:			
Koszt własny sprzedaży		26.214.651	29.706.948
Koszty sprzedaży		614.354	595.797
Koszty ogólnego zarządu		224.935	218.004

⁽¹⁾ Różnice kursowe dotyczące działalności operacyjnej zostały ujęte w koszcie własnym sprzedaży.

9.3 Koszty świadczeń pracowniczych

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2013	za rok zakończony 31 grudnia 2012 (dane przekształcone)
Koszty bieżących wynagrodzeń	155.675	147.231
Koszty ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń pracowniczych	40.777	41.147
Koszty nagród jubileuszowych, świadczeń emerytalnych i innych świadczeń po okresie zatrudnienia	9.964	6.385
Razem koszty świadczeń pracowniczych	206.416	194.763
Zmiana stanu produktów oraz korekty kosztu własnego	(1.090)	(977)
Razem	205.326	193.786
w tym:		
Koszt własny sprzedaży	81.251	78.499
Koszty sprzedaży	9.939	11.420
Koszty ogólnego zarządu	114.136	103.867

9.4 Pozostałe przychody operacyjne

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2013	za rok zakończony 31 grudnia 2012
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych		-	14.057 ⁽²⁾
Dotacje	27.1	720	733
Odszkodowania		3.034	2.434
Zysk ze zbycia zorganizowanej części przedsiębiorstwa	15	948	-
Zwrot akcyzy		6.143 ⁽¹⁾	-
Pozostałe		1.280	1.296
Razem		12.125	18.520

⁽¹⁾ W tym kwota zwrotu nienależnej akcyzy od dostaw wewnątrzwspólnotowych ciężkiego oleju opałowego w wysokości 1.673 tys. zł oraz kwota 3.634 tys. zł tytułem zwrotu akcyzy uprzednio zapłaconej od zużycia energii elektrycznej i dodatków paliwowych w związku z zastosowaniem zwolnienia od akcyzy na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 1 Ustawy o podatku akcyzowym.

⁽²⁾ W tym 14.469 tys. zł przychodów związanych ze sprzedażą uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂).

Spółka stosuje zasadę kompensowania podobnych typów transakcji zgodnie z zapisami MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”, pkt 34 i pkt 35.

9.5 Pozostałe koszty operacyjne

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2013	za rok zakończony 31 grudnia 2012
Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych		1.365	-
Strata z tytułu utraty wartości należności	17.1; 28.3	161	65
Strata z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych w toku budowy	13	-	1.842
Kary i odszkodowania		646	663
Darowizny na cele społeczne		2.099	2.058
Szkody majątkowe związane z normalną działalnością		885	1.308
Składki członkowskie związane z przynależnością do organizacji branżowych		949	710
Koszty lat ubiegłych		262	2.920
Rezerwa na pokrycie niedoboru uprawnień CO ₂	27; 31	1.527	910
Pozostałe		269	554
Razem		8.163	11.030

Spółka stosuje zasadę kompensowania podobnych typów transakcji zgodnie z zapisami MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”, pkt 34 i pkt 35.

9.6 Przychody finansowe

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2013	za rok zakończony 31 grudnia 2012
Otrzymane dywidendy:		269.211	287.461
- od jednostek powiązanych	33.1	268.371	286.761
- od jednostek pozostałych		840	700
Odsetki:		15.905	13.264
- od należności z tytułu dostaw i usług	28.3	920	958
- od środków pieniężnych	28.3	94	378
- od lokat	28.3	6.062	8.084
- od udzielonych pożyczek	28.3; 33.1	8.204	3.198
- od cash pool	28.3; 33.1	625	646
Różnice kursowe:		25.516	129.549
- od kredytów	28.3	22.419	134.110
- od udzielonych pożyczek	28.3	(1.865)	(4.518)
- od zrealizowanych transakcji w walutach obcych na rachunkach bankowych	28.3	7.598	28.705
- od środków pieniężnych	28.3	(2.478)	(29.409)
- od pozostałych aktywów i zobowiązań finansowych	28.3	(158)	661
Aktualizacja wartości aktywów finansowych:		101.508	92.954
- wycena pochodnych instrumentów finansowych	28.3	59.673	137.985
- rozliczenie pochodnych instrumentów finansowych	28.3	42.055	(44.931)
- pozostałe	28.3	(220)	(100)
Pozostałe		-	31
Razem		412.140	523.259

Spółka stosuje zasadę kompensowania podobnych typów transakcji zgodnie z zapisami MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”, pkt 34 i pkt 35. Spółka wykazuje istotne pozycje przychodów i kosztów ujętych w wyniku finansowym oddzielnie, co zaprezentowano w tabeli powyżej.

9.7 Koszty finansowe

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2013	za rok zakończony 31 grudnia 2012 (dane przekształcone)
Odsetki:		126.443	150.321
- od kredytów	28.3	119.692	136.731
- od zobowiązań z tytułu dostaw i usług	28.3	8	1.892
- od faktoringu		4.585	8.921
- koszty dyskonta od zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych	26.3	2.144	2.339
- pozostałe		14	438
Prowizje bankowe		15.198	12.314
Gwarancje bankowe		2.887	2.510
Razem		144.528	165.145

10. Podatek dochodowy

10.1 Obciążenia podatkowe

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2013	za rok zakończony 31 grudnia 2012
Podatek bieżący		(433)	(868)
Podatek odroczony	10.3	(62.318)	133.245
Razem podatek dochodowy wykazany w wyniku netto		(62.751)	132.377
Obciążenie podatkowe wykazane w innych całkowitych dochodach (netto), w tym z tytułu:		22.991	89.717
- zabezpieczeń przepływów pieniężnych	22	22.945	89.717
- zysków/(strat) aktuarialnych dotyczących świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia		46	-

Obciążenie podatkowe ustalone zostało według stawki równej 19% dla podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym.

10.2 Podatek dochodowy według efektywnej stawki podatkowej oraz uzgodnienie zysku przed opodatkowaniem do podstawy opodatkowania

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2013	za rok zakończony 31 grudnia 2012
Zysk przed opodatkowaniem	(77.525)	968.808
Podatek dochodowy według stawki 19%	(14.730)	184.074
Efekt podatkowy otrzymanych dywidend	(51.150)	(54.618)
Efekt podatkowy pozostałych różnic trwałych:	2.771	5.279
- niedobory i ubytki ponadnormatywne	503	1.920
- koszty reprezentacji	950	1.134
- darowizny	399	391
- inne różnice trwałe	919	1.834
Podatek od dywidend	160	133
Korekty wykazane w bieżącym roku w odniesieniu do podatku z lat ubiegłych	198	(2.491)
Podatek dochodowy	(62.751)	132.377
Efektywna stawka podatkowa	80,9%	13,7%

10.3 Odroczonego podatek dochodowy

w tysiącach złotych	Nota	Sprawozdanie z sytuacji finansowej			Sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok zakończony	
		31 grudnia 2013	31 grudnia 2012	1 stycznia 2012	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012
Aktywa z tytułu podatku odroczonego						
Świadczenia pracownicze		17.093	15.237	13.627	1.856	1.610
Odpisy aktualizujące wartość należności		8.877	8.847	8.834	30	13
Odpisy aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych		4.266	3.037	3.037	1.229	-
Ujemna wycena pochodnych instrumentów finansowych		13.730	28.905	35.671	(15.175)	(6.766)
Strata podatkowa rozliczana w czasie		292.159	136.994	153.419	155.165	(16.425)
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych		-	8.633	98.350	(8.633)	(89.717)
Pozostałe		685	1.620	5.532	(935)	(3.912)
Razem		336.810	203.273	318.470	133.537	(115.197)
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego						
Różnica pomiędzy bieżącą wartością podatkową i księgową rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych		526.300	446.148	334.570	80.152	111.578
Dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych		140	2.159	6.088	(2.019)	(3.929)
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych		14.312	-	-	14.312	-
Pozostałe		2.875	1.110	994	1.765	116
Razem		543.627	449.417	341.652	94.210	107.765
Obciążenie z tytułu podatku odroczonego wykazane:					39.327	(222.962)
- w wyniku netto	10.1				62.318	(133.245)
- w innych całkowitych dochodach (netto)	10.1				(22.991)	(89.717)
Aktywa / (Zobowiązania) netto z tytułu podatku odroczonego		(206.817)	(246.144)	(23.182)		
w tym:						
Aktywa z tytułu podatku odroczonego		336.810	203.273	318.470		
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego		(543.627)	(449.417)	(341.652)		

Przewidywany termin wygaśnięcia dodatnich różnic przejściowych przypada na lata 2014 - 2083.

11. Zysk/(Strata) netto przypadający na jedną akcję

	za rok zakończony 31 grudnia 2013	za rok zakończony 31 grudnia 2012
Zysk/(Strata) netto w tys. zł (A)	(14.774)	836.431
Średnia ważona liczba akcji w tys. sztuk (B)	129.873	129.873
Zysk/(Strata) netto na jedną akcję (w zł) (A/B)	(0,11)	6,44

Zysk/(Strata) netto przypadający/(a) na jedną akcję dla każdego okresu sprawozdawczego jest obliczony/(a) poprzez podzielenie zysku/(straty) netto za dany okres sprawozdawczy przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

Rozwodniony/(a) zysk/(strata) netto na jedną akcję jest równy/(a) zyskowi/(stracie) podstawowemu/(ej), ponieważ nie występują instrumenty rozważające zysk/(stratę) netto na jedną akcję.

12. Dywidendy

W dniu 28 czerwca 2013 roku Walne Zgromadzenie Grupy LOTOS S.A. podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku netto Grupy LOTOS S.A. za rok 2012. Zgodnie z treścią uchwały zysk netto Spółki za rok 2012 w wysokości 836.431 tys. zł w całości wyłącza się od podziału pomiędzy akcjonariuszy Spółki i przeznacza na:

- kapitał zapasowy Spółki – w kwocie 834.931 tys. zł,
- zasilenie Funduszu Celowego na finansowanie przedsięwzięć społecznych – w kwocie 1.500 tys. zł.

W niniejszym sprawozdaniu finansowym Spółka zaprezentowała podzielony zysk netto za rok 2012 w pozycji *Zyski zatrzymane*.

Do dnia publikacji niniejszego sprawozdania finansowego Zarząd Spółki nie podjął uchwały w sprawie propozycji pokrycia straty netto za rok 2013.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku w Grupie LOTOS S.A. wystąpiły ograniczenia do przekazywania funduszy w postaci dywidend. Ograniczenia wynikały z zapisów zawartej w dniu 27 czerwca 2008 roku umowy kredytowej związanej z finansowaniem Programu 10+. Umowa kredytowa ogranicza możliwość wypłaty dywidendy przez Grupę LOTOS S.A. a jej wysokość może być uzależniona od spełnienia określonych warunków, w tym wypracowania odpowiedniej nadwyżki pieniężnej oraz osiągnięcia określonych poziomów wskaźników finansowych.

13. Rzeczowe aktywa trwałe

w tysiącach złotych	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012
Grunt	176.582	177.653
Budynki, budowle	2.450.168	2.545.458
Urządzenia techniczne i maszyny	3.816.213	3.903.870
Środki transportu, pozostałe	34.532	59.115
Rzeczowe aktywa trwałe w toku budowy	95.210	113.896
Razem	6.572.705	6.799.992

Na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość aktywowanych kosztów finansowania w rzeczowych aktywach trwałych w toku budowy wynosiła 1.417 tys. zł (31 grudnia 2012 roku: 1.613 tys. zł).

W 2013 roku wartość aktywowanych kosztów finansowania zewnętrznego w rzeczowych aktywach trwałych w toku budowy wynosiła 1.828 tys. zł (w roku 2012: 1.610 tys. zł).

Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych

	Grunty	Budynki, budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu, pozostałe	Rzeczowe aktywa trwałe w toku budowy	Razem
w tysiącach złotych						
Wartość księgowa brutto						
1 stycznia 2013	178.191	3.220.343	4.936.587	285.735	136.346	8.757.202
<i>Zakup</i>	-	-	-	13.724	163.318	177.042
<i>Z rozliczenia rzeczowych aktywów trwałych w toku budowy</i>	-	40.395	131.400	1.779	(183.832)	(10.258)
<i>Przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży ⁽¹⁾</i>	(984)	(10.132)	(9.321)	(321)	-	(20.758)
<i>Koszty finansowania zewnętrznego</i>	-	-	-	-	1.828	1.828
<i>Sprzedaż</i>	-	-	(305)	(671)	-	(976)
<i>Likwidacja</i>	-	(2.834)	(9.233)	(181.443) ⁽²⁾	-	(193.510)
<i>Pozostałe</i>	-	-	16.648	(16.648)	-	-
Wartość księgowa brutto						
31 grudnia 2013	177.207	3.247.772	5.065.776	102.155	117.660	8.710.570
Skumulowane umorzenie						
1 stycznia 2013	538	674.885	1.032.717	226.620	-	1.934.760
<i>Amortyzacja</i>	103	129.472	228.785	23.263	-	381.623
<i>Przeklasyfikowanie do aktywów przeznaczonych do sprzedaży ⁽¹⁾</i>	(16)	(4.211)	(3.496)	(167)	-	(7.890)
<i>Sprzedaż</i>	-	-	(304)	(671)	-	(975)
<i>Likwidacja</i>	-	(2.542)	(8.139)	(181.422) ⁽²⁾	-	(192.103)
Skumulowane umorzenie						
31 grudnia 2013	625	797.604	1.249.563	67.623	-	2.115.415
Odpisy z tytułu utraty wartości						
1 stycznia 2013	-	-	-	-	22.450	22.450
<i>Utworzenie</i>	-	-	-	-	-	-
<i>Wykorzystanie / Rozwiązanie</i>	-	-	-	-	-	-
Odpisy z tytułu utraty wartości						
31 grudnia 2013	-	-	-	-	22.450	22.450
Wartość księgowa netto						
31 grudnia 2013	176.582	2.450.168	3.816.213	34.532	95.210	6.572.705

⁽¹⁾ Bazy paliw płynnych, szerzej opisano w notcie 15.

⁽²⁾ W tym likwidacja zużytych katalizatorów w kwocie 180.429 tys. zł.

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok 2013
Dodatkowe informacje i objaśnienia

	Grunty	Budynki, budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu, pozostałe	Rzeczowe aktywa trwałe w toku budowy	Razem
w tysiącach złotych						
Wartość księgowa brutto						
1 stycznia 2012	178.191	3.194.540	4.905.954	279.211	76.871	8.634.767
<i>Zakup</i>	-	-	-	6.449	133.576	140.025
<i>Z rozliczenia rzeczowych aktywów trwałych w toku budowy</i>	-	25.982	32.504	172	(73.865)	(15.207)
<i>Koszty finansowania zewnętrznego</i>	-	-	-	-	1.610	1.610
<i>Sprzedaż</i>	-	-	(641)	(31)	-	(672)
<i>Likwidacja</i>	-	(174)	(2.027)	(263)	-	(2.464)
<i>Pozostałe</i>	-	(5)	797	197	(1.846)	(857)
Wartość księgowa brutto						
31 grudnia 2012	178.191	3.220.343	4.936.587	285.735	136.346	8.757.202
Skumulowane umorzenie						
1 stycznia 2012	436	540.485	825.811	166.594	-	1.533.326
<i>Amortyzacja</i>	102	134.463	208.601	59.993	-	403.159
<i>Sprzedaż</i>	-	-	(595)	(24)	-	(619)
<i>Likwidacja</i>	-	(63)	(1.765)	(240)	-	(2.068)
<i>Pozostałe</i>	-	-	665	297	-	962
Skumulowane umorzenie						
31 grudnia 2012	538	674.885	1.032.717	226.620	-	1.934.760
Odpisy z tytułu utraty wartości						
1 stycznia 2012	-	-	-	-	22.450	22.450
<i>Utworzenie</i>	-	-	-	-	1.842	1.842
<i>Wykorzystanie / Rozwiązanie</i>	-	-	-	-	(1.842)	(1.842)
Odpisy z tytułu utraty wartości						
31 grudnia 2012	-	-	-	-	22.450	22.450
Wartość księgowa netto						
31 grudnia 2012	177.653	2.545.458	3.903.870	59.115	113.896	6.799.992

W poniższej tabeli przedstawiono pozycje, w których ujęto amortyzację rzeczowych aktywów trwałych:

	za rok zakończony 31 grudnia 2013	za rok zakończony 31 grudnia 2012
w tysiącach złotych		
Koszt własny sprzedaży	354.530	367.078
Koszty sprzedaży	6.860	6.901
Koszty ogólnego zarządu	15.532	24.766
Zmiana stanu produktów oraz korekta kosztu własnego	4.701	4.414
Razem	381.623	403.159

Na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość rzeczowych aktywów trwałych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań Spółki wynosiła 6.409.835 tys. zł (31 grudnia 2012: 6.575.050 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2013 roku nie ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej przyszłe zobowiązania umowne Grupy LOTOS S.A. dotyczące nakładów na rzeczowe aktywa trwałe wynosiły 44.117 tys. zł (31 grudnia 2012: 28.134 tys. zł).

14. Aktywa niematerialne

w tysiącach złotych	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012
Wartość firmy	1.862	1.862
Licencje, patenty, znaki towarowe	84.538	83.282
Pozostałe	28.048 ⁽¹⁾	5.052
Razem	114.448	90.196

⁽¹⁾ W tym zakupione uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (CO₂) w kwocie 23.911 tys. zł.

W poniższej tabeli przedstawiono pozycje, w których ujęto amortyzację aktywów niematerialnych:

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2013	za rok zakończony 31 grudnia 2012
Koszt własny sprzedaży	3.046	3.100
Koszty sprzedaży	102	116
Koszty ogólnego zarządu	6.202	5.028
Zmiana stanu produktów oraz korekta kosztu własnego	96	91
Razem	9.446	8.335

Na dzień 31 grudnia 2013 roku nie ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej przyszłe zobowiązania umowne Grupy LOTOS S.A. dotyczące nakładów na aktywa niematerialne wynosiły 9.033 tys. zł (31 grudnia 2012: 7.797 tys. zł).

Zmiana stanu aktywów niematerialnych

w tysiącach złotych	Wartość firmy	Licencje, patenty, znaki towarowe	Pozostałe	Razem
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2013	1.862	144.583	11.491	157.936
<i>Zakup</i>	-	-	23.444 ⁽¹⁾	23.444
<i>Z rozliczenia rzeczowych aktywów trwałych w toku budowy</i>	-	10.103	155	10.258
<i>Likwidacja</i>	-	(132)	(4)	(136)
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2013	1.862	154.554	35.086	191.502
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2013	-	61.301	6.439	67.740
<i>Amortyzacja</i>	-	8.845	601	9.446
<i>Likwidacja</i>	-	(130)	(2)	(132)
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2013	-	70.016	7.038	77.054
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2013	1.862	84.538	28.048	114.448
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2012	1.862	132.277	10.066	144.205
<i>Zakup</i>	-	180	98	278
<i>Z rozliczenia rzeczowych aktywów trwałych w toku budowy</i>	-	13.680	1.527	15.207
<i>Sprzedaż</i>	-	(180)	-	(180)
<i>Likwidacja</i>	-	(582)	(200)	(782)
<i>Pozostałe</i>	-	(792)	-	(792)
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2012	1.862	144.583	11.491	157.936
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2012	-	54.727	6.124	60.851
<i>Amortyzacja</i>	-	7.820	515	8.335
<i>Likwidacja</i>	-	(582)	(200)	(782)
<i>Pozostałe</i>	-	(664)	-	(664)
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2012	-	61.301	6.439	67.740
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2012	1.862	83.282	5.052	90.196

⁽¹⁾ W tym zakupione uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (CO₂) w kwocie 23.430 tys. zł.

W latach 2012 – 2013 Spółka nie dokonywała odpisów z tytułu utraty wartości aktywów niematerialnych.

15. Aktywa przeznaczone do sprzedaży

W dniu 20 grudnia 2013 roku Grupa LOTOS S.A. sprzedała bazy paliw płynnych w Piotrkowie Trybunalskim i Rypinie na rzecz spółki LOTOS Terminale S.A. (spółka w 100% zależna od Grupy LOTOS S.A.) za łączną wartość 13.817 tys. zł. Aktywa te na dzień 30 czerwca 2013 roku prezentowane były jako aktywa przeznaczone do sprzedaży. Zysk z transakcji w kwocie 948 tys. zł Spółka zaprezentowała w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji *Pozostałe przychody operacyjne*. Na dzień 31 grudnia 2013 roku w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Spółka z tytułu powyższej transakcji wykazuje należności (patrz nota 17 pozycja *Należności od jednostek powiązanych z tytułu sprzedaży zorganizowanej części przedsiębiorstwa*).

W dniu 10 stycznia 2012 roku nastąpiła sprzedaż 100% udziałów spółki LOTOS Parafiny Sp. z o.o. Zysk ze zbycia udziałów spółki LOTOS Parafiny Sp. z o.o. w kwocie 52.057 tys. zł został wykazany w sprawozdaniu z całkowitych dochodów za rok 2012 w pozycji *Zysk ze zbycia inwestycji*. Wpływy pieniężne w kwocie 78.000 tys. zł z tytułu zbycia udziałów spółki LOTOS Parafiny Sp. z o.o. zostały zaprezentowane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych za rok 2012 w pozycji *Sprzedaż udziałów i akcji w jednostkach powiązanych*.

16. Udziały i akcje

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012
Udziały i akcje w jednostkach powiązanych	16.1	904.337	904.208
Udziały i akcje w jednostkach pozostałych	28.1; 29.6	6.312	6.312
Razem		910.649	910.520

16.1 Udziały i akcje w jednostkach powiązanych

Nazwa podmiotu	Siedziba	Przedmiot działalności	Procentowy udział		Wartość bilansowa udziałów/akcji (w tysiącach złotych)	
			Spółki w kapitale podstawowym		31.12.2013	31.12.2012
			31.12.2013	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2012
LOTOS Petrobaltic S.A. (spółka posiada swoją grupę kapitałową: GK LOTOS Petrobaltic S.A.)	Gdańsk	Pozyskiwanie oraz eksploatacja złóż ropy naftowej i gazu ziemnego	99,98% ⁽¹⁾	99,96% ⁽¹⁾	741.653	741.224
LOTOS Paliwa Sp. z o.o.	Gdańsk	Sprzedaż hurtowa, detaliczna paliw, lekkiego oleju opałowego, zarządzanie siecią stacji paliw LOTOS	100,00%	100,00%	114.706	114.706
LOTOS Oil S.A.	Gdańsk	Produkcja i sprzedaż olejów smarowych i smarów oraz sprzedaż olejów bazowych	100,00%	100,00%	505	505
LOTOS Asphalt Sp. z o.o.	Gdańsk	Produkcja i sprzedaż asfaltów	100,00%	100,00%	78	78
LOTOS Kolej Sp. z o.o.	Gdańsk	Transport kolejowy	100,00%	100,00%	234	234
LOTOS Serwis Sp. z o.o.	Gdańsk	Działalność w zakresie utrzymania ruchu mechanicznego, elektrycznego i automatyki, usługi remontowe	100,00%	100,00%	4.020	4.020
LOTOS Lab Sp. z o.o.	Gdańsk	Wykonywanie analiz laboratoryjnych	100,00%	100,00%	50	50
LOTOS Straż Sp. z o.o.	Gdańsk	Ochrona przeciwpożarowa	100,00%	100,00%	3.906	3.906
LOTOS Ochrona Sp. z o.o.	Gdańsk	Ochrona mienia i osób	100,00%	100,00%	353	353
LOTOS - Air BP Polska Sp. z o.o. ⁽²⁾	Gdańsk	Handel paliwem lotniczym oraz usługi logistyczne	50,00% ⁽²⁾	100,00%	6.945	7.245
LOTOS Terminale S.A. ⁽³⁾ (spółka posiada swoją grupę kapitałową: GK LOTOS Terminale S.A.)	Czechowice-Dziedzice	Magazynowanie i dystrybucja paliw	100,00%	100,00%	26.044	26.044
LOTOS Infrastruktura S.A. ⁽⁴⁾	Jasło	Magazynowanie i dystrybucja paliw. Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi	100,00%	100,00%	5.786	5.786
LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o.	Jasło	Spółka nie prowadzi działalności operacyjnej	100,00%	100,00%	50	50
LOTOS Gaz S.A. w likwidacji	Kraków	Spółka nie prowadzi działalności operacyjnej	100,00%	100,00%	-	-

kontynuacja na następnej stronie

Nazwa podmiotu	Siedziba	Przedmiot działalności	Procentowy udział		Wartość bilansowa udziałów/akcji (w tysiącach złotych)	
			Spółki w kapitale podstawowym		31.12.2013	31.12.2012
			31.12.2013	31.12.2012		
kontynuacja z poprzedniej strony						
AB LOTOS Geonafta (spółka posiada swoją grupę kapitałową: GK AB LOTOS Geonafta)	Gargždai, Litwa	Poszukiwanie i wydobywanie ropy naftowej, świadczenie usług wiertniczych oraz kupno i sprzedaż ropy naftowej	0,00137%	0,00137%	3	3
LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o.	Czechowice-Dziedzice	Produkcja estrów metylowych kwasów tłuszczowych (FAME)	0,005%	0,005%	3	3
RCEkoenergia Sp. z o.o.	Czechowice-Dziedzice	Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej, ciepła i gazu	0,005%	0,005%	1	1
LOTOS Exploration and Production Norge AS	Stavanger Norwegia	Poszukiwanie i wydobywanie ropy naftowej na norweskim szelfie kontynentalnym, świadczenie usług związanych z poszukiwaniem i wydobyciem ropy naftowej	0,00000011%	0,00000013%	0	0
Razem udziały i akcje					904.337	904.208

⁽¹⁾ W 2013 roku Grupa LOTOS S.A. kontynuowała proces przymusowego wykupu akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A. będących w posiadaniu udziałowców niekontrolujących, z wyłączeniem akcji należących do Skarbu Państwa. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 roku Spółka nabyła 3.415 sztuk akcji o łącznej wartości 429 tys. zł stanowiących 0,0344% kapitału podstawowego wpisanych do księgi akcyjnej.

W wyniku przeprowadzonych transakcji nabycia akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A. w ramach procesu przymusowego wykupu akcji od udziałowców niekontrolujących Grupa LOTOS S.A. na dzień 31 grudnia 2013 roku posiadała 99,98% w kapitale podstawowym spółki LOTOS Petrobaltic S.A. (9.938.484 sztuk akcji).

⁽²⁾ W dniu 25 listopada 2013 roku Grupa LOTOS S.A. zbyła na rzecz BP Europe SE 1.000 udziałów spółki LOTOS Tank Sp. z o.o., stanowiących 50% udziałów w kapitale zakładowym spółki LOTOS Tank Sp. z o.o. Transakcja związana była z zawartą w dniu 25 czerwca 2013 roku przez Grupę LOTOS S.A. i BP Europa SE umową joint venture dotyczącą utworzenia na bazie spółki LOTOS Tank Sp. z o.o. podmiotu, za pośrednictwem, którego obaj partnerzy będą wspólnie prowadzić działalność w zakresie dostaw paliwa lotniczego. Zysk ze zbycia udziałów spółki LOTOS Tank Sp. z o.o. w kwocie 7.662 tys. zł został wykazany w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji *Zysk ze zbycia inwestycji*. Wpływy pieniężne w kwocie 14.907 tys. zł z tytułu zbycia udziałów spółki LOTOS Tank Sp. z o.o. zostały zaprezentowane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych za rok 2013 w pozycji *Sprzedaż udziałów i akcji w jednostkach powiązanych*. W dniu 17 grudnia 2013 roku zarejestrowano zmianę nazwy spółki LOTOS Tank Sp. z o.o. na LOTOS - Air BP Polska Sp. z o.o.

⁽³⁾ W dniu 30 lipca 2013 roku zarejestrowano zmianę nazwy spółki LOTOS Czechowice S.A. na LOTOS Terminale S.A.

⁽⁴⁾ W dniu 18 kwietnia 2013 roku zarejestrowano zmianę nazwy spółki LOTOS Jasło S.A. na LOTOS Infrastruktura S.A.

Zmiana stanu udziałów i akcji w jednostkach powiązanych

w tysiącach złotych	Udziały i akcje w jednostkach powiązanych
1 stycznia 2013	904.208
Nabycie akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A.	429
Podwyższenie kapitału spółki LOTOS Tank Sp. z o.o. ⁽¹⁾	6.945
Sprzedaż udziałów spółki LOTOS Tank Sp. z o.o.	(7.245)
31 grudnia 2013	904.337
1 stycznia 2012	850.704
Nabycie akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A.	54.011
Sprzedaż udziałów spółki Technical Ship Management Sp. z o.o.	(507)
31 grudnia 2012	904.208

⁽¹⁾ Objęcie przez Grupę LOTOS S.A. 1.000 nowych udziałów o wartości 6.945 zł każdy w wyniku podwyższenia kapitału zakładowego w spółce LOTOS Tank Sp. z o.o. (obecnie LOTOS - Air BP Polska Sp. z o.o.). Nowe udziały o łącznej wartości 6.945 tys. zł zostały pokryte przez Grupę LOTOS S.A. wkładem gotówkowym.

W latach 2012 oraz 2013 w Grupie Kapitałowej LOTOS występowało ograniczenie do wypłaty dywidendy przez spółkę LOTOS Paliwa Sp. z o.o. wynikające z zapisów umowy zawartej w dniu 16 grudnia 2004 roku z Bankiem Pekao S.A. i PKO BP S.A. Zapisy umowy ograniczały wartość nadwyżki finansowej wypracowanej w roku obrotowym przez spółkę LOTOS Paliwa Sp. z o.o. przeznaczoną na wypłatę dywidendy od spełnienia określonych wskaźników. Powyższe ograniczenie obowiązywało na dzień 31 grudnia 2013 roku.

17. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe aktywa

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012 (dane przekształcone)	1 stycznia 2012 (dane przekształcone)
Aktywa finansowe				
Długoterminowe aktywa finansowe				
Pozostałe aktywa finansowe:		436.385	339.329	351.521
<i>Dopłaty do kapitału spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o.</i>		237.700	237.700	237.700
<i>Należności z tytułu nabycia akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A.</i>		54	483	53.980
<i>Pożyczki udzielone spółce LOTOS Petrobaltic S.A.⁽¹⁾</i>	28.1	189.714	92.095	-
<i>Lokaty</i>		-	-	38.106
<i>Depozyt zabezpieczający⁽²⁾</i>	28.1	8.917	9.051	9.637
<i>Pochodne instrumenty finansowe</i>		-	-	12.098
Razem		436.385	339.329	351.521
Krótkoterminowe aktywa finansowe				
Należności z tytułu dostaw i usług	28.1	1.584.750	1.668.427	2.175.302
- w tym od jednostek powiązanych	33.1	976.882	1.150.079	1.730.282
Pozostałe aktywa finansowe:		49.888	188.528	49.422
<i>Dopłaty do kapitału spółki LOTOS Kolej Sp. z o.o.</i>		4.281	4.281	4.281
<i>Pożyczki udzielone spółce LOTOS Petrobaltic S.A.⁽¹⁾</i>	28.1; 29.3.1	-	61.281	750
<i>Lokaty</i>	28.1	29.593	122.502	40.497
<i>Cash pool</i>	28.1; 33.1	97	41	-
<i>Należności od jednostek powiązanych z tytułu sprzedaży zorganizowanej części przedsiębiorstwa</i>	15; 28.1; 33.1	13.817	-	-
<i>Pozostałe należności</i>	28.1	2.100	423	3.894
Razem		1.634.638	1.856.955	2.224.724
Razem aktywa finansowe		2.071.023	2.196.284	2.576.245
Aktywa niefinansowe				
Długoterminowe aktywa niefinansowe				
Pozostałe		3.152	3.619	3.900
Razem		3.152	3.619	3.900
Krótkoterminowe aktywa niefinansowe				
Należności z tytułu podatku od towarów i usług (VAT)		-	104.679	-
Ubezpieczenia majątkowe i inne		955	927	31
Akcyza od przesunięć międzymagazynowych		26.758	29.151	33.194
Zaliczki na dostawy i usługi		2.784	2.082	1.936
Oplaty za dostęp do specjalistycznych serwisów informacyjnych		2.148	694	-
Pozostałe		2.047	1.104	10.693
Razem		34.692	138.637	45.854
Razem aktywa niefinansowe		37.844	142.256	49.754
Razem		2.108.867	2.338.540	2.625.999
<i>w tym:</i>				
<i>część długoterminowa</i>		439.537	342.948	355.421
<i>część krótkoterminowa:</i>		1.669.330	1.995.592	2.270.578
- z tytułu dostaw i usług		1.584.750	1.668.427	2.175.302
- pozostałe		84.580	327.165	95.276

⁽¹⁾ Warunki pożyczek opisano w notce 33.1.

⁽²⁾ Depozyt zabezpieczający, który został przesłany na rachunek Grupy LOTOS S.A. w BNP Paribas Bank Polska w celu umożliwienia transakcji na platformie internetowej ICE Futures.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku na pozycję *Lokaty* składały się lokaty na zabezpieczenie spłaty odsetek od kredytów zaciągniętych na finansowanie Programu 10+ oraz na refinansowanie i finansowanie zapasów, o których mowa w nocie 24. Ponadto na dzień 31 grudnia 2012 roku Spółka wykazała w ramach lokat środki pieniężne w kwocie 83.826 tys. zł przeznaczone zgodnie z umowami na finansowanie Programu 10+ na cele remontu postojowego, które zostały wykorzystane w pierwszym półroczu 2013 roku.

Okres spłaty należności z tytułu dostaw i usług związany z normalnym tokiem sprzedaży wynosi 7- 35 dni.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość należności z tytułu dostaw i usług objętych cesją z tytułu zabezpieczenia kredytów zaciągniętych na finansowanie Programu 10+, o których mowa w nocie 24, wynosiła 957.749 tys. zł (31 grudnia 2012: 1.145.388 tys. zł).

Charakterystyka instrumentów finansowych została zaprezentowana w nocie 7.19. Cele oraz zasady zarządzania ryzykiem finansowym opisano w nocie 29.

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe aktywów finansowych została przedstawiona w nocie 29.6.

Analiza wrażliwości aktywów finansowych na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut została przedstawiona w nocie 29.3.1.

Analiza wrażliwości aktywów finansowych na ryzyko rynkowe związane ze zmianami stóp procentowych została przedstawiona w nocie 29.4.1.

17.1 Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2013	za rok zakończony 31 grudnia 2012
Stan na początek okresu	86.685	86.480
Utworzenie	347	462
Wykorzystanie	(10.068) ⁽¹⁾	(68)
Rozwiązanie	(234)	(189)
Stan na koniec okresu	76.730	86.685

⁽¹⁾ W tym kwota 9.890 tys. zł tytułem zwolnienia z długu spółki LOTOS Gaz S.A. w likwidacji (w 100% spółka zależna od Grupy LOTOS S.A.).

Utworzenie i rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość należności prezentowane jest w pozostałej działalności operacyjnej w zakresie należności głównych oraz w działalności finansowej w zakresie odsetek za nieterminową płatność.

Na pozycję *Utworzenie* składa się kwota 216 tys. zł dotycząca należności głównych (w 2012 roku: 67 tys. zł) oraz kwota 131 tys. zł dotycząca odsetek (w 2012 roku: 395 tys. zł).

Na pozycję *Rozwiązanie* składa się kwota 55 tys. zł dotycząca należności głównych (w 2012 roku: 2 tys. zł) oraz kwota 179 tys. zł dotycząca odsetek (w 2012 roku: 187 tys. zł).

W roku 2013 utworzenie i rozwiązanie odpisu z tytułu utraty wartości należności głównych Spółka ujęła w pozostałych kosztach operacyjnych w kwocie 161 tys. zł (w 2012 roku: 65 tys. zł).

Analiza wiekowania należności przeterminowanych nieobjętych odpisem aktualizującym przedstawia się następująco:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012
Do 1 miesiąca	1.548	2.416
Od 1 do 3 miesięcy	2.086	496
Od 3 do 6 miesięcy	38	-
Powyżej 1 roku	13	269
Razem	3.685	3.181

W 2013 i 2012 roku głównymi odbiorcami, których udział w przychodach ze sprzedaży ogółem Grupy LOTOS S.A. przekroczył 10% były: spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. (w 100% spółka zależna od Grupy LOTOS S.A.) oraz spółki grupy kapitałowej Shell. Udział tych spółek w saldzie należności ogółem wyniósł odpowiednio: 57% i 11% (w 2012 roku odpowiednio: 64% i 7%).

W ocenie Spółki, w odniesieniu do należności z tytułu dostaw i usług, z wyjątkiem należności od ww. odbiorców, nie występuje istotna koncentracja ryzyka kredytowego. Maksymalna ekspozycja Spółki na ryzyko kredytowe na dzień kończący okres sprawozdawczy jest najlepiej reprezentowana przez wartość księgową tych instrumentów.

18. Zapasy

w tysiącach złotych	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012
Wyroby gotowe	1.633.910	1.635.778
Półprodukty i produkty w toku	596.311	734.131
Towary	255.106	228.398
Materiały	3.059.133	3.107.410
Razem	5.544.460	5.705.717

Na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku Spółka wyceniała wartość zapasów według kosztu wytworzenia lub ceny nabycia z uwzględnieniem odpisów aktualizujących.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość zapasów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań Grupy LOTOS S.A. z tytułu kredytu na refinansowanie i finansowanie zapasów, o którym mowa w nocie 24, wynosiła 5.071.234 tys. zł (31 grudnia 2012: 4.992.180 tys. zł).

18.1 Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość zapasów

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2013	za rok zakończony 31 grudnia 2012
Stan na początek okresu	470	4.864
Utworzenie	2.003	768
Wykorzystanie	(40)	(342)
Rozwiązanie	(430)	(4.820) ⁽¹⁾
Stan na koniec okresu	2.003	470
- w tym materiały	2.003	470

⁽¹⁾ Rozwiązanie odpisu na materiały w wyniku zużycia na potrzeby własne - zmiany kwalifikacji zapasów pod kątem remontu postojowego w 2013 roku.

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość zapasów prezentowana jest w koszcie własnym sprzedaży.

18.2 Zapasy obowiązkowe

Grupa LOTOS S.A. stosuje obowiązujące od dnia 7 kwietnia 2007 roku zasady funkcjonowania systemu zapasów obowiązkowych, wprowadzone ustawą z dnia 16 lutego 2007 roku o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz. U. Nr 52, poz. 343, z dnia 23 marca 2007 roku z późniejszymi zmianami). Ustawa, o której mowa powyżej określa zasady tworzenia, utrzymywania oraz finansowania zapasów ropy naftowej i produktów naftowych. Zapasy obowiązkowe obejmują ropę naftową, produkty naftowe (paliwa ciekłe), gaz płynny LPG. Na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość brutto zapasów obowiązkowych wynosiła 4.247.822 tys. zł (31 grudnia 2012: 4.350.326 tys. zł).

19. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

w tysiącach złotych	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012
Środki pieniężne w banku	224.006	2.874
Środki pieniężne w kasie	25	12
Razem środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	224.031	2.886
Kredyty w rachunku bieżącym	(444.268)	(409.245)
Razem środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(220.237)	(406.359)

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe są zakładane na różne okresy, od jednego dnia do trzech miesięcy, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Spółki na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku Spółka dysponowała niewykorzystanymi przyznanymi środkami kredytowymi w wysokości 212.066 tys. zł (31 grudnia 2012: 237.684 tys. zł) związanymi z kredytami obrotowymi (w tym udzielonymi przez Konsorcjum banków (4), patrz nota 24) w odniesieniu do których wszystkie warunki zawieszające zostały spełnione.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość środków pieniężnych na rachunkach bankowych, na których ustanowiono zastaw rejestrowy, celem zabezpieczenia zobowiązań z tytułu kredytów Grupy LOTOS S.A., wynosiła 2.629 tys. zł (31 grudnia 2012: 1.484 tys. zł).

20. Kapitał podstawowy

Na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku kapitał podstawowy składał się z 129.873.362 akcji zwykłych o wartości nominalnej 1 zł za każdą akcję, mających pełne pokrycie w kapitale podstawowym. Każda akcja jest równoważna pojedynczemu głosowi na Walnym Zgromadzeniu i posiada prawo do dywidendy.

21. Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji

Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku obejmowała nadwyżkę ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji w kwocie 1.320.773 tys. zł z uwzględnieniem kosztów bezpośrednio związanych z emisją akcji, skorygowanych o podatek dochodowy w kwocie 9.425 tys. zł.

22. Kapitał rezerwowy z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych

Kapitał rezerwowy z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych obejmuje zmiany wyceny kredytów w walutach obcych, wykorzystywanych, jako instrumenty zabezpieczające do zabezpieczenia przepływów pieniężnych, pomniejszone o wpływ podatku dochodowego.

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2013	za rok zakończony 31 grudnia 2012
Stan na początek okresu		(36.801)	(419.281)
Wycena instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne		120.765	472.197
Podatek dochodowy dotyczący wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	10.1	(22.945)	(89.717)
Stan na koniec okresu		61.019	(36.801)

23. Zyski zatrzymane

Na zyski zatrzymane składają się kapitały tworzone i wykorzystywane według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami Statutu Spółki oraz wyniki bieżącego okresu sprawozdawczego.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku w Grupie LOTOS S.A. wystąpiły ograniczenia do przekazywania funduszy w postaci dywidend, szerzej opisane w notce 12.

Ponadto Spółka prezentuje w zyskach zatrzymanych zyski/straty aktuarialne z wyceny określonych świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia z uwzględnieniem efektu podatkowego, które w sprawozdaniu z całkowitych dochodów ujmowane są w pozycji *Inne całkowite dochody*.

24. Kredyty

w tysiącach złotych	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012
Kredyt na refinansowanie i finansowanie zapasów	753.296	930.574
<i>Konsorcjum banków (1)</i>	753.296	930.574
Kredyty inwestycyjne	3.914.267	4.359.785
<i>Konsorcjum banków (2)</i>	2.868.182	3.195.711
<i>Konsorcjum banków (3)</i>	1.046.085	1.164.074
Kredyty obrotowe	444.268	432.955
<i>Konsorcjum banków (4)</i>	444.268	409.245
<i>Pekao S.A.</i>	-	23.710
Środki zgromadzone na lokatach bankowych zabezpieczających spłatę odsetek oraz rat kapitałowych*	(245.516)	(191.196)
Razem	4.866.315	5.532.118
w tym:		
<i>część długoterminowa</i>	3.538.779	4.069.561
<i>część krótkoterminowa</i>	1.327.536	1.462.557

Konsorcjum banków (1): Pekao S.A., BRE Bank S.A., ING Bank Śląski S.A., Société Générale S.A., Bank Handlowy w Warszawie S.A., Bank Zachodni WBK S.A. – w dniu 20 grudnia 2013 roku skład konsorcjum uległ zmianie, co szerzej opisano poniżej.

Konsorcjum banków (2): Banco Bilbao Vizcaya Argentaria S.A., Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Holland) N.V., Pekao S.A., BNP Paribas S.A., Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid, Credit Agricole CIB (dawniej Calyon), DnB Nor Bank ASA, DnB Nord Polska S.A., ING Bank Śląski S.A., KBC Finance Ireland, Kredyt Bank S.A., Nordea Bank AB, PKO BP S.A., The Royal Bank of Scotland plc, Société Générale S.A., Bank Zachodni WBK S.A., Rabobank Polska S.A., Bank Gospodarki Żywnościowej S.A., Sumitomo Mitsui Banking Corporation Europe Ltd.

Konsorcjum banków (3): Banco Bilbao Vizcaya Argentaria S.A., BNP Paribas S.A.

Konsorcjum banków (4): Pekao S.A., PKO BP S.A., BNP Paribas S.A., ING Bank Śląski S.A., Nordea Bank Polska S.A., Rabobank Polska S.A., Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.

*Spółka zgodnie z MSR 32 kompensuje składnik aktywów finansowych (środki zabezpieczone na spłatę zobowiązań kredytowych) i zobowiązania finansowe z tytułu otrzymanych kredytów, gdyż posiada ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot oraz zamierza jednocześnie zrealizować składnik aktywów i wykonać zobowiązanie. Prezentacja netto w sprawozdaniu z sytuacji finansowej służy odzwierciedleniu oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych z rozliczenia dwóch lub więcej instrumentów finansowych.

Kredyt na refinansowanie i finansowanie zapasów

Na dzień 31 grudnia 2013 roku wykorzystanie kredytu na refinansowanie i finansowanie zapasów udzielonego przez Konsorcjum banków (1), w kwocie nominalnej wynosi 753 mln zł (250 mln USD).

Grupa LOTOS S.A. w ramach kredytu na refinansowanie i finansowanie zapasów zobowiązana jest do utrzymywania wskaźnika określonego jako Tangible Consolidated Net Worth na poziomie nie niższym niż zapisany w umowie kredytowej. Dodatkowo Spółka w ramach ww. umowy kredytowej zobowiązana jest do utrzymywania wartości wskaźnika finansowego określonego jako Loan to Pledged Inventory Value Ratio na poziomie nie wyższym niż określony umową kredytową. Spółka na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz 31 grudnia 2012 roku spełniała opisane powyżej wytyczne.

Zmiany w umowie kredytowej na refinansowanie i finansowanie zapasów

W dniu 7 listopada 2013 roku Grupa LOTOS S.A. oraz konsorcjum pięciu banków (Konsorcjum banków (1)), w skład którego wchodzi:

- Pekao S.A. z siedzibą w Warszawie,
- BRE Bank S.A. z siedzibą w Warszawie,
- ING Bank Śląski S.A. z siedzibą w Katowicach,
- Nordea Bank AB z siedzibą w Sztokholmie,
- Société Générale S.A. z siedzibą w Paryżu,

podpisały umowę zmieniającą, przedłużającą o 12 miesięcy tzn. do dnia 20 grudnia 2014 roku umowę kredytową na refinansowanie i finansowanie zapasów Grupy LOTOS S.A. zawartą w dniu 10 października 2012 roku, przedmiotem której jest kredyt odnawialny na łączną kwotę 400 mln USD (tj. 1.268 mln zł wg kursu średniego NBP na dzień 10 października 2012 roku).

W wyniku porozumienia, z dniem 20 grudnia 2013 roku bank Nordea Bank AB z siedzibą w Sztokholmie przestał być stroną umowy kredytowej, a jego zaangażowanie kredytowe w całości przejęły Bank Handlowy w Warszawie S.A. oraz Bank Zachodni WBK S.A. z siedzibą we Wrocławiu.

Pozostałe warunki prawne umowy kredytowej z dnia 10 października 2012 roku, jak również zapisy dotyczące kar nie uległy zmianie i nie odbiegają od powszechnie stosowanych dla tego typu umów. Warunki finansowe kredytowania dostosowano do aktualnej sytuacji rynkowej.

Kredyty inwestycyjne

Na dzień 31 grudnia 2013 roku kredyty inwestycyjne, udzielone przez Konsorcja banków (2) i (3), wykorzystane były w kwocie nominalnej 3.960,9 mln zł (1.315,0 mln USD). Na dzień 31 grudnia 2012 roku była to kwota 4.412,8 mln zł (1.423,7 mln USD).

Grupa LOTOS S.A. w ramach kredytów związanych z realizacją Programu 10+ zobowiązana jest do utrzymywania wskaźnika określonego jako Tangible Consolidated Net Worth na poziomie nie niższym niż zapisany w umowach kredytowych. Spółka na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz 31 grudnia 2012 roku spełniała opisane powyżej wytyczne.

Kredyty obrotowe

Kredyt na finansowanie kapitału obrotowego został udzielony Grupie LOTOS S.A. przez Konsorcjum banków (4), w formie kredytów w rachunkach bieżących i jest wykorzystywany przez Spółkę w miarę zapotrzebowania Spółki na kapitał obrotowy.

Ponadto Spółka ma możliwość korzystania z kredytów obrotowych w łącznej kwocie 600 mln zł w ramach umów zawartych z bankami PKO BP S.A. (umowa z dnia 26 czerwca 2009 roku - na łączną kwotę 300 mln zł) oraz Pekao S.A. (umowa z dnia 16 maja 2012 roku - na łączną kwotę 300 mln zł). Na dzień 31 grudnia 2013 roku Spółka nie wykazywała zobowiązań z tytułu tych umów (31 grudnia 2012: 23.710 tys. zł).

Wpływy i wydatki z tytułu kredytów bankowych

W 2013 roku wpływy z tytułu zaciągniętych przez Spółkę kredytów wynosiły 189.965 tys. zł (w 2012 roku: 262.803 tys. zł) i dotyczyły w całości kredytu obrotowego w Pekao S.A. W 2013 roku wydatki z tytułu spłaty kredytów wynosiły 708.975 tys. zł (w 2012 roku: 840.400 tys. zł.) i dotyczyły kredytu obrotowego w Pekao S.A. (213.675 tys. zł) oraz kredytów inwestycyjnych (495.300 tys. zł). Powyższe kwoty zostały zaprezentowane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych z działalności finansowej odpowiednio w pozycjach: *Wpływy z tytułu zaciągniętych kredytów* oraz *Wydatki z tytułu spłaty kredytów*.

Kredyty bankowe w podziale na waluty według terminu płatności na dzień 31 grudnia 2013 roku

w tysiącach złotych	Kredyty zaciągnięte w EUR	Kredyty zaciągnięte w USD	Kredyty zaciągnięte w PLN	Razem
2014	3	999.028	328.505	1.327.536
2015	-	371.047	-	371.047
2016	-	404.569	-	404.569
2017	-	398.140	-	398.140
2018	-	470.697	-	470.697
po 2018	-	1.894.326	-	1.894.326
Razem	3	4.537.807	328.505	4.866.315

Kredyty bankowe w podziale na waluty według terminu płatności na dzień 31 grudnia 2012 roku

w tysiącach złotych	Kredyty zaciągnięte w EUR	Kredyty zaciągnięte w USD	Kredyty zaciągnięte w PLN	Razem
2013	1.221	1.380.905	80.431	1.462.557
2014	-	367.512	-	367.512
2015	-	381.684	-	381.684
2016	-	416.167	-	416.167
2017	-	409.554	-	409.554
po 2017	-	2.494.644	-	2.494.644
Razem	1.221	5.450.466	80.431	5.532.118

Oprocentowanie kredytów jest oparte o:

- dla kredytów zaciągniętych w USD - LIBOR USD 1M, 3M lub 6M w zależności od wybranego w danym momencie okresu odsetkowego,
- dla kredytów zaciągniętych w EUR - EURIBOR 3M,
- dla kredytów zaciągniętych w PLN - WIBOR 1M lub 3M.

Marże bankowe dotyczące zaciągniętych kredytów mieszczą się w przedziale 0,65 pp. – 1,35 pp.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku efektywna stopa procentowa kredytów uwzględniająca fakt finansowania w USD i EUR kształtuje się na średnim poziomie około 2,28 % (31 grudnia 2012: 2,30 %).

Zabezpieczenie spłaty powyższych kredytów stanowią:

- pełnomocnictwo do dysponowania rachunkami bankowymi,
- zastaw rejestrowy na rachunkach bankowych,
- zastaw rejestrowy na zapasach,
- zastaw rejestrowy na ruchomościach istniejących i przyszłych,
- hipoteka,
- cesja z umów ubezpieczenia zapasów,
- cesja z umów na przechowywanie zapasów,
- cesja praw do odszkodowania od Skarbu Państwa w przypadku obowiązku sprzedaży zapasów obowiązkowych poniżej ich ceny rynkowej,
- cesja z umów ubezpieczenia dotyczących rafinerii w Gdańsku,
- cesja umów licencyjnych,
- cesja umów sprzedaży produktów do jednostek powiązanych, o ile sprzedaż przekroczyła 10.000 tys. zł /rok,
- oświadczenie o poddaniu się egzekucji.

Analiza wrażliwości zobowiązań z tytułu kredytów na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut została przedstawiona w nocie 29.3.1.

Analiza wrażliwości zobowiązań z tytułu kredytów na ryzyko rynkowe związane ze zmianami stóp procentowych została przedstawiona w nocie 29.4.1.

Analiza wymagalności zobowiązań z tytułu kredytów została przedstawiona w nocie 29.5.

25. Pochodne instrumenty finansowe

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012
Aktywa finansowe			
Krótkoterminowe aktywa finansowe			
Swap towarowy (surowce i produkty naftowe)		736	45
Forwardy i spoty walutowe		34.924	73.452
Swap procentowy (IRS)		-	11.318
Swap walutowy		38.296	36.519
- w tym od jednostek powiązanych	33.1	21	-
Razem aktywa finansowe		73.956	121.334
Zobowiązania finansowe			
Długoterminowe zobowiązania finansowe			
Futures (emisja CO ₂)		-	1.293
Swap procentowy (IRS)		52.876	87.032
Razem		52.876	88.325
Krótkoterminowe zobowiązania finansowe			
Swap towarowy (surowce i produkty naftowe)		-	337
Futures (emisja CO ₂)		-	2.494
Forwardy i spoty walutowe		1.686	20.685
- w tym wobec jednostek powiązanych	33.1	668	11.523
Swap procentowy (IRS)		19.387	60.975
Swap walutowy		7.224	18.033
- w tym wobec jednostek powiązanych	33.1	6.352	-
Razem		28.297	102.524
Razem zobowiązania finansowe		81.173	190.849

Charakterystyka pochodnych instrumentów finansowych została zaprezentowana w nocie 7.21. Cele oraz zasady zarządzania ryzykiem finansowym opisano w nocie 29.

Analiza wrażliwości pochodnych instrumentów finansowych na ryzyko rynkowe związane ze zmianami cen surowców i produktów naftowych została przedstawiona w nocie 29.1.1.

Analiza wrażliwości pochodnych instrumentów finansowych na ryzyko rynkowe związane ze zmianami cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂) została przedstawiona w nocie 29.2.1.

Analiza wrażliwości pochodnych instrumentów finansowych na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut została przedstawiona w nocie 29.3.1.

Analiza wrażliwości pochodnych instrumentów finansowych na ryzyko rynkowe związane ze zmianami stóp procentowych została przedstawiona w nocie 29.4.1.

Analiza wymagalności pochodnych instrumentów finansowych została przedstawiona w nocie 29.5.

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe pochodnych instrumentów finansowych (aktywa finansowe) została przedstawiona w nocie 29.6.

26. Świadczenia pracownicze

w tysiącach złotych	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012
Długoterminowe zobowiązania		
Świadczenia po okresie zatrudnienia	11.444	9.504
Nagrody jubileuszowe i pozostałe świadczenia	41.856	35.758
Razem	53.300	45.262
Krótkoterminowe zobowiązania		
Świadczenia po okresie zatrudnienia	1.679	3.589
Nagrody jubileuszowe i pozostałe świadczenia	3.954	2.889
Zobowiązania z tytułu premii, nagród i niewykorzystanych urlopów	25.307	26.339
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	2.642	3.040
Razem	33.582	35.857
Razem zobowiązania	86.882	81.119

26.1 Zobowiązania z tytułu przyszłych świadczeń pracowniczych

Grupa LOTOS S.A. wypłaca pracownikom przechodzącym na emerytury kwoty świadczeń po okresie zatrudnienia zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania. Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. W związku, z tym Spółka na podstawie wyceny dokonanej przez profesjonalną firmę aktuarialną lub na podstawie własnych szacunków ujmuje zobowiązanie z tytułu nagród jubileuszowych oraz świadczeń po okresie zatrudnienia na poziomie wartości bieżących. Kwotę tego zobowiązania oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu sprawozdawczego przedstawiono poniżej:

w tysiącach złotych	Nota	Świadczenia po okresie zatrudnienia	Nagrody jubileuszowe i pozostałe świadczenia	Razem
1 stycznia 2013		13.093	38.647	51.740
Koszty bieżącego zatrudnienia		538	5.588	6.126
Koszty dyskonta	9.7	428	1.716	2.144
Wypłacone świadczenia		(694)	(3.979)	(4.673)
(Zyski)/Straty aktuarialne wykazane w wyniku		-	3.838	3.838
(Zyski)/Straty aktuarialne wykazane w innych całkowitych dochodach		(242)	-	(242)
31 grudnia 2013		13.123	45.810	58.933
w tym:				
część długoterminowa		11.444	41.856	53.300
część krótkoterminowa		1.679	3.954	5.633

w tysiącach złotych	Nota	Świadczenia po okresie zatrudnienia	Nagrody jubileuszowe i pozostałe świadczenia	Razem
1 stycznia 2012		14.120	34.080	48.200
Koszty bieżącego zatrudnienia		572	2.380	2.952
Koszty dyskonta	9.7	591	1.748	2.339
Koszty przeszłego zatrudnienia		(1.410)	4.548	3.138
Wypłacone świadczenia		(908)	(4.276)	(5.184)
(Zyski)/Straty aktuarialne wykazane w wyniku		128	167	295
31 grudnia 2012		13.093	38.647	51.740
w tym:				
część długoterminowa		9.504	35.758	45.262
część krótkoterminowa		3.589	2.889	6.478

26.2 Wartość bieżąca zobowiązań z tytułu przyszłych wypłat świadczeń pracowniczych

w tysiącach złotych	Wartość bieżąca zobowiązań z tytułu przyszłych świadczeń pracowniczych
31 grudnia 2013	58.933
31 grudnia 2012	51.740
31 grudnia 2011	48.200
31 grudnia 2010	36.393
31 grudnia 2009	33.168

Wartość bieżąca zobowiązań z tytułu przyszłych wypłat świadczeń pracowniczych jest tożsama z wartością księgową.

26.3 Łączna kwota kosztów ujętych w sprawozdaniu z całkowitych dochodów z tytułu przyszłych wypłat świadczeń pracowniczych

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2013	za rok zakończony 31 grudnia 2012
Pozycje ujęte w wyniku:			
Koszty bieżącego zatrudnienia		6.126	2.952
Koszty dyskonta	9.7	2.144	2.339
Koszty przeszłego zatrudnienia		-	3.138
(Zyski)/Straty aktuarialne		3.838	295
Razem		12.108	8.724
Pozycje ujęte w innych całkowitych dochodach:			
(Zyski)/Straty aktuarialne		(242)	-
Razem		11.866	8.724

26.4 Założenia aktuarialne

Główne założenia przyjęte przez aktuarium na dzień bilansowy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012
Stopa dyskontowa (%)	4,30%	4,50%
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)	2,50%	2,50%
Wskaźnik rotacji pracowników (%)	2,49%	2,60%
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń w kolejnym roku (%)	0,00%	2,70%
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń w latach następnych (%)	2,76%	2,70%

- Prawdopodobieństwo odejść pracowników przyjęto na podstawie danych historycznych dotyczących rotacji zatrudnienia w Grupie oraz danych statystycznych dotyczących odejść pracowniczych w branży. Wskaźniki rotacji przyjęte przez aktuarium zostały ustalone w podziale na mężczyzn i kobiety oraz na 9 kategorii wiekowych w przedziałach pięcioletnich. Obecnie, wskaźnik rotacji pracowników jest prezentowany w wartości uśrednionej.
- Umieralność i prawdopodobieństwo dożycia przyjęto zgodnie z Tablicami Trwania Życia 2012, publikowanymi przez Główny Urząd Statystyczny, przyjmując, że populacja zatrudnionych w Spółce odpowiada średniej dla Polski pod względem umieralności (31 grudnia 2012: Tablicami Trwania Życia 2011).
- Uwzględniono zmiany wynikające ze znowelizowanej Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tzw. ustawy emerytalnej), w szczególności zmiany dotyczące ustalenia wieku emerytalnego dla kobiet i mężczyzn, w tym wydłużenia tego wieku emerytalnego w zdefiniowanym horyzoncie czasowym do 67 lat zarówno dla kobiet jak i mężczyzn. Nowelizacja ustawy emerytalnej skutkowałą zmianą zasad funkcjonowania poszczególnych programów świadczeń, co spowodowało powstanie kosztów przeszłego zatrudnienia.
- Przyjęto normalny tryb przechodzenia pracowników na emeryturę według szczegółowych zasad zawartych w ustawie emerytalnej, z wyjątkiem tych zatrudnionych, którzy wg informacji dostarczonych przez spółkę spełniają warunki wymagane do przejścia na wcześniejszą emeryturę.
- Na podstawie danych historycznych, przyjęto że statystycznie 60% odpraw pośmiertnych wypłacanych jest w wysokości połowy pełnej kwoty.
- W założeniach przyjęto wielkości z pominięciem przypadków związanych z realizacją zmian organizacyjnych.
- Dodatkowo dokonano oszacowania wartości rezerwy na odprawy pośmiertne na dzień bilansowy 31 grudnia 2012 roku. Efekt tego przeszacowania został wykazany w notce 26.1 w pozycji Koszty bieżącego zatrudnienia.

26.5 Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy

Wartość kosztów świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy oraz odszkodowań z tytułu zakazu konkurencji w 2013 roku wynosiła łącznie 1.079 tys. zł (w 2012 roku: 363 tys. zł).

26.6 Analiza wrażliwości zmian założeń aktuarialnych na świadczenia pracownicze

Poniższa tabela przedstawia wyniki kalkulacji przy zmienionych podstawowych założeniach aktuarialnych: stopy wzrostu wynagrodzeń oraz stopy dyskonta finansowego.

Saldo początkowe zobowiązania

w tysiącach złotych						
Stopa wzrostu wynagrodzeń	Stopa dyskonta finansowego	Nagrody jubileuszowe	Odprawy emerytalne i rentowe	Odprawy pośmiertne	Fundusz socjalny	Razem
bazowa	bazowa	41.586	12.102	2.876	2.369	58.933
bazowa + 1%	bazowa	45.103	13.337	3.151	2.722	64.313
bazowa - 1%	bazowa	38.544	11.066	2.638	2.083	54.331
bazowa	bazowa + 0,5%	39.850	11.523	2.743	2.215	56.331
bazowa	bazowa - 0,5%	43.463	12.740	3.020	2.541	61.764

Poniższe tabele przedstawiają wyniki kalkulacji przy zmienionych podstawowych założeniach aktuarialnych: stopy wzrostu wynagrodzeń i składek na opiekę medyczną oraz stopy dyskonta finansowego.

Prognozowane na rok 2014 koszty bieżącego zatrudnienia

w tysiącach złotych						
Stopa wzrostu wynagrodzeń	Stopa dyskonta finansowego	Nagrody jubileuszowe	Odprawy emerytalne i rentowe	Odprawy pośmiertne	Fundusz socjalny	Razem
bazowa	bazowa	3.005	558	195	56	3.814
bazowa + 1%	bazowa	3.369	656	223	74	4.322
bazowa - 1%	bazowa	2.696	479	172	43	3.390
bazowa	bazowa + 0,5%	2.845	517	183	49	3.594
bazowa	bazowa - 0,5%	3.179	604	208	64	4.055

Prognozowane na rok 2014 koszty dyskonta

w tysiącach złotych						
Stopa wzrostu wynagrodzeń	Stopa dyskonta finansowego	Nagrody jubileuszowe	Odprawy emerytalne i rentowe	Odprawy pośmiertne	Fundusz socjalny	Razem
bazowa	bazowa	1.633	448	113	97	2.291
bazowa + 1%	bazowa	1.785	501	125	112	2.523
bazowa - 1%	bazowa	1.503	404	103	84	2.094
bazowa	bazowa + 0,5%	1.740	473	120	101	2.434
bazowa	bazowa - 0,5%	1.515	420	106	92	2.133

Łącznie prognozowane na rok 2014 koszty bieżącego zatrudnienia oraz koszty dyskonta

w tysiącach złotych						
Stopa wzrostu wynagrodzeń	Stopa dyskonta finansowego	Nagrody jubileuszowe	Odprawy emerytalne i rentowe	Odprawy pośmiertne	Fundusz socjalny	Razem
bazowa	bazowa	4.638	1.006	308	153	6.105
bazowa + 1%	bazowa	5.154	1.157	348	186	6.845
bazowa - 1%	bazowa	4.199	883	275	127	5.484
bazowa	bazowa + 0,5%	4.585	990	303	150	6.028
bazowa	bazowa - 0,5%	4.694	1.024	314	156	6.188

27. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania i rezerwy

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012 (dane przekształcone)	1 stycznia 2012 (dane przekształcone)
Krótkoterminowe zobowiązania finansowe				
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	28.1	2.436.614	2.161.910	2.801.979
- w tym wobec jednostek powiązanych	33.1	229.615	179.297	173.228
Pozostałe zobowiązania finansowe:		45.527	45.489	17.421
Zobowiązania inwestycyjne	28.1	39.637	43.674	14.679
- w tym wobec jednostek powiązanych	33.1	493	5.682	1.556
Zobowiązania wobec ubezpieczycieli	28.1	2.439	1.392	2.401
Pozostałe zobowiązania	28.1	3.451	423	341
- w tym wobec jednostek powiązanych	33.1	-	7	-
Razem zobowiązania finansowe		2.482.141	2.207.399	2.819.400
Krótkoterminowe zobowiązania niefinansowe				
Pozostałe rezerwy		954	1.417	1.357
Zobowiązania budżetowe inne niż podatek dochodowy ⁽¹⁾		663.723	635.564	923.043
Dotacje	27.1	29.509	25.033	23.580
Oplaty z tytułu ochrony środowiska		1.737	-	-
Rezerwa na pokrycie niedoboru CO ₂	9.5; 31	1.527	910	-
Pozostałe		3.039	5.708	846
Razem zobowiązania niefinansowe		700.489	668.632	948.826
Razem		3.182.630	2.876.031	3.768.226
<i>w tym:</i>				
- z tytułu dostaw i usług		2.436.614	2.161.910	2.801.979
- pozostałe		746.016	714.121	966.247

⁽¹⁾ W tym kwota 540.582 tys. zł zobowiązań z tytułu akcyzy i opłaty paliwowej (31 grudnia 2012: 627.748 tys. zł).

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są nieoprocentowane i zazwyczaj rozliczane w terminach w przedziale 14 - 30 dni. Pozostałe zobowiązania są nieoprocentowane, ze średnim 1 miesięcznym terminem płatności. Kwota wynikająca z różnicy pomiędzy zobowiązaniami a należnościami z tytułu podatku od towarów i usług jest płacona właściwym organom podatkowym w okresach miesięcznych. Zobowiązania z tytułu odsetek są zazwyczaj rozliczane w okresie 14 dni od daty wystawienia noty odsetkowej przez kontrahenta.

Analiza wrażliwości zobowiązań finansowych na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut została przedstawiona w nocie 29.3.1.

Analiza wymagalności zobowiązań finansowych została przedstawiona w nocie 29.5.

27.1 Dotacje

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2013	za rok zakończony 31 grudnia 2012
Stan na początek okresu		25.033	23.580
Otrzymane w trakcie roku		5.196	2.186
Ujęte w wyniku	9.4	(720)	(733)
Stan na koniec okresu		29.509	25.033

Dotacje dotyczą nieodpłatnie otrzymanych licencji.

Spółka korzysta z ulgi na nabycie nowych technologii, która wynika z Ustawy z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2011 roku, Nr 74, poz. 397 t.j.) - art. 18b. Ulga umożliwia odliczenie od podstawy opodatkowania kwoty nie przekraczającej 50% wydatków poniesionych na nabycie nowych technologii. Wpływ ulgi na niniejsze sprawozdanie finansowe Spółki był nieistotny.

28. Instrumenty finansowe

28.1 Wartość bilansowa

31 grudnia 2013	Nota	Kategorie instrumentów finansowych				Razem
		Aktywa/Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży ⁽¹⁾	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	
w tysiącach złotych						
Klasy instrumentów finansowych						
Aktywa finansowe						
Udziały i akcje	16	-	-	6.312	-	6.312
Pochodne instrumenty finansowe	25	73.956	-	-	-	73.956
Należności z tytułu dostaw i usług	17	-	1.584.750	-	-	1.584.750
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	19	-	224.031	-	-	224.031
Pozostałe aktywa finansowe:		-	244.238	-	-	244.238
<i>Pożyczki udzielone jednostkom powiązanim</i>	17	-	189.714	-	-	189.714
<i>Lokaty</i>	17	-	29.593	-	-	29.593
<i>Depozyt zabezpieczający</i>	17	-	8.917	-	-	8.917
<i>Cash pool</i>	17	-	97	-	-	97
<i>Należności od jednostek powiązanych z tytułu sprzedaży zorganizowanej części przedsiębiorstwa</i>	17	-	13.817	-	-	13.817
<i>Pozostałe należności</i>	17	-	2.100	-	-	2.100
Razem		73.956	2.053.019	6.312	-	2.133.287
Zobowiązania finansowe						
Kredyty	24	-	-	-	4.866.315	4.866.315
Pochodne instrumenty finansowe	25	81.173	-	-	-	81.173
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	27	-	-	-	2.436.614	2.436.614
Pozostałe zobowiązania finansowe	27	-	-	-	45.527	45.527
Razem		81.173	-	-	7.348.456	7.429.629

⁽¹⁾ Na dzień 31 grudnia 2013 roku Spółka posiadała udziały w jednostkach pozostałych wyceniane według kosztu historycznego pomniejszonego o utworzone odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

31 grudnia 2012 (dane przekształcone)	Kategorie instrumentów finansowych					Razem
	Aktywa/Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	(1)	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	
w tysiącach złotych	Nota					
Klasy instrumentów finansowych						
Aktywa finansowe						
Udziały i akcje	16	-	-	6.312	-	6.312
Pochodne instrumenty finansowe	25	121.334	-	-	-	121.334
Należności z tytułu dostaw i usług	17	-	1.668.427	-	-	1.668.427
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	19	-	2.886	-	-	2.886
Pozostałe aktywa finansowe:		-	285.393	-	-	285.393
<i>Pożyczki udzielone jednostkom powiązanym</i>	17	-	153.376	-	-	153.376
<i>Lokaty</i>	17	-	122.502	-	-	122.502
<i>Depozyt zabezpieczający</i>	17	-	9.051	-	-	9.051
<i>Cash pool</i>	17	-	41	-	-	41
<i>Pozostałe należności</i>	17	-	423	-	-	423
Razem		121.334	1.956.706	6.312	-	2.084.352
Zobowiązania finansowe						
Kredyty	24	-	-	-	5.532.118	5.532.118
Pochodne instrumenty finansowe	25	190.849	-	-	-	190.849
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	27	-	-	-	2.161.910	2.161.910
Pozostałe zobowiązania finansowe	27	-	-	-	45.489	45.489
Razem		190.849	-	-	7.739.517	7.930.366

(1) Na dzień 31 grudnia 2012 roku Spółka posiadała udziały w jednostkach pozostałych wyceniane według kosztu historycznego pomniejszonego o utworzone odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych nie odbiega istotnie od ich wartości księgowej.

28.2 Hierarchia wartości godziwej

w tysiącach złotych	31 grudnia 2013		31 grudnia 2012	
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 1	Poziom 2
Aktywa finansowe				
Swap towarowy	-	736	-	45
Forwardy i spoty walutowe	-	34.924	-	73.452
Swap procentowy (IRS)	-	-	-	11.318
Swap walutowy	-	38.296	-	36.519
Razem	-	73.956	-	121.334
Zobowiązania finansowe				
Swap towarowy	-	-	-	337
Futures (emisja CO ₂)	-	-	3.787	-
Forwardy i spoty walutowe	-	1.686	-	20.685
Swap procentowy (IRS)	-	72.263	-	148.007
Swap walutowy	-	7.224	-	18.033
Razem	-	81.173	3.787	187.062

28.3 Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w podziale na kategorie instrumentów finansowych

za rok zakończony 31 grudnia 2013	Nota	Kategorie instrumentów finansowych				Razem
		Aktywa/ Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	
w tysiącach złotych						
Klasy instrumentów finansowych						
Należności z tytułu dostaw i usług:		-	1.862	-	-	1.862
<i>Przychody z tytułu odsetek</i>	9.6	-	920	-	-	920
<i>Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych</i>	9.2	-	1.103	-	-	1.103
<i>Strata z tytułu utraty wartości</i>	9.5	-	(161)	-	-	(161)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty:		-	(2.384)	-	-	(2.384)
<i>Przychody z tytułu odsetek</i>	9.6	-	94	-	-	94
<i>Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych</i>	9.6	-	(2.478)	-	-	(2.478)
Pozostałe aktywa finansowe:		-	12.859	-	-	12.859
<i>Przychody z tytułu odsetek</i>	9.6	-	14.891	-	-	14.891
<i>Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych</i>	9.6	-	(1.812)	-	-	(1.812)
<i>Aktualizacja wartości</i>	9.6	-	(220)	-	-	(220)
Pochodne instrumenty finansowe (aktywa/zobowiązania finansowe):		101.728	-	-	-	101.728
<i>Zyski/(Straty) z tytułu wyceny do wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych</i>	9.6	59.673	-	-	-	59.673
<i>Zyski/(Straty) z tytułu realizacji pochodnych instrumentów finansowych</i>	9.6	42.055	-	-	-	42.055

kontynuacja na następnej stronie

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok 2013
Dodatkowe informacje i objaśnienia

za rok zakończony 31 grudnia 2013	Nota	Kategorie instrumentów finansowych				Razem
		Aktywa/ Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	
w tysiącach złotych						
Klasy instrumentów finansowych - kontynuacja						
Kredyty:		-	-	-	31.090	31.090
<i>Koszty z tytułu odsetek</i>	9.7	-	-	-	(119.692)	(119.692)
<i>Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych</i>	9.6	-	-	-	30.017	30.017
<i>Zyski/(Straty) z tytułu wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne</i>	22	-	-	-	120.765	120.765
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług:		-	-	-	76.146	76.146
<i>Koszty z tytułu odsetek</i>	9.7	-	-	-	(8)	(8)
<i>Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych</i>	9.2	-	-	-	76.154	76.154
Pozostałe zobowiązania finansowe:		-	-	-	(211)	(211)
<i>Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych</i>	9.6	-	-	-	(211)	(211)
Razem		101.728	12.337	-	107.025	221.090

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok 2013
Dodatkowe informacje i objaśnienia

za rok zakończony 31 grudnia 2012	Nota	Kategorie instrumentów finansowych				Razem
		Aktywa/ Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	
w tysiącach złotych						
Klasy instrumentów finansowych						
Należności z tytułu dostaw i usług:		-	(51.098)	-	-	(51.098)
<i>Przychody z tytułu odsetek</i>	9.6	-	958	-	-	958
<i>Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych</i>	9.2	-	(51.991)	-	-	(51.991)
<i>Strata z tytułu utraty wartości</i>	9.5	-	(65)	-	-	(65)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty:		-	(29.031)	-	-	(29.031)
<i>Przychody z tytułu odsetek</i>	9.6	-	378	-	-	378
<i>Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych</i>	9.6	-	(29.409)	-	-	(29.409)
Pozostałe aktywa finansowe:		-	7.310	-	-	7.310
<i>Przychody z tytułu odsetek</i>	9.6	-	11.928	-	-	11.928
<i>Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych</i>	9.6	-	(4.518)	-	-	(4.518)
<i>Aktualizacja wartości</i>	9.6	-	(100)	-	-	(100)
Pochodne instrumenty finansowe (aktywa/zobowiązania finansowe):		93.054	-	-	-	93.054
<i>Zyski/(Straty) z tytułu wyceny do wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych</i>	9.6	137.985	-	-	-	137.985
<i>Zyski/(Straty) z tytułu realizacji pochodnych instrumentów finansowych</i>	9.6	(44.931)	-	-	-	(44.931)

kontynuacja na następnej stronie

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok 2013
Dodatkowe informacje i objaśnienia

za rok zakończony 31 grudnia 2012	Nota	Kategorie instrumentów finansowych				Razem
		Aktywa/ Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	
w tysiącach złotych						
Klasy instrumentów finansowych - kontynuacja						
Kredyty:		-	-	-	498.281	498.281
<i>Koszty z tytułu odsetek</i>	9.7	-	-	-	(136.731)	(136.731)
<i>Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych</i>	9.6	-	-	-	162.815	162.815
<i>Zyski/(Straty) z tytułu wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne</i>	22	-	-	-	472.197	472.197
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług:		-	-	-	25.104	25.104
<i>Koszty z tytułu odsetek</i>	9.7	-	-	-	(1.892)	(1.892)
<i>Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych</i>	9.2	-	-	-	26.996	26.996
Pozostałe zobowiązania finansowe:		-	-	-	661	661
<i>Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych</i>	9.6	-	-	-	661	661
Razem		93.054	(72.819)	-	524.046	544.281

29. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Grupa LOTOS S.A. narażona jest na ryzyko finansowe obejmujące przede wszystkim:

- ryzyko rynkowe (ryzyko cen surowców i produktów naftowych, ryzyko cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla, ryzyko walutowe, ryzyko stóp procentowych),
- ryzyko płynności,
- ryzyko kredytowe związane z transakcjami finansowymi oraz handlowymi.

Funkcjonujące w strukturach organizacyjnych Spółki Biuro Zarządzania Ryzykiem Finansowym koordynuje oraz sprawuje bieżący nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem finansowym Grupy Kapitałowej. Ponadto powołany przez Zarząd Komitet Ryzyka Cenowego i Tradingu nadzoruje prace nad opracowaniem polityk i procedur oraz monitoruje realizację strategii Grupy Kapitałowej w obszarze swoich kompetencji. W szczególności komitet opiniuje i podejmuje kluczowe inicjatywy z zakresu zarządzania ryzykiem cenowym oraz w działalności tradingowej, przedstawia rekomendacje oraz wnioskuje w zakresie działań wymagających zgody Zarządu. Dodatkowo, w celu efektywnego zarządzania płynnością, strukturą zadłużenia oraz procesem pozyskiwania finansowania zewnętrznego przez spółki Grupy Kapitałowej LOTOS Zarząd powołał Zespół ds. optymalizacji płynności i koordynacji finansowania.

Podstawowymi celami realizowanymi poprzez zarządzanie ryzykiem finansowym są:

- zwiększenie prawdopodobieństwa realizacji celów budżetowych i strategicznych,
- ograniczenie zmienności przepływów pieniężnych,
- zapewnienie krótkoterminowej płynności finansowej,
- maksymalizacja wyniku na zarządzaniu ryzykiem rynkowym przy założonym poziomie ryzyka,
- budowanie wartości firmy w długim okresie czasu.

W związku z realizacją wymienionych wyżej celów Grupa LOTOS S.A. wdrożyła odpowiednie narzędzia i opracowała szereg dokumentów, zatwierdzonych na odpowiednich szczeblach decyzyjnych, które określają ramy konieczne do efektywnego i bezpiecznego funkcjonowania Spółki w obszarze finansowym, w tym:

- metodologię wyznaczania ekspozycji w poszczególnych kategoriach ryzyk,
- dopuszczone instrumenty finansowe,
- sposób oceny zarządzania ryzykiem finansowym,
- limity w zarządzaniu ryzykiem,
- sposób raportowania,
- limity kredytowe,
- standardy dokumentacyjne i operacyjne,
- rozdział odpowiedzialności w zakresie wykonywania transakcji, analizy i kontroli ryzyka oraz dokumentacji i rozliczania transakcji pomiędzy różne komórki organizacyjne.

Grupa LOTOS S.A. monitoruje oraz raportuje w sposób ciągły wszystkie ryzyka rynkowe będące przedmiotem zarządzania. Spółka używa płynnych instrumentów pochodnych, które jest w stanie wycenić za pomocą stosowanych powszechnie modeli wyceny. Wycena pozycji bazowej i instrumentów pochodnych odbywa się na podstawie danych rynkowych otrzymywanych od wiarygodnych dostawców. Nie jest dopuszczone otwieranie pozycji w ramach ryzyk, które nie wynikają z podstawowej działalności Spółki.

Z dniem 1 stycznia 2011 roku Grupa LOTOS S.A. wdrożyła zasady rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych w odniesieniu do kredytów walutowych przeznaczonych na finansowanie Programu inwestycyjnego 10+ wyznaczonych na instrument zabezpieczający dla przyszłych transakcji sprzedaży produktów naftowych denominowanych w USD. W drugim półroczu 2012 roku rozszerzono zakres stosowania rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych poprzez ustanowienie nowych powiązań zabezpieczających o tym samym charakterze.

29.1 Ryzyko cen surowców i produktów naftowych

Szczególne znaczenie dla Spółki ma zarządzanie ryzykiem cen surowców i produktów naftowych.

Grupa LOTOS S.A. identyfikuje następujące czynniki tego ryzyka:

- zmienność marży rafinerijnej, rozumianej jako różnica pomiędzy płynnymi indeksami referencyjnego koszyka produktów naftowych (np. paliwa lotniczego, benzyn, olejów napędowych, olejów opałowych) a płynnym indeksem referencyjnego surowca (np. ropa Ural),
- zmienność poziomu cen w zakresie ilości zapasów surowców i produktów odbiegających od wymaganego poziomu zapasów obowiązkowych i operacyjnych,
- zmienność dyferencjałów pomiędzy indeksami referencyjnymi a indeksami używanymi w kontraktach handlowych (np. dyferencjał Brent / Ural czyli różnica pomiędzy różnymi gatunkami ropy),
- stosowanie niestandardowych formuł cenowych w kontraktach handlowych.

Chcąc oferować swoim odbiorcom zabezpieczenie cen produktów naftowych dla przyszłych dostaw Spółka wdrożyła system w ramach którego istnieje możliwość przenoszenia ryzyka z odbiorców na Spółkę. Wymaga to jednoczesnego wykonywania odpowiednich transakcji zabezpieczających ryzyko cenowe oraz stosowania procedur zapewniających bezpieczeństwo kredytowe i operacyjne.

W ramach opisanych wyżej działań w latach 2012 i 2013 w powiązaniu ze sprzedażą komponentów asfaltowych po cenach stałych, Spółka zawierała swapy towarowe, co pozwoliło zachować pierwotny profil ryzyka cenowego Spółki. Zawierane we wskazanym okresie transakcje swapowe były rozliczone częściowo w roku ich zawarcia, a częściowo w roku następnym.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku otwarte swapy towarowe przedstawiały się następująco:

Typ transakcji	Indeks bazowy	Okres zawarcia transakcji	Okres wyceny	Ilość w tonach w okresie wyceny	Cena średnioważona (USD/tona)	Wartość godziwa (w tys. zł)	
						Aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe
Swap towarowy	3.5 PCT Barges FOB Rotterdam	IX - XI '2013	III - X '2014	20.989	572,90	736	-
Razem						736	-

Wymienione wyżej transakcje swap na łączną ilość 20.989 ton w oparciu o płynny indeks 3.5 PCT Barges FOB Rotterdam w okresie od marca do października 2014 roku związane były z odwróceniem profilu ryzyka cen surowców i produktów naftowych wynikających ze sprzedaży komponentów asfaltowych po cenach stałych.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku otwarte swapy towarowe przedstawiały się następująco:

Typ transakcji	Indeks bazowy	Okres zawarcia transakcji	Okres wyceny	Ilość w tonach w okresie wyceny	Cena średnioważona (USD/t)	Wartość godziwa (w tys. zł)	
						Aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe
Swap towarowy	3.5 PCT Barges FOB Rotterdam	XII '2012	VI - XI '2013	14.092	591,25	-	(335)
Swap towarowy	Gasoil .1 Cargoes CIF NWE / Basis ARA	XII '2012	VI - XI '2013	(3.000)	915,00	45	(2)
Razem						45	(337)

Wymienione wyżej transakcje swap w oparciu o płynny indeks 3.5 PCT Barges FOB Rotterdam oraz Gasoil .1 Cargoes CIF NWE / Basis ARA były również związane z odwróceniem profilu ryzyka cen surowców i produktów naftowych wynikających ze sprzedaży komponentów asfaltowych po cenach stałych.

Zarząd zwraca uwagę, że znaczenie zarządzania ryzykiem cenowym i obszar działań tradingowych w Spółce stale wzrasta. W związku z potrzebą zarządzania nowymi procesami i usprawnienia bieżącego działania w tym obszarze oraz dla podniesienia bezpieczeństwa operacyjnego Spółka wdraża system informatyczny klasy ETRM (z ang. Energy Trading and Risk Management).

29.1.1 Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami cen surowców i produktów naftowych

Analiza wrażliwości na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku transakcji finansowych narażonych na ryzyko zmiany cen surowców i produktów naftowych przy założeniu zmiany cen o +/- 10% przedstawiała się następująco:

	31 grudnia 2013			31 grudnia 2012		
	Wartość bilansowa	Zmiana procentowa 10%	Zmiana procentowa -10%	Wartość bilansowa	Zmiana procentowa 10%	Zmiana procentowa -10%
w tysiącach złotych						
Aktywa finansowe ⁽¹⁾	736	3.695	(3.695)	45	(778)	778
Zobowiązania finansowe ⁽¹⁾	-	-	-	(337)	2.481	(2.481)
Razem	736	3.695	(3.695)	(292)	1.703	(1.703)

⁽¹⁾ Swapy towarowe.

Powyższe odchylenia cen indeksów bazowych skalkulowano na podstawie hipotetycznej zmiany ceny o +/- 10%. Analiza wrażliwości została przeprowadzona na bazie stanu instrumentów posiadanych na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz 31 grudnia 2012 roku. Zbadano wpływ zmian cen indeksów bazowych na wartość godziwą przy niezmiennym poziomie kursów walut.

29.2 Ryzyko cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

Zarządzanie ryzykiem cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla w Spółce odbywa się zgodnie z założeniami zawartymi w „Strategii zarządzania ryzykiem cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂) w Grupie LOTOS S.A.”

Spółka określa tzw. pozycję bazową, która stanowi różnicę pomiędzy ilością uprawnień (posiadanych oraz estymowanych) a emisją dwutlenku węgla (zrealizowaną oraz estymowaną) w ramach poszczególnych okresów rozliczeniowych (tzw. fazy), dla których przyznawane są uprawnienia do emisji.

Wyznaczany w ramach realizacji procedur zarządzania ryzykiem limit ilościowy na pozycję całkowitą w uprawnieniach (pozycja bazowa skorygowana o pozycję transakcyjną tj. zawarte przez Spółkę transakcje kupna/sprzedaży praw do emisji) definiowany jest w oparciu o ilość przyznaných uprawnień dla danej fazy. Monitorowana przez Spółkę pozycja łączna dla fazy stanowi sumę pozycji całkowitych w poszczególnych latach fazy.

W zależności od sytuacji rynkowej i w ramach ustalonych limitów, Spółka utrzymuje odpowiednią pozycję całkowitą w uprawnieniach za pomocą bieżąco zawieranych transakcji finansowych. Limit określający ryzyko straty w odniesieniu do zawieranych transakcji (limit na maksymalną stratę) jest definiowany przez Spółkę w oparciu o jej kapitał własny.

Poniżej zaprezentowano informacje na temat pozycji bazowej, transakcyjnej i całkowitej na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku.

Pozycja bazowa (w tonach) w uprawnieniach do emisji na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosiła:

Okres	EUA*	CER*	ERU*	SUMA
III faza (2013-2020)	(1.238.485)	383	29.000	(1.209.102)

*Zgodnie z systemem handlu emisjami EU ETS (ang. European Union Emissions Trading System/Scheme):

1 EUA (z ang. Emission Unit Allowance) oznacza uprawnienie do emisji jednej tony CO₂.

1 CER (z ang. Certified Emission Reduction Unit) oznacza ekwiwalent skutecznej redukcji emisji jednej tony ekwiwalentu CO₂ (tCO₂e).

Certyfikat redukcji emisji uzyskiwany jest w związku z realizacją inwestycji w krajach rozwijających się, gdzie nie określono limitów emisji CO₂.

1 ERU (z ang. Emission Reduction Unit) oznacza ekwiwalent skutecznej redukcji emisji jednej tony ekwiwalentu CO₂ (tCO₂e).

Jest to poświadczona jednostka emisji uzyskiwana w związku z realizacją inwestycji w krajach o niższych kosztach redukcji CO₂.

Określona powyżej pozycja bazowa wynikała z założeń co do ilości uprawnień oraz emisji dwutlenku węgla oraz posiadanych na dzień 31 grudnia 2013 roku uprawnień na koncie w wysokości 993 tys. EUA, 383 CER oraz 29 tys. ERU:

III faza (2013-2020) w tonach	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Razem
Uprawnienia przysługujące KPRU ⁽¹⁾	1.521.342	1.492.657	1.462.140	1.428.944	1.396.948	1.366.559	1.335.827	10.004.417
Emisja dwutlenku węgla (CO ₂) ⁽²⁾	(1.676.529)	(1.779.653)	(1.779.653)	(1.779.653)	(1.661.606)	(1.779.653)	(1.779.653)	(12.236.400)
Nadwyżka/niedobór	(155.187)	(286.996)	(317.513)	(350.709)	(264.658)	(413.094)	(443.826)	(2.231.983)

⁽¹⁾ Prognozowana ilość bezpłatnych uprawnień do emisji CO₂ dla Grupy LOTOS na lata 2013 – 2019 według Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień do Emisji („KPRU”).

⁽²⁾ Prognozowana emisja CO₂ wyliczona na podstawie danych produkcyjnych dla instalacji objętych systemem handlu emisjami, będąca podstawą dla określenia pozycji bazowej na dzień 31 grudnia 2013 roku.

W 2013 roku, ze względu na brak płynności rynku terminowego oraz niestabilność pozycji bazowej w horyzoncie do 2020 roku (ostatni rok III fazy) okres zarządzania ryzykiem cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla został ograniczony do końca 2019 roku, jednakże wraz z upływem czasu rok 2020 zostanie prawdopodobnie włączony do zarządzania tym ryzykiem.

Grupa LOTOS S.A. na dzień 31 grudnia 2013 roku nie otrzymała jeszcze bezpłatnych uprawnień do emisji CO₂ na rok 2013, które powinny były wpłynąć do końca lutego 2013 roku. Spółka zakłada jednak niktę ryzyko ich nie otrzymania przed datą koniecznego umorzenia, czyli 30 kwietnia 2014 roku w związku z tym, że przed dniem publikacji niniejszego sprawozdania finansowego, tj. 26 lutego 2014 roku, Komisja Europejska poinformowała o zatwierdzeniu limitów uprawnień planowanych dla ostatniej grupy krajów członkowskich, w tym Polski. Dodatkowo Zarząd zwraca uwagę, iż Spółka posiada ok. 60% potrzebnych do umorzenia uprawnień na koncie, a zakup pozostałej części mógłby zostać sfinansowany bez istotnego wpływu na płynność Spółki aż do czasu ich ostatecznego otrzymania.

Pozycja bazowa (w tonach) w uprawnieniach do emisji na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosiła:

Okres	EUA	CER	SUMA
II faza (2008-2012)	(520.169)	-	(520.169)
III faza (2013-2020)	(363.376)	-	(363.376)

W 2012 roku oprócz zarządzania kończącą się fazą II rozpoczęto zarządzanie fazą III przypadającą na lata 2013-2020, jednak ze względu na ograniczoną płynność rynku zarządzano tylko latami 2013 i 2014. II faza obejmowała okres do końca roku 2012, a jej rozliczenie nastąpiło w kwietniu 2013 roku, w związku z tym w tabelach zawierających informacje na temat pozycji bazowej jak i instrumentów finansowych pozostawiono podział na dwie fazy.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku pozycja bazowa wynikała z następujących założeń co do ilości uprawnień oraz emisji dwutlenku węgla przypadającej na II i III fazę:

II faza (2008-2012) w tonach	2012	Razem
Uprawnienia na koncie	1.458.144	1.458.144
Emisja dwutlenku węgla (CO ₂) ⁽¹⁾	(1.978.313)	(1.978.313)
Nadwyżka/niedobór	(520.169)	(520.169)

⁽¹⁾ Prognozowana emisja CO₂ wyliczona na podstawie danych produkcyjnych dla instalacji objętych systemem handlu emisjami.

III faza (2013-2020) w tonach	2013	2014	Razem
Uprawnienia przyznane KPRU ⁽¹⁾	1.610.712	1.607.843	3.218.555
Emisja dwutlenku węgla (CO ₂) ⁽²⁾	(1.737.054)	(1.844.877)	(3.581.931)
Nadwyżka/niedobór	(126.342)	(237.034)	(363.376)

⁽¹⁾ Prognozowana ilość bezpłatnych uprawnień do emisji CO₂ dla Spółki na lata 2013 – 2014.

⁽²⁾ Prognozowana emisja CO₂ wyliczona na podstawie danych produkcyjnych dla instalacji objętych systemem handlu emisjami.

W ramach zarządzania ryzykiem dotyczącym uprawnień do emisji dwutlenku węgla Spółka ocenia każdorazowo ryzyko przewidywanego niedoboru nieodpłatnych uprawnień przyznawanych w ramach KPRU.

W razie konieczności, Spółka decyduje o rozliczeniu zawartych, otwartych na dzień kończący okres sprawozdawczy transakcji terminowych na zakup uprawnień do emisji CO₂ poprzez ich fizyczną dostawę z zamiarem ich ewentualnego umorzenia jako rozliczenie rzeczywistej emisji CO₂. Wycena transakcji planowanych do zrealizowania dostawą fizyczną nie podlega ujęciu w aktywach / zobowiązaniach finansowych w sprawozdaniu finansowym, niemniej jednak Spółka wewnętrznie monitoruje i przeprowadza wycenę takich transakcji w ramach ogólnej oceny efektywności zarządzania ryzykiem CO₂, pozabilansowo.

Otwarte na dzień 31 grudnia 2013 roku transakcje futures EUA, jak również otwarte na dzień 31 grudnia 2012 roku transakcje futures CER, które Spółka uznała za prawdopodobne do rozliczenia poprzez ich fizyczną dostawę na potrzeby własne nie zostały wykazane w sprawozdaniu finansowym na dzień kończący okres sprawozdawczy, a ich wartość godziwą ujęto wyłącznie pozabilansowo.

Ponadto w 2012 roku Spółka dokonywała transakcji zamiany pomiędzy jednostkami EUA i CER, co było uzasadnione poziomem spreadu między tymi uprawnieniami.

Transakcje otwarte w uprawnieniach do emisji na dzień 31 grudnia 2013 roku przedstawiały się następująco:

Typ transakcji	Okres zawarcia transakcji	Okres rozliczenia transakcji	Ilość uprawnień w okresie	Cena średnioważona (EUR/t)	Faza	Wartość godziwa (w tys. zł)*	
						Aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe
Futures EUA	VIII '2012 - XII '2013	XII '2014 - XII '2017	1.696.000	5,58	III faza	1.182	(5.230)
Razem						1.182	(5.230)

*Wycena pozabilansowa, wyłącznie dla celów statystycznych i monitoringu w zarządzaniu ryzykiem.

Transakcje otwarte w uprawnieniach do emisji na dzień 31 grudnia 2012 roku przedstawiały się następująco:

Typ transakcji	Okres zawarcia transakcji	Okres rozliczenia transakcji	Ilość uprawnień w okresie	Cena średnioważona (EUR/t)	Faza	Wartość godziwa (w tys. zł)*	
						Aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe
Futures CER	XII '2012	III '2013	620.000	0,42	II faza	-	(641)
Razem						-	(641)

*Wycena pozabilansowa, wyłącznie dla celów statystycznych i monitoringu w zarządzaniu ryzykiem.

Typ transakcji	Okres zawarcia transakcji	Okres rozliczenia transakcji	Ilość uprawnień w okresie	Cena średnioważona (EUR/t)	Faza	Wartość godziwa (w tys. zł)**	
						Aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe
Futures EUA	VIII - XI '2012	XII '2013 - XII '2014	523.000	8,53	III faza	-	(3.787)
Razem						-	(3.787)

** Wycena bilansowa.

Biorąc pod uwagę pozycję bazową opisaną powyżej oraz wykonane transakcje, pozycja całkowita (w tonach) w uprawnieniach do emisji na dzień 31 grudnia 2013 roku przedstawiała się następująco:

Okres	Pozycja EUA			Pozycja CER			Pozycja ERU		
	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita
III faza (2013-2020)	(1.238.485)	1.696.000	457.515	383	-	383	29.000	-	29.000

Biorąc pod uwagę pozycję bazową opisaną powyżej oraz wykonane transakcje, pozycja całkowita (w tonach) w uprawnieniach do emisji na dzień 31 grudnia 2012 roku przedstawiała się następująco:

Okres	Pozycja EUA			Pozycja CER		
	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita
II faza (2008-2012)	(520.169)	-	(520.169)	-	620.000	620.000
III faza (2013-2020)	(363.376)	523.000	159.624	-	-	-

Informacje na temat uprawnień do emisji CO₂ zaprezentowano w nocie 31.

29.2.1 Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

Na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku Spółka posiadała kontrakty futures na zakup uprawnień do emisji dwutlenku węgla.

Analizę wrażliwości na ryzyko zmiany cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla przy założeniu zmiany cen uprawnień do emisji CO₂ o +/- 10% dla oszacowanej wartości godziwej ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej pochodnych instrumentów przedstawiono w tabeli poniżej:

	31 grudnia 2013			31 grudnia 2012		
	Wartość bilansowa	Zmiana procentowa +10%	Zmiana procentowa -10%	Wartość bilansowa	Zmiana procentowa +10%	Zmiana procentowa -10%
w tysiącach złotych						
Zobowiązania finansowe ⁽¹⁾	-	-	-	(3.787)	1.446	(1.446)
Razem	-	-	-	(3.787)	1.446	(1.446)

⁽¹⁾ Futures EUA.

Powyższe odchylenia cen uprawnień do emisji CO₂ skalkulowano na podstawie hipotetycznej zmiany ceny o +/- 10%. Analiza wrażliwości została przeprowadzona na bazie stanu instrumentów posiadanych na dzień 31 grudnia 2012 roku. Zbadano wpływ zmian cen uprawnień do emisji CO₂ na wartość godziwą przy niezmiennym poziomie kursów walut.

Spółka nie przeprowadza analizy wrażliwości dla wartości godziwej kontraktów futures na zakup uprawnień do emisji dwutlenku węgla, które posiada na dzień kończący okres sprawozdawczy, jeśli zamierza dokonać rozliczenia tych transakcji poprzez fizyczną dostawę na potrzeby własne pokrycia niedoborów w ramach systemu ograniczania emisji. W związku z tym powyższa tabela nie prezentuje analizy wrażliwości instrumentów futures EUA posiadanych na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz instrumentów futures CER posiadanych na dzień 31 grudnia 2012 roku, które Spółka zamierzała rozliczyć drogą fizycznej dostawy na pokrycie niedoboru uprawnień do rozliczenia emisji dwutlenku węgla za dany okres.

29.3 Ryzyko walutowe

Zarządzanie ryzykiem walutowym w Spółce odbywa się zgodnie z założeniami zawartymi w „Strategii zarządzania ryzykiem walutowym w Grupie LOTOS S.A.”. Horyzont zarządzania ekspozycją jest związany z okresem, na jaki sporządzany jest budżet Spółki, który w zależności od momentu w roku obejmuje od 3 do 5 kolejnych kwartałów. Okres ten przyjmuje się jako podstawę do określenia horyzontu zarządzania ekspozycją. Mapa bazowa pozycji walutowych uwzględnia przede wszystkim wolumeny i formuły cenowe na zakup surowców i sprzedaż produktów, inwestycje, lokaty i kredyty dewizowe oraz wycenę instrumentów pochodnych, i może być korygowana o współczynnik, który odzwierciedla zmienność cen surowców i produktów naftowych. Strategia zakłada kalkulację następujących limitów:

- limit na pozycję transakcyjną (otwarte transakcje walutowe nie mogą zwiększać pozycji bazowej Spółki i nie mogą przekraczać wolumenu pozycji bazowej),
- limit maksymalnej straty oraz płynnościowy wyrażone są jako procent kapitałów własnych Spółki (limit płynnościowy jest kalkulowany w celu ograniczenia ryzyka związanego z nadmierną kumulacją transakcji finansowych w krótkim okresie, które rozliczając się mogą powodować problemy płynnościowe i operacyjne),
- limity na pozycję walutową całkowitą i globalną brutto dla całego okresu zarządzania, jak również dla podokresów.

Co kwartał, na potrzeby kalkulacji limitów, uwzględniana jest aktualizacja wartości kapitału własnego. Dodatkowo w sytuacji, gdy strata na zarządzaniu ryzykiem przekroczy ustalone progi w celu niedopuszczenia do istotnego przekroczenia limitu maksymalnej straty ustalonej przez Zarząd Grupy LOTOS S.A. następuje natychmiastowa aktualizacja limitów.

W celu optymalizacji wykonywania transakcji walutowych w Grupie Kapitałowej, Spółka oferuje podmiotom zależnym bezpośrednio kwotowanie transakcji walutowych na bazie umów ramowych i w oparciu o obowiązujące procedury operacyjne.

Waluta USD jest używana w kwotowaniach cen rynkowych ropy i produktów naftowych. Z tego też względu uznano, że najwłaściwszą walutą do zaciągania i spłaty długoterminowych kredytów na finansowanie Programu 10+ jest USD, ponieważ efektem takiego działania będzie zmniejszenie strukturalnie długiej pozycji i w konsekwencji strategicznego ryzyka walutowego.

Pozycja bazowa w walutach to wyodrębnione w procesie identyfikacji ryzyka walutowego wszystkie istotne przepływy pieniężne, których wartość wyrażona w walucie funkcjonalnej Grupy LOTOS S.A. w horyzoncie zarządzania ryzykiem zależy od poziomu kursów walutowych, skorygowane o współczynnik odzwierciedlający malejące z czasem prawdopodobieństwo ich realizacji.

Strukturalnie Grupa LOTOS S.A. posiada długą ekspozycję w USD (zyskuje w przypadku wzrostu kursu USD/PLN) ze względu na to, iż wpływy zależne od kursu USD (głównie z tytułu sprzedaży produktów naftowych) przewyższają odpowiednie wypływy (np. z tytułu zakupu ropy, spłaty kredytu).

Na dzień 31 grudnia 2013 roku Grupa prognozuje również długą ekspozycję w EUR w 2014 roku ze względu na zmianę formuł cenowych zakupu biokomponentów, które w poprzednim okresie sprawozdawczym były oparte o EUR, a obecnie są głównie oparte o USD i przepływy z tego tytułu są uwzględniane w pozycji USD.

Pozycja bazowa w walutach na dzień 31 grudnia 2013 roku w Spółce przedstawiała się następująco:

Okres	tys. USD	tys. EUR
2014	445.543	2.008

Pozycja bazowa w walutach na dzień 31 grudnia 2012 roku przedstawiała się następująco:

Okres	tys. USD	tys. EUR
2013	654.698	(173.187)

Grupa LOTOS S.A. aktywnie zarządza swoją pozycją walutową, kształtując ją w ramach uzgodnionych limitów i w zależności od przewidywanego rozwoju sytuacji rynkowej.

Spółka dokonuje transakcji zabezpieczających przed ryzykiem związanym ze zmianą kursów wymiany walut.

W skład transakcji wymiany walutowej wchodzi każdorazowo para transakcji, które w poniższych zestawieniach zostały odpowiednio przypisane do kupna lub sprzedaży w ramach typu transakcji *Swap walutowy*.

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok 2013
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Transakcje walutowe otwarte na dzień 31 grudnia 2013 roku przedstawiały się następująco:

Typ transakcji	Kupno/sprzedaż	Okres zawarcia transakcji	Okres rozliczenia transakcji	Para walut (bazowa/zmienna)	Kwota w walucie bazowej (w tys.)	Kurs średnioważony	Kwota w walucie zmiennej (w tys.)	Wartość godziwa (w tys. zł)	
								Aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe
Spot walutowy	Kupno	XII '2013	I ' 2014	USD/PLN	21.000	3,0178	(63.374)	-	(125)
Spot walutowy	Kupno	XII '2013	I ' 2014	EUR/PLN	2.050	4,1492	(8.506)	-	(4)
Forward walutowy	Kupno	XI - XII '2013	I - XI '2014	USD/PLN	26.149	3,0845	(80.657)	-	(1.452)
Forward walutowy	Kupno	XII '2013	I ' 2014	EUR/PLN	4.700	4,1720	(19.608)	-	(105)
Forward walutowy	Sprzedaż	VIII - XI '2013	III - X '2014	USD/PLN	(169.000)	3,2487	549.030	34.924	-
Swap walutowy	Kupno	XI - XII '2013	I - XI '2014	USD/PLN	84.623	3,1522	(266.749)	1	(7.196)
Swap walutowy	Kupno	XII '2013	I ' 2014	EUR/USD	1.850	1,3800	(2.553)	-	(18)
Swap walutowy	Sprzedaż	IX - XII '2013	I - XII '2014	USD/PLN	(393.450)	3,1371	1.234.292	38.275	-
Swap walutowy	Sprzedaż	XII '2013	II '2014	EUR/PLN	(800)	4,1831	3.346	20	-
Swap walutowy	Sprzedaż	XII '2013	I ' 2014	EUR/USD	(7.500)	1,3764	10.323	-	(10)
Razem								73.220	(8.910)

Transakcje walutowe otwarte na dzień 31 grudnia 2012 roku przedstawiały się następująco:

Typ transakcji	Kupno/sprzedaż	Okres zawarcia transakcji	Okres rozliczenia transakcji	Para walut (bazowa/zmienna)	Kwota w walucie bazowej (w tys.)	Kurs średnioważony	Kwota w walucie zmiennej (w tys.)	Wartość godziwa (w tys. zł)	
								Aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe
Spot walutowy	Kupno	XII '2012	I '2013	USD/PLN	54.000	3,0951	(167.135)	234	-
Spot walutowy	Kupno	XII '2012	I '2013	EUR/PLN	1.891	4,0925	(7.739)	-	(10)
Forward walutowy	Kupno	VIII - XII '2012	I - XI '2013	USD/PLN	168.948	3,2465	(548.490)	57	(18.959)
Forward walutowy	Kupno	VIII - XII '2012	I - VII '2013	EUR/USD	146.000	1,2828	(187.289)	17.029	-
Forward walutowy	Sprzedaż	VIII - XII '2012	I - XI '2013	USD/PLN	(324.000)	3,3091	1.072.148	56.132	(1.381)
Forward walutowy	Sprzedaż	XII '2012	I '2013	EUR/PLN	(15.000)	4,0717	61.076	-	(335)
Swap walutowy	Kupno	VIII - XII '2012	I - VII '2013	USD/PLN	74.000	3,2998	(244.185)	-	(12.672)
Swap walutowy	Kupno	XII '2012	I '2013	EUR/PLN	15.500	4,1474	(64.285)	-	(832)
Swap walutowy	Kupno	X - XII '2012	I - VII '2013	EUR/USD	31.610	1,2948	(40.929)	2.478	-
Swap walutowy	Sprzedaż	VIII - XII '2012	I - VII '2013	USD/PLN	(399.500)	3,1968	1.277.122	34.041	(4.529)
Razem								109.971	(38.718)

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok 2013
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Pozycja całkowita Grupy LOTOS S.A. w poszczególnych walutach na dzień 31 grudnia 2013 roku przedstawiała się następująco:

Okres	Pozycja USD/PLN			Pozycja EUR/PLN		
	Bazowa (w tys. USD)	Transakcyjna (w tys. USD)	Całkowita (w tys. USD)	Bazowa (w tys. EUR)	Transakcyjna (w tys. EUR)	Całkowita (w tys. EUR)
2014	445.543	(422.907)	22.636	2.008	300	2.308

Pozycja całkowita Grupy LOTOS S.A. w poszczególnych walutach na dzień 31 grudnia 2012 roku przedstawiała się następująco:

Okres	Pozycja USD/PLN			Pozycja EUR/PLN		
	Bazowa (w tys. USD)	Transakcyjna (w tys. USD)	Całkowita (w tys. USD)	Bazowa (w tys. EUR)	Transakcyjna (w tys. EUR)	Całkowita (w tys. EUR)
2013	654.698	(654.766)	(68)	(173.187)	180.001	6.814

29.3.1 Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut

Struktura walutowa wybranych instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2013 roku przedstawiała się następująco:

31 grudnia 2013		USD	USD przeliczone na PLN	EUR	EUR przeliczone na PLN	Wartość bilansowa w walucie przeliczona na PLN na dzień bilansowy
w tysiącach	Nota					
Klasy instrumentów finansowych						
Aktywa finansowe						
Należności z tytułu dostaw i usług		110.374	332.447	217	901	333.348
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		2.421	7.291	1.176	4.877	12.168
Pozostałe aktywa finansowe:		30.465	91.762	2.150	8.917	100.679
Pożyczki udzielone jednostkom powiązanym		20.640	62.169	-	-	62.169
Lokaty	17	9.825	29.593	-	-	29.593
Depozyt zabezpieczający	17	-	-	2.150	8.917	8.917
Razem		143.260	431.500	3.543	14.695	446.195
Zobowiązania finansowe						
Kredyty	24	1.504.086	4.537.807	1	3	4.537.810
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług		636.616	1.917.487	8.812	36.544	1.954.031
Pozostałe zobowiązania finansowe		2.229	6.715	1.177	4.881	11.596
Razem		2.142.931	6.462.009	9.990	41.428	6.503.437

Struktura walutowa wybranych instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2012 roku przedstawiała się następująco:

31 grudnia 2012		USD	USD przeliczone na PLN	EUR	EUR przeliczone na PLN	Wartość bilansowa w walucie przeliczona na PLN na dzień bilansowy
w tysiącach	Nota					
Klasy instrumentów finansowych						
Aktywa finansowe						
Należności z tytułu dostaw i usług		78.791	244.220	399	1.629	245.849
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		18	55	243	994	1.049
Pozostałe aktywa finansowe:		32.249	99.957	2.214	9.051	109.008
<i>Pożyczki udzielone jednostkom powiązanym</i>	17	19.771	61.281	-	-	61.281
<i>Lokaty</i>		12.478	38.676	-	-	38.676
<i>Depozyt zabezpieczający</i>	17	-	-	2.214	9.051	9.051
Razem		111.058	344.232	2.856	11.674	355.906
Zobowiązania finansowe						
Kredyty	24	1.754.905	5.450.466	299	1.221	5.451.687
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług		563.376	1.746.239	3.791	15.499	1.761.738
Pozostałe zobowiązania finansowe		5.762	17.861	9.571	39.128	56.989
Razem		2.324.043	7.214.566	13.661	55.848	7.270.414

Poza wymienionymi wyżej instrumentami finansowymi Spółka posiadała także wyrażone w walutach obcych pochodne instrumenty finansowe takie jak: swapy towarowe, swapy procentowe, kontrakty futures, a także spoty, forwardy i swapy walutowe. Spółka stosuje odpowiednie metody ustalania wartości godziwej dla poszczególnych rodzajów instrumentów pochodnych, które jednocześnie determinują technikę ustalenia wpływu zmiany kursów walut na wartość tych instrumentów (metody wyceny pochodnych instrumentów finansowych szerzej opisano w notcie 7.21). Zamieszczone poniżej tabele z analizą wrażliwości instrumentów finansowych na ryzyko walutowe na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz 31 grudnia 2012 roku prezentują także wpływ zmiany kursów walut na wartość bilansową instrumentów pochodnych.

Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na dzień 31 grudnia 2013 roku wraz z wpływem na wynik finansowy przy założeniu zmiany kursów USD/PLN i EUR/PLN o +/- 4% przedstawiała się następująco:

31 grudnia 2013	Zmiana kursu o +4% wpływ na wynik roku		Zmiana kursu o -4% wpływ na wynik roku	
	USD	EUR	USD	EUR
w tysiącach złotych				
Klasy instrumentów finansowych				
Aktywa finansowe				
Należności z tytułu dostaw i usług	13.298	36	(13.298)	(36)
Pochodne instrumenty finansowe	(67.479)	(41)	67.479	41
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	292	195	(292)	(195)
Pozostałe aktywa finansowe:	3.671	357	(3.671)	(357)
<i>Pożyczki udzielone jednostkom powiązanym</i>	2.487	-	(2.487)	-
<i>Lokaty</i>	1.184	-	(1.184)	-
<i>Depozyt zabezpieczający</i>	-	357	-	(357)
Razem aktywa finansowe	(50.218)	547	50.218	(547)
Zobowiązania finansowe				
Kredyty	25.669 ⁽¹⁾	-	(25.669) ⁽¹⁾	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	76.699	1.462	(76.699)	(1.462)
Pochodne instrumenty finansowe	(13.733)	(91)	13.733	91
Pozostałe zobowiązania finansowe	269	195	(269)	(195)
Razem zobowiązania finansowe	88.904	1.566	(88.904)	(1.566)
Razem	(139.122)	(1.019)	139.122	1.019

⁽¹⁾ W kalkulacji wpływu zmiany kursu na wskazaną pozycję bilansową uwzględniono efekt rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Wpływ zastosowania rachunkowości zabezpieczeń przy założeniu zmiany kursów USD/PLN o +/- 4% potencjalnie spowodowałby zmianę wyceny wartości godziwej kredytów o (158.436) 158.436 tys. zł. Ponadto w szacunku uwzględniono efekt zapłaconych z góry prowizji przygotowawczych (wycenionych wg kursu z dnia zapłaty) pomniejszających zobowiązania z tytułu zaciągniętych kredytów, których wpływ na zmianę wyceny wartości godziwej tych zobowiązań przy założeniu zmiany kursów USD/PLN o +/- 4% wynosiłby 2.593 (2.593) tys. zł.

Powyższe odchylenia wartości bilansowych wyrażonych w PLN a zależnych od kursów walutowych, skalkulowano na podstawie hipotetycznej zmiany kursów o +/- 4%. Analiza wrażliwości została przeprowadzona na bazie stanu instrumentów posiadanych na dzień 31 grudnia 2013 roku.

Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na dzień 31 grudnia 2012 roku wraz z wpływem na wynik finansowy przy założeniu zmiany kursów USD/PLN i EUR/PLN o +/- 4% przedstawiała się następująco:

31 grudnia 2012 w tysiącach złotych	Zmiana kursu o +4% wpływ na wynik roku		Zmiana kursu o -4% wpływ na wynik roku	
	USD	EUR	USD	EUR
Klasy instrumentów finansowych				
Aktywa finansowe				
Należności z tytułu dostaw i usług	9.769	65	(9.769)	(65)
Pochodne instrumenty finansowe	(84.720)	29.022	84.720	(29.022)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2	40	(2)	(40)
Pozostałe aktywa finansowe:	3.998	362	(3.998)	(362)
Pożyczki udzielone jednostkom powiązanym	2.451	-	(2.451)	-
Lokaty	1.547	-	(1.547)	-
Depozyt zabezpieczający	-	362	-	(362)
Razem aktywa finansowe	(70.951)	29.489	70.951	(29.489)
Zobowiązania finansowe				
Kredyty	44.465 ⁽¹⁾	49	(44.465) ⁽¹⁾	(49)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	69.850	620	(69.850)	(620)
Pochodne instrumenty finansowe	1.816	(240)	(1.816)	240
Pozostałe zobowiązania finansowe	714	1.565	(714)	(1.565)
Razem zobowiązania finansowe	116.845	1.994	(116.845)	(1.994)
Razem	(187.796)	27.495	187.796	(27.495)

⁽¹⁾ W kalkulacji wpływu zmiany kursu na wskazaną pozycję bilansową uwzględniono efekt rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Wpływ zastosowania rachunkowości zabezpieczeń przy założeniu zmiany kursów USD/PLN o +/- 4% potencjalnie spowodowałby zmianę wyceny wartości godziwej kredytów o (176.513) 176.513 tys. zł. Ponadto w szacunku uwzględniono efekt zapłaconych z góry prowizji przygotowawczych (wycenionych wg kursu z dnia zapłaty) pomniejszających zobowiązania z tytułu zaciągniętych kredytów, których wpływ na zmianę wyceny wartości godziwej tych zobowiązań przy założeniu zmiany kursów USD/PLN o +/- 4% wynosiłby 2.960 (2.960) tys. zł.

Powyższe odchylenia wartości bilansowych wyrażonych w PLN a zależnych od kursów walutowych, skalkulowano na podstawie hipotetycznej zmiany kursów o +/- 4%. Analiza wrażliwości została przeprowadzona na bazie stanu instrumentów posiadanych na dzień 31 grudnia 2012 roku.

29.4 Ryzyko stopy procentowej

Pozycja bazowa w stopie procentowej związana jest z przepływami pieniężnymi, których wysokość zależy od poziomu stóp procentowych w przyszłości. W szczególności pozycja ta wynika z przewidywanego harmonogramu spłat kredytu na refinansowanie i finansowanie zapasów oraz na finansowanie inwestycji w ramach Programu 10+ oraz wysokości odsetek ustalanych na podstawie zmiennej stopy LIBOR USD. Struktura limitów bazuje na współczynniku zabezpieczenia wartości nominalnej pozycji bazowej. W długim horyzoncie efekt częściowego zabezpieczenia został osiągnięty poprzez wybór stałej stopy dla transzy kredytu inwestycyjnego na finansowanie Programu 10+ (jest to kredyt oznaczony jako Konsorcjum banków (3), patrz nota 24).

Pozycja bazowa w stopie procentowej na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz 31 grudnia 2012 roku przedstawiała się następująco:

Okres	Pozycja bazowa w tys. USD	
	2013	2012
2013	-	(1.757.021)
2014	(1.497.343)	(1.267.629)
2015	(1.123.111)	(1.143.396)
2016	(991.787)	(1.012.073)
2017	(856.356)	(876.641)
2018	(708.447)	(728.733)
2019	(542.210)	(562.495)
2020	(374.926)	(395.211)

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok 2013
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Transakcje otwarte na stopę procentową na dzień 31 grudnia 2013 roku przedstawiały się następująco:

Typ transakcji	Okres zawarcia transakcji	Okres	Kwota nominalna (w tys. USD)	Spółka płaci	Spółka otrzymuje	Aktywa finansowe (w tys. zł)	Zobowiązania finansowe (w tys. zł)
Swap procentowy (IRS)	III '2009 - V '2009	VII '2011 - I '2018	200.000	3,33% - 4,045%	LIBOR 6M	-	(70.543)
Swap procentowy (IRS)	III ' 2012	I ' 2015 - I '2019	50.000	2,476%	LIBOR 3M	-	(1.720)
Razem						-	(72.263)

Transakcje otwarte na stopę procentową na dzień 31 grudnia 2012 roku przedstawiały się następująco:

Typ transakcji	Okres zawarcia transakcji	Okres	Kwota nominalna (w tys. USD)	Spółka płaci	Spółka otrzymuje	Aktywa finansowe (w tys. zł)	Zobowiązania finansowe (w tys. zł)
Swap procentowy (IRS)	IX '2008 - V '2009	X '2008 - I '2018	600.000	3,33% - 4,22%	LIBOR 6M	-	(141.756)
Swap procentowy (IRS)	III ' 2012	I ' 2015 - I '2019	50.000	2,476%	LIBOR 3M	-	(6.251)
Swap procentowy (IRS)	IX '2008	I ' 2009 - I '2013	(100.000)	LIBOR 6M	4,0%	11.318	-
Razem						11.318	(148.007)

Pozycja całkowita w stopie procentowej na dzień 31 grudnia 2013 roku przedstawiała się następująco:

Okres	Pozycja bazowa (tys. USD)	Kredyty o stałej stopie (tys. USD)	Pozycja transakcyjna (tys. USD)	Depozyty o zmiennej stopie (tys. USD)	Pozycja całkowita (tys. USD)	Współczynnik zabezpieczenia
2014	(1.497.343)	342.014	200.000	88.926	(866.403)	42%
2015	(1.123.111)	307.950	250.000	91.598	(473.563)	58%
2016	(991.787)	271.942	250.000	99.822	(370.023)	63%
2017	(856.356)	234.807	250.000	102.094	(269.455)	69%
2018	(708.447)	194.252	50.000	114.982	(349.213)	51%
2019	(542.210)	148.670	-	117.133	(276.407)	49%
2020	(374.926)	102.802	-	109.312	(162.812)	57%

Pozycja całkowita w stopie procentowej na dzień 31 grudnia 2012 roku przedstawiała się następująco:

Okres	Pozycja bazowa (tys. USD)	Kredyty o stałej stopie (tys. USD)	Pozycja transakcyjna (tys. USD)	Depozyty o zmiennej stopie (tys. USD)	Pozycja całkowita (tys. USD)	Współczynnik zabezpieczenia
2013	(1.757.021)	376.656	200.000	72.300	(1.108.065)	37%
2014	(1.267.629)	347.576	200.000	89.935	(630.118)	50%
2015	(1.143.396)	313.512	250.000	90.750	(489.134)	57%
2016	(1.012.073)	277.504	250.000	97.926	(386.643)	62%
2017	(876.641)	240.369	250.000	98.837	(287.435)	67%
2018	(728.733)	199.814	50.000	111.556	(367.363)	50%
2019	(562.495)	154.233	-	114.608	(293.654)	48%
2020	(395.211)	108.364	-	111.076	(175.771)	56%

29.4.1 Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami stóp procentowych

Analiza wrażliwości na ryzyko zmiany stopy procentowej Spółki przy założeniu zmiany stopy procentowej o +/- 0,2% na dzień 31 grudnia 2013 roku przedstawiała się następująco:

31 grudnia 2013		Wartość	Zmiana procentowa	
w tysiącach złotych	Nota	bilansowa	+0,2%	-0,2%
Klasy instrumentów finansowych				
Aktywa finansowe				
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	19	224.031	448	(448)
Pozostałe aktywa finansowe:		228.321	456	(456)
<i>Pożyczki udzielone jednostkom powiązanym</i>	17	189.714	379	(379)
<i>Lokaty</i>	17	29.593	59	(59)
<i>Depozyt zabezpieczający</i>	17	8.917	18	(18)
<i>Cash pool</i>	17	97	0	(0)
Razem		452.352	904	(904)
Zobowiązania finansowe				
Kredyty	24	4.866.315	7.669 ⁽¹⁾	(7.669) ⁽¹⁾
Pochodne instrumenty finansowe ⁽²⁾	25	72.263	(6.017)	6.081
Razem		4.938.578	1.652	(1.588)

Analiza wrażliwości na ryzyko zmiany stopy procentowej Spółki przy założeniu zmiany stopy procentowej o +/- 0,2% na dzień 31 grudnia 2012 roku przedstawiała się następująco:

31 grudnia 2012		Wartość bilansowa	Zmiana procentowa	
w tysiącach złotych	Nota		+0,2%	-0,2%
Klasy instrumentów finansowych				
Aktywa finansowe				
Pochodne instrumenty finansowe ⁽²⁾	25	11.318	(1)	1
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	19	2.886	6	(6)
Pozostałe aktywa finansowe:		284.970	570	(570)
<i>Pożyczki udzielone jednostkom powiązanym</i>	17	153.376	307	(307)
<i>Lokaty</i>	17	122.502	245	(245)
<i>Depozyt zabezpieczający</i>	17	9.051	18	(18)
<i>Cash pool</i>	17	41	0	(0)
Razem		299.174	575	(575)
Zobowiązania finansowe				
Kredyty	24	5.532.118	8.769 ⁽¹⁾	(8.769) ⁽¹⁾
Pochodne instrumenty finansowe ⁽²⁾	25	148.007	(7.693)	7.792
Razem		5.680.125	1.076	(977)

⁽¹⁾ Wykazane bez uwzględnienia kredytów o stałym oprocentowaniu oraz zapłaconych prowizji przygotowawczych pomniejszających zobowiązania finansowe z tytułu otrzymanych kredytów.

⁽²⁾ Swap procentowy (IRS). Różnica między zmianą wartości wyceny, gdy przesuwają się krzywą stóp procentowych o +/- 0,2% powstaje w momencie dyskontowania przyszłych przepływów (związanych z rozliczeniem transakcji) na dzień kalkulacji wyceny. Dyskontowanie odbywa się w oparciu o różne stopy procentowe (w pierwszym przypadku przesunięcie krzywej powoduje zwiększenie stopy o 0,2%, zaś w drugim przypadku zmniejszenie stopy o 0,2%).

W przypadku instrumentów pochodnych w analizie wrażliwości na ryzyko stopy procentowej Spółka stosuje przesunięcie krzywej stóp procentowych o hipotetyczną zmianę referencyjnych stóp procentowych (LIBOR 3M, LIBOR 6M). Analiza wrażliwości została przeprowadzona na bazie stanu instrumentów posiadanych na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku. Zbadano wpływ zmian stóp procentowych na wartość godziwą przy niezmiennym poziomie kursów walut.

29.5 Ryzyko płynności

Proces zarządzania ryzykiem płynności przez Spółkę polega na monitorowaniu prognozowanych przepływów pieniężnych oraz portfela aktywów i zobowiązań finansowych, a następnie dopasowywaniu ich zapadalności, analizie kapitału obrotowego i optymalizacji przepływów w ramach Grupy Kapitałowej. Proces ten wymaga ścisłej współpracy z jednostkami funkcjonującymi w różnych obszarach biznesowych w celu bezpiecznej i efektywnej alokacji posiadanej płynności.

W 2012 roku Spółka wdrożyła cash-pooling rzeczywisty dla większości krajowych podmiotów zależnych. Struktura zawierająca podmioty objęte usługą cash-poolingu jest na bieżąco zarządzana przez Grupę LOTOS S.A. pod kątem optymalizacji płynności i salda odsetek.

Płynność w horyzoncie budżetowym monitorowana jest w przekroju Grupy Kapitałowej na bieżąco w ramach zarządzania ryzykiem finansowym. Płynność w okresie średnio i długoterminowym monitorowana jest w ramach procesu planowania, który wspomaga tworzenie wieloletniej strategii finansowej.

W obszarze ryzyka finansowego obok aktywnego zarządzania ryzykiem rynkowym, Spółka stosuje następujące zasady w zakresie płynności:

- brak depozytów zabezpieczających w handlu instrumentami pochodnymi na rynku pozagiełdowym,
- ograniczenie możliwości wcześniejszego rozwiązania transakcji finansowych,
- limity w zakresie mało płynnych kasowych instrumentów finansowych,
- limity kredytowe dla partnerów transakcji finansowych i handlowych,
- zapewnienie odpowiedniej jakości i zróżnicowania dostępnych źródeł finansowania,
- procesy kontroli wewnętrznej oraz efektywność organizacyjna zapewniająca szybkie działanie w warunkach awaryjnych.

Poniżej zaprezentowano informacje o kontraktowych terminach zapadalności zobowiązań finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz 31 grudnia 2012 roku.

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok 2013
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Kontraktowe terminy zapadalności zobowiązań finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku:

31 grudnia 2013 w tysiącach złotych	Nota	Wartość bilansowa	Kontraktowe przepływy pieniężne	Do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 5 lat	Powyżej 5 lat
Kredyty bankowe (poza kredytami w rachunku bieżącym)	24	4.422.047	4.732.413	909.704	225.026	377.223	1.294.603	1.925.857
Kredyty w rachunku bieżącym	24	444.268	444.268	444.268	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	27	2.436.614	2.436.614	2.436.614	-	-	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	27	45.527	45.527	45.527	-	-	-	-
Razem		7.348.456	7.658.822	3.836.113	225.026	377.223	1.294.603	1.925.857

Kontraktowe terminy zapadalności zobowiązań finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku:

31 grudnia 2012 (dane przekształcone) w tysiącach złotych	Nota	Wartość bilansowa	Kontraktowe przepływy pieniężne	Do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 5 lat	Powyżej 5 lat
Kredyty bankowe (poza kredytami w rachunku bieżącym)	24	5.099.163	5.364.364	1.059.159	166.232	373.780	1.228.000	2.537.193
Kredyty w rachunku bieżącym	24	432.955	432.955	432.955	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	27	2.161.910	2.161.910	2.161.910	-	-	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	27	45.489	45.489	45.489	-	-	-	-
Razem		7.739.517	8.004.718	3.699.513	166.232	373.780	1.228.000	2.537.193

GRUPA LOTOS S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok 2013
Dodatkowe informacje i objaśnienia

Analiza wymagalności pochodnych instrumentów finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku przedstawiała się następująco:

31 grudnia 2013		Wartość bilansowa*	Kontraktowe przepływy pieniężne	Do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 5 lat	Powyżej 5 lat
w tysiącach złotych	Nota							
Swap towarowy	25	736	736	409	327	-	-	-
Forwardy i spoty walutowe		33.238	37.864	21.948	15.916	-	-	-
Swap walutowy		31.072	37.373	32.763	4.610	-	-	-
Swap procentowy (IRS)		(72.263)	(73.301)	(20.446)	1.055	(17.772)	(33.866)	(2.272)
Razem		(7.217)	2.672	34.674	21.908	(17.772)	(33.866)	(2.272)

Analiza wymagalności pochodnych instrumentów finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku przedstawiała się następująco:

31 grudnia 2012		Wartość bilansowa*	Kontraktowe przepływy pieniężne	Do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 5 lat	Powyżej 5 lat
w tysiącach złotych	Nota							
Swap towarowy	25	(292)	(291)	(24)	(267)	-	-	-
Futures (emisja CO ₂)**		(3.787)	(3.787)	-	(2.494)	(1.293)	-	-
Forwardy i spoty walutowe		52.767	59.422	68.656	(9.234)	-	-	-
Swap walutowy		18.486	25.463	23.790	1.673	-	-	-
Swap procentowy (IRS)		(136.689)	(138.662)	(51.223)	1.543	(19.147)	(50.271)	(19.564)
Razem		(69.515)	(57.855)	41.199	(8.779)	(20.440)	(50.271)	(19.564)

* Wartość bilansowa (dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych minus ujemna wycena pochodnych instrumentów finansowych) prezentuje wartość godziwą pochodnych instrumentów finansowych ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

**Wartość bilansowa futures (emisja CO₂) na dzień 31 grudnia 2012 roku nie obejmuje otwartych transakcji futures CER zakupionych z zamiarem ich rozliczenia poprzez fizyczną dostawę).

29.6 Ryzyko kredytowe

Zarządzanie ryzykiem kredytowym partnerów transakcji finansowych polega na kontroli wiarygodności finansowej obecnych i potencjalnych partnerów tych transakcji oraz na monitorowaniu ekspozycji kredytowej w stosunku do przyznanych limitów. Na ekspozycję kredytową składają się depozyty bankowe oraz wycena instrumentów pochodnych.

Partnerzy transakcji muszą posiadać odpowiedni rating przyznany przez wiodące agencje ratingowe, bądź posiadać gwarancje instytucji spełniających wymóg minimalnego ratingu. Spółka zawiera transakcje finansowe z renomowanymi firmami o dobrej zdolności kredytowej oraz stosuje dywersyfikację instytucji, z którymi współpracuje.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku koncentracja ryzyka u pojedynczego partnera transakcji finansowych Grupy LOTOS S.A. nie przekraczała wartości 249.010 tys. zł (3,49 % kapitałów własnych Spółki), z kolei na dzień 31 grudnia 2012 roku była to kwota 153.189 tys. zł (2,17% kapitałów własnych Spółki). Grupa LOTOS S.A. prezentuje podział kredytów według instytucji udzielających finansowania w nocie 24.

W zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym partnerów transakcji handlowych Spółka poddaje wszystkich klientów, którzy wnioskują o przyznanie limitów kredytowych procedurom weryfikacji ich wiarygodności finansowej i w zależności od jej oceny przyznawane są odpowiednie limity. Spółka określa wytyczne w zakresie procesu zarządzania ryzykiem kredytowym partnerów handlowych w celu utrzymywania odpowiednich standardów w zakresie analizy kredytowej oraz bezpieczeństwa operacyjnego procesu w przekroju całej Grupy Kapitałowej.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku koncentracja ryzyka u pojedynczego partnera transakcji handlowych Spółki nie przekraczała wartości 161.066 tys. zł (2,26% kapitałów własnych Spółki).

Miarą ryzyka kredytowego jest kwota maksymalnego narażenia na ryzyko dla poszczególnych klas aktywów finansowych. Wartości księgowe aktywów finansowych reprezentują maksymalną ekspozycję kredytową.

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe aktywów finansowych na dzień kończący okres sprawozdawczy wynosiła:

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012 (dane przekształcone)
Udziały i akcje	16	6.312	6.312
Pochodne instrumenty finansowe	25	73.956	121.334
Należności z tytułu dostaw i usług	17	1.584.750	1.668.427
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	19	224.031	2.886
Pozostałe aktywa finansowe:		244.238	285.393
<i>Pożyczki udzielone jednostkom powiązanym</i>	17	189.714	153.376
<i>Lokaty</i>	17	29.593	122.502
<i>Depozyt zabezpieczający</i>	17	8.917	9.051
<i>Cash pool</i>	17	97	41
<i>Należności od jednostek powiązanych z tytułu sprzedaży zorganizowanej części przedsiębiorstwa</i>	17	13.817	-
<i>Pozostałe należności</i>	17	2.100	423
Razem		2.133.287	2.084.352

W ocenie Zarządu, ryzyko zagrożonych aktywów finansowych jest odzwierciedlone poprzez dokonanie odpisów aktualizujących ich wartość. Informacje na temat wartości odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych zostały przedstawione w notach 9.5 oraz 17.1.

Analiza pod kątem koncentracji ryzyka kredytowego w odniesieniu do należności z tytułu dostaw i usług została przedstawiona w nocie 17.1.

Analiza wiekowania należności przeterminowanych, w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości, została przedstawiona w nocie 17.1.

30. Zarządzanie kapitałem

Celem polityki finansowej Grupy LOTOS S.A. jest zapewnienie długoterminowej płynności przy jednoczesnym stosowaniu odpowiedniej dźwigni finansowej, wspomagającej realizację celu nadrzędnego, jakim jest maksymalizacja stopy zwrotu na kapitale przynależnym akcjonariuszom.

Realizacja powyższego celu, dokonuje się poprzez dążenie do osiągnięcia pożądanej struktury finansowania. Grupy LOTOS S.A. monitoruje strukturę finansowania stosując wskaźnik relacji długu do kapitału własnego, który jest liczony jako stosunek zadłużenia netto do kapitału własnego.

Do zadłużenia netto Spółka wlicza kredyty, pomniejszone o środki pieniężne i ich ekwiwalenty.

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony	za rok zakończony
		31 grudnia 2013	31 grudnia 2012
Kredyty długoterminowe	24	3.538.779	4.069.561
Kredyty krótkoterminowe	24	1.327.536	1.462.557
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	19	(224.031)	(2.886)
Zadłużenie netto		4.642.284	5.529.232
Kapitał własny razem		7.135.595	7.052.353
Stosunek zadłużenia netto do kapitału własnego		0,65	0,78

Monitoring struktury finansowania dokonywany jest w celu zapewnienia realizacji celu ujętego w Strategii Grupy Kapitałowej LOTOS na lata 2011 - 2015, która zakłada zmniejszenie wielkości zadłużenia i osiągnięcie wskaźnika relacji długu do kapitału własnego na poziomie nieprzekraczającym 0,4 na koniec okresu objętego Strategią.

31. Uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

Zaprezentowane poniżej wielkości uprawnień do emisji CO₂ na lata 2013 - 2020 wynikają z projektów rozporządzeń przygotowanych przez Ministerstwo Ochrony Środowiska. W dniu 26 lutego 2014 roku Komisja Europejska zatwierdziła limity darmowych uprawnień do emisji dwutlenku węgla na lata 2013 - 2020.

Liczba nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂ na lata 2013 - 2020 oraz rzeczywista emisja CO₂:

w tysiącach ton	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Razem
Uprawnienia przyznane KPRU ⁽¹⁾	1.521	1.493	1.462	1.429	1.397	1.366	1.336	1.299	11.303
Rzeczywista emisja CO ₂ ⁽²⁾	1.689	-	-	-	-	-	-	-	1.689

⁽¹⁾ Prognozowana ilość bezpłatnych uprawnień do emisji CO₂ dla Grupy LOTOS S.A. na lata 2013 – 2020, wg projektu Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień („KPRU”) opracowanego przez Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami, uwzględniająca międzysektorowy współczynnik korygujący opublikowany w Decyzji Komisji 2013/448/UE. Projekty opracowanych przez Polskę wykazów instalacji wraz ze wstępnymi wielkościami przydziałów bezpłatnych uprawnień do emisji CO₂ zostały zatwierdzone przez Komisję Europejską, co pozwoli na kontynuowanie uruchomionych wcześniej prac legislacyjnych na szczeblu krajowym zmierzających do sprawnego przekazania uprawnień polskim przedsiębiorcom.

⁽²⁾ Emisja CO₂ wyliczona na podstawie danych produkcyjnych dla instalacji objętych systemem handlu emisjami, zgodnie z raportem z 10 stycznia 2014 roku prezentującym dane na dzień 31 grudnia 2013 roku. Dane będą podlegać weryfikacji zgodnie z art. 59 Ustawy z dnia 28 kwietnia 2011 roku o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku, biorąc pod uwagę limit uprawnień na rok 2013 do przyznania w ramach systemu EU ETS (z ang. European Union Emissions Trading System/Scheme) oraz wielkość emisji dwutlenku węgla w Spółce występował niedobór przyznanych uprawnień do emisji CO₂. W związku z tym w 2013 roku Spółka ujęła kwotę 1.527 tys. zł zobowiązań z tego tytułu. Ponadto, w celu zabezpieczenia pokrycia niedoboru za rok 2013 Spółka nabyła uprawnienia do emisji CO₂ w kwocie 23.430 tys. zł, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wykazano w pozycji *Aktywa niematerialne* (patrz nota 14).

Na dzień 31 grudnia 2012 roku rozpoznana przez Spółkę kwota zobowiązania z tego tytułu wynosiła 910 tys. zł. Limity emisji w 2012 roku ustalone były na poziomie 1.899 tys. ton (1.138 tys. ton z KPRU, 761 tys. ton dodatkowych uprawnień przyznanych decyzją Marszałka Województwa Pomorskiego), natomiast emisja CO₂ wyniosła 1.979 tys. ton.

Łącznie uprawnienia do emisji CO₂ przyznane Grupie LOTOS S.A. na lata 2008 – 2012 wynosiły 7.345 tys. ton (5.690 tys. ton z KPRU oraz 1.655 tys. ton dodatkowych uprawnień zgodnie z decyzją Marszałka Województwa Pomorskiego) a rzeczywista emisja CO₂ w Spółce za lata 2008 – 2012 osiągnęła poziom 7.270 tys. ton.

Informacje na temat ryzyka cen uprawnień do emisji CO₂ zaprezentowano w nocie 29.2.

32. Zobowiązania i aktywa warunkowe

32.1 Informacje o istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej i innych ryzykach

Postępowanie z powództwa PETROECCO JV Sp. z o.o. o odszkodowanie za szkodę doznaną na skutek stosowanych praktyk monopolistycznych

W dniu 22 lutego 2013 roku Sąd oddalił w całości powództwo PETROECCO JV Sp. z o.o. o zasądzenie od Spółki kwoty 6.975 tys. zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 1 maja 1999 roku tytułem odszkodowania za szkodę doznaną na skutek stosowanych przez Spółkę praktyk monopolistycznych polegających na sprzedaży olejów bazowych BS w sposób powodujący uprzywilejowanie niektórych odbiorców poprzez realizowanie ich zamówień w zakresie nieproporcjonalnie większym niż zamówień PETROECCO JV Sp. z o.o. W dniu 26 czerwca 2013 roku PETROECCO JV Sp. z o.o. złożyło apelację do wyroku. Na dzień zatwierdzenia sprawozdania finansowego sprawa jest w toku.

Z uwagi na niewielkie ryzyko niekorzystnego rozstrzygnięcia sprawy Grupa LOTOS S.A. nie tworzyła rezerwy na potencjalne zobowiązania z tego tytułu. Sąd wyrokiem z dnia 22 lutego 2013 roku zasądził na rzecz Grupy LOTOS S.A. 57,6 tys. zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Rozliczenia podatkowe

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Spółki mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe.

32.2 Pozostałe zobowiązania warunkowe

Na dzień 31 grudnia 2013 roku Grupa LOTOS S.A. posiadała złożony do Urzędu Celnego w Gdańsku weksel własny in blanco w kwocie 240.000 tys. zł, jako zabezpieczenie akcyzowe ryczałtowe na kwotę 800.000 tys. zł. Zabezpieczenie jest ważne do dnia 19 sierpnia 2014 roku.

33. Informacje o podmiotach powiązanych

33.1 Informacje o transakcjach z jednostkami powiązanymi, w których Grupa LOTOS S.A. posiada udziały i akcje

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2013	za rok zakończony 31 grudnia 2012
Sprzedaż		12.907.119	14.800.923
Zakupy		1.565.759	1.529.602
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych	15	13.817 ⁽¹⁾	192
Zakupy rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych		14.681	13.914
Otrzymane dywidendy	9.6	268.371	286.761
Przychody z tytułu odsetek od udzielonych pożyczek	9.6	8.204	3.198
Przychody z tytułu odsetek od cash pool	9.6	625	646
Przychody z tytułu pozostałych odsetek		810	611
Koszty z tytułu pozostałych odsetek		-	1.883

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012
Należności	17	990.699	1.150.079
Cash pool	17	97	41
Transakcje walutowe typu swap (aktywa finansowe)	25	21	-
Zobowiązania	27	230.108	184.986
Transakcje walutowe typu: forward, swap (zobowiązania finansowe)	25	7.020	11.523

⁽¹⁾ Sprzedaż zorganizowanej części przedsiębiorstwa.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość należności z tytułu dostaw i usług od podmiotów powiązanych objętych cesją wynosiła 957.749 tys. zł (31 grudnia 2012: 1.145.388 tys. zł).

W latach 2012 i 2013 roku Spółka nie udzielała poręczeń jednostkom powiązanym.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku Spółka nie posiadała udzielonych poręczeń dla jednostek powiązanych.

W 2013 roku Spółka udzieliła jednostkom powiązanym pożyczki w kwocie 30.220 tys. zł (w roku 2012: 218.579 tys. zł, wartość nominalna udzielonych pożyczek wynosiła 39.500 tys. USD). Wydatki z tytułu udzielonych pożyczek zostały wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych z działalności inwestycyjnej w pozycji *Pożyczki udzielone podmiotom powiązanym*.

Poniżej przedstawiono informacje na temat pożyczek udzielonych jednostkom powiązanym w roku 2013:

Jednostka powiązana	Termin zawarcia umowy pożyczki	Kwota pożyczki według umowy		Termin spłaty pożyczki	Zabezpieczenie	Warunki finansowe (warunki oprocentowania)
		tys. PLN	Waluta			
LOTOS Petrobaltic S.A.	30.01.2013	23.000	-	31.12.2015	weksel własny in blanco z klauzulą „bez protestu” wraz z deklaracją wekslową	Oprocentowanie pożyczki w skali roku jest zmienne, określone w oparciu o stawkę WIBOR 6M powiększoną o marżę
	05.03.2013	7.000	-	31.12.2015	weksel własny in blanco z klauzulą „bez protestu” wraz z deklaracją wekslową	Oprocentowanie pożyczki w skali roku jest stałe, określone w oparciu o stawkę WIBOR 3M powiększoną o marżę
LOTOS Gaz S.A. w likwidacji	17.12.2013	150	-	31.10.2014	weksel własny in blanco z klauzulą „bez protestu” wraz z deklaracją wekslową	Oprocentowanie pożyczki w skali roku jest stałe, określone w oparciu o stawkę WIBOR 3M powiększoną o marżę
	23.12.2013	70	-	31.08.2014	weksel własny in blanco z klauzulą „bez protestu” wraz z deklaracją wekslową	Oprocentowanie pożyczki w skali roku jest stałe, określone w oparciu o stawkę WIBOR 3M powiększoną o marżę

W 2013 roku jednostki powiązane nie dokonały spłaty kapitału pożyczek (w roku 2012: 62.282 tys. zł, wartość nominalna spłaconych pożyczek wynosiła 20.000 tys. USD, wpływy z tytułu spłaty pożyczek ujęto w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych z działalności inwestycyjnej w pozycji *Spłata pożyczek udzielonych podmiotom powiązanym*).

Ponadto, w roku 2013 podpisano aneksy zmieniające terminy spłaty pożyczek udzielonych spółce LOTOS Petrobaltic S.A. oraz spółce LOTOS Gaz S.A. w likwidacji.

Pożyczki udzielone spółce LOTOS Petrobaltic S.A.

Dla umów pożyczek z dnia 29 sierpnia 2012 roku w kwocie 10.000 tys. USD oraz z dnia 27 września 2012 roku w kwocie 9.500 tys. USD termin spłaty został ustalony do dnia 31 grudnia 2015 roku. Oprocentowanie pożyczek w skali roku jest zmienne, określone w oparciu o stawkę LIBOR 6M (dla USD) powiększoną o marżę.

Pożyczki udzielone spółce LOTOS Gaz S.A. w likwidacji

Dla umów pożyczek:

- z dnia 8 marca 2011 roku w kwocie 247 tys. zł, z dnia 29 marca 2011 roku w kwocie 352 tys. zł oraz z dnia 5 sierpnia 2011 roku w kwocie 160 tys. zł termin spłaty został ustalony do dnia 30 kwietnia 2014 roku,
- z dnia 29 czerwca 2010 roku w kwocie 2.000 tys. zł, z dnia 26 maja 2011 roku w kwocie 123 tys. zł termin spłaty został ustalony do dnia 30 września 2014 roku.

Oprocentowanie pożyczek w skali roku jest stałe, określone w oparciu o stawkę WIBOR 3M powiększoną o marżę.

33.2 Podmiot sprawujący kontrolę nad Spółką

Na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku Skarb Państwa był właścicielem 53,19% akcji Grupy LOTOS S.A. W latach 2012 i 2013 nie wystąpiły transakcje pomiędzy Grupą LOTOS S.A. a Skarbem Państwa.

33.2.1 Transakcje z jednostkami powiązаныmi, w których Skarb Państwa sprawuje kontrolę, współkontrolę lub ma na nie znaczący wpływ

W roku 2013 Grupa LOTOS S.A. przeprowadziła transakcje z podmiotami powiązаныmi poprzez Skarb Państwa, których łączna wartość była istotna. Transakcje były przeprowadzone na zasadach rynkowych i związane były z bieżącą działalnością operacyjną Spółki. Transakcje dotyczyły głównie sprzedaży paliw, sprzedaży i zakupu usług magazynowania, zakupu usług transportowych, energii, gazu ziemnego oraz innych paliw. W 2013 roku sprzedaż z tytułu ww. transakcji wynosiła 63.117 tys. zł (w 2012 roku: 414.171 tys. zł), natomiast zakupy wynosiły 1.467.052 tys. zł (w 2012 roku: 1.225.161 tys. zł).

33.3 Wynagrodzenie Zarządu i Rady Nadzorczej oraz informacje o pożyczkach i świadczeniach o podobnym charakterze udzielonych osobom wchodzącym w skład organów zarządzających i nadzorujących

Wynagrodzenie wypłacone członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Spółki

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2013	za rok zakończony 31 grudnia 2012
Zarząd		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia), w tym:	1.580	1.404
- wypłacona nagroda roczna	249 ⁽¹⁾	249 ⁽²⁾
- nagrody jubileuszowe	41	-
Zarząd – jednostki zależne ⁽³⁾		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia)	3.562	3.104
Rada Nadzorcza		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia)	246	242
Razem ⁽⁴⁾	5.388	4.750

⁽¹⁾ Wypłacone w 2013 roku wynagrodzenie z tytułu nagrody rocznej za rok 2012.

⁽²⁾ Wypłacone w 2012 roku wynagrodzenie z tytułu nagrody rocznej za rok 2011.

⁽³⁾ Wynagrodzenie wypłacone członkom Zarządu Spółki z tytułu pełnienia funkcji we władzach spółek bezpośrednio i pośrednio zależnych.

⁽⁴⁾ Wartość wynagrodzenia uwzględnia zmiany w składzie Zarządu (wzrost liczby członków Zarządu) oraz Rady Nadzorczej Spółki.

Pozostałe świadczenia pracownicze

w tysiącach złotych	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012
Zarząd		
Świadczenia po okresie zatrudnienia, nagrody jubileuszowe i pozostałe świadczenia	522	570
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu nagrody rocznej ⁽¹⁾	311	249
Razem	833	819

⁽¹⁾ Zgodnie z ustawą o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (tzw. ustawa kominowa). Z uwzględnieniem zmian w składzie Zarządu Spółki (wzrost liczby członków Zarządu).

W roku 2013 oraz 2012 Spółka nie udzieliła pożyczek i świadczeń o podobnym charakterze osobom wchodzącym w skład organów zarządzających i nadzorujących. Ponadto, nie wystąpiły inne znaczące transakcje z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki. Grupa LOTOS S.A. nie uzyskała wiedzy o transakcjach zawartych przez ich małżonków, krewnych lub powinowatych w linii prostej do drugiego stopnia lub związanymi z tytułu opieki, przysposobienia lub kurateli, bądź z innymi osobami, z którymi mają osobiste powiązania ze Spółką lub z podmiotem Grupy Kapitałowej LOTOS.

33.4 Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej

Wynagrodzenie wypłacone głównej kadrze kierowniczej (za wyjątkiem członków Zarządu Spółki)

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2013	za rok zakończony 31 grudnia 2012
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia), w tym:	19.598	18.281
- wypłacona nagroda roczna	3.982 ⁽¹⁾	4.565 ⁽²⁾

⁽¹⁾ Wypłacone w 2013 roku wynagrodzenie z tytułu nagrody rocznej za rok 2012.

⁽²⁾ Wypłacone w 2012 roku wynagrodzenie z tytułu nagrody rocznej za rok 2011.

Pozostałe świadczenia pracownicze

w tysiącach złotych	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012
Świadczenia po okresie zatrudnienia, nagrody jubileuszowe i pozostałe świadczenia	6.595	5.197
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu nagrody rocznej	5.103	4.731
Pożyczki i świadczenia o podobnym charakterze	5	12
Razem	11.703	9.940

W roku 2013 oraz 2012 Spółka nie udzieliła pożyczek i świadczeń o podobnym charakterze członkom głównej kadry kierowniczej.

34. Istotne zdarzenia następujące po dniu kończącym okres sprawozdawczy

Nie wystąpiły istotne zdarzenia następujące po zakończeniu okresu sprawozdawczego, które nie zostały odzwierciedlone w sprawozdaniu finansowym za dany okres.

35. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 3 marca 2014 roku.

Podpisy członków Zarządu oraz osoby odpowiedzialnej za prowadzenie ksiąg rachunkowych Grupy LOTOS S.A.

Prezes Zarządu,
Dyrektor Generalny

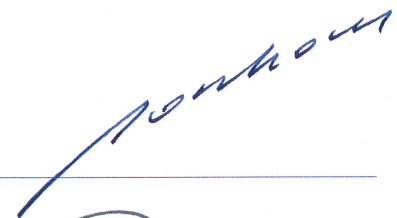
Paweł Olechnowicz

Wiceprezes Zarządu,
Dyrektor ds. Ekonomiczno - Finansowych

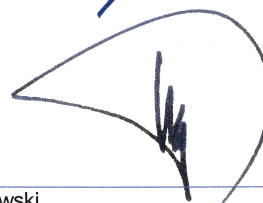
Mariusz Machajewski

Wiceprezes Zarządu ds. Poszukiwań i Wydobywania

Zbigniew Paszkowicz

Wiceprezes Zarządu,
Dyrektor ds. Produkcji i Rozwoju

Marek Sokołowski

Wiceprezes Zarządu,
Dyrektor ds. Handlu

Maciej Szozda

Główny Księgowy

Tomasz Południewski